

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Doğu Perinçek

HZ. MUHAMMED

Silahlı Peygamberin Medeniyet Devrimi

Doğu Perinçek
HZ. MUHAMMED
Silahlı Peygamberin Medeniyet Devrimi

Kaynak Yayınları No: 942

Yayıncı Sertifika No: 42150

ISBN: 978-605-69217-9-7

1. Basım: Nisan 2019

4. Basım: Mayıs 2019

Genel Yayın Yönetmeni

Tunca Arslan

Editör

Hüseyin Gültekin

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Fatma Özbek

Kapak Görseli

Zeren Tanındı'nın Siyer-i Nebî, İslam Tasvir Sanatında Hz. Muhammed'in Hayatı adlı kitabından alınmıştır.

Baskı ve Cilt

Murat Yalçınkaya - Assum Basım ve Mücellit

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi B/Blok 315 Zeytinburnu/İst.

Tel: 0212 613 00 01

Sertifika No: 42010

© Bu kitabın yayın hakları Görev Kitap ve Yayıncılık Ticaret Limited Şirketi'nindir.

Eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

GÖREV KİTAP VE YAYINCILIK TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Kuloğlu Mah. Gazeteci Erol Dernek Sok. Erman Han No: 5 /10 34433 Beyoğlu/İst.

www.kaynakyayinlari.com • iletisim@kaynakyayinlari.com

Tel: 0212 252 21 56-99 Faks: 0212 249 28 92

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DOĞU PERİNÇEK, 17 Haziran 1942'de babasının yedek subaylık yaptığı Gaziantep'te doğdu. Erzincan Kemaliye ilçesi, Apçağa köyünden, Hacı Sadıkgil ailesindendir. Babası, Yargıtay Başsavcı Yardımcılığı ve dört dönem milletvekilliği görevinde bulunan hukukçu ve siyasetçi Sadık Perinçek'tir. Annesi, Malatya Darende ilçesi, Balaban (Gerimter) köyünden, Hacıoğulları ailesinden öğretmen İbrahim Olcaytu'nun kızı Lebibe Perinçek'tir. Lise öğrenimi görmüştür.

İlk ve ortaöğrenimini Ankara Sarar İlkokulu, Atatürk Lisesi ve Bahçelievler Deneme Lisesi'nde gördü. 1960'ta Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdi. Haziran 1964'te bitirdi ve Kamu Hukuku (Devlet Teorisi ve Kamu Hürriyetleri) kürsüsüne asistan oldu.

Üniversite yıllarında, 1962'de ve 1963'te toplam on ay Almanya'da işçilik yaptı ve Almanca öğrendi.

Mart 1968'de Hukuk doktoru oldu. Doktora tezinin konusu ve ilk kitabı, "Türkiye'de Siyasi Partilerin İç Düzeni ve Yasaklanması Rejimi"dir.

1963'te Bilimsel Sosyalizmi benimsedi. Aynı yıl dört arkadaşıyla birlikte Hukuk Fakültesi Fikir ve Sanat Ocağı'nı kurdu.

Mart 1968'de Fikir Kulüpleri Federasyonu (Dev-Genç) Genel Başkanlığı'na seçildi. 1968'de Türkiye tarihinin en kitlesel gençlik eylemleri sırasında, üniversite işgallerinde devrimci gençlik hareketinin genel başkanıydı.

Dört yıl Siyasi İlimler Derneği Türkiye Bölümü yöneticiliği, dört yıl Türk Hukuk Kurumu yöneticiliği yaptı.

Kasım 1968'de arkadaşlarıyla birlikte *Aydınlık* dergisini kurdu ve yayımlamaya başladı.

12 Mart 1971-1974 döneminde, TCK'nın 141. maddesi nedeniyle yirmi yıl hapse mahkûm edildi. İki buçuk yıl kadar tutuklu kaldı. 1974 Temmuz'unda genel aflu serbest kaldı.

28 Ocak 1978'de kurulan Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin Genel Başkanı oldu.

20 Mart 1978'de yayın hayatına başlayan günlük *Aydınlık* gazetesinin kuruluşuna ve yayınına önderlik etti, başyazarlık yaptı.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra tutuklandı, sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1985 Mart'ında serbest kaldı.

Ocak 1987'de yayımlanan haftalık *2000'e Doğru* dergisinin genel yayın yönetmenliği ve başyazarlığı görevini üstlendi.

10 Nisan 1990'da "Sansür Sürgün Kararnamesi"nin çıkarılmasından sonra aynı yılın sonbaharında tutuklandı ve Diyarbakır Cezaevi'nde üç ay tutuklu kaldı.

1991'de TCK'nın 141. maddesinin kaldırılmasıyla siyasal haklarına kavuştu ve Temmuz ayında Sosyalist Parti 2. Büyük Kongresi'nde Genel Başkan seçildi.

10 Temmuz 1992'de Sosyalist Parti'nin Anayasa Mahkemesi'nce kapatılması üzerine kurulan İşçi Partisi'nin Genel Başkanı oldu.

1998 Eylül-1999 Temmuz tarihleri arasında, Güneydoğu'daki yurttaşlarımıza yapılan haksızlıklara karşı mücadeleleri nedeniyle on ay Haymana Cezaevi'nde hapis yattı.

21 Mart 2008 günü Ergenekon tertibi nedeniyle tutuklandı, önce Tekirdağ F Tipi, devamında Silivri L Tipi cezaevlerinde altı yıl tutuklu kaldı. Silivri Mahkemesi'nce üç kez Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis cezasına mahkûm edildi. Silivri duvarlarının yıkılması ve Türkiye'nin özgürleşmesi mücadelesine önderlik etti. 10 Mart 2014 tarihinde tahliye oldu.

2005'te Lozan'da başlayan mücadele sürecinde, KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'la birlikte Talât Paşa Komitesi'ne önderlik etti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde İsviçre devletine karşı açtığı davayı kazandı. AİHM'nin 2. Dairesi'nin 17 Aralık 2013 ve Büyük Daire'nin 15 Ekim 2015 günü aldığı tarihi kararlar sonucu, Ermeni Soykırımının emperyalist bir yalan olduğunu açıklama özgürlüğünün güvence altına alınmasını sağladı. Kararda, 1915 olaylarının Yahudi soykırımından farklı olduğu, dolayısıyla soykırım tanımı içinde görülemeyeceği saptandı.

İşçi Partisi'nin Türkiye'nin milliyetçi, halkçı ve sosyalist birikimini kucakladığı 15 Şubat 2015 günü yapılan Olağanüstü Kurultay'da Vatan Partisi adını alması üzerine yeniden Genel Başkanlığa seçildi.

Komşularımız Suriye, Irak, İran, Azerbaycan'la ve Asyalı stratejik dostlarımız Rusya, Çin ve Orta Asya ülkeleriyle ilişkilerimizi geliştirmek ve Türkiye'mizin bağımsızlığı ve refahı için Avrasya İttifakının inşa edilmesi amacıyla uluslararası örgütlenmelerde yönetici görevler yürütüyor.

***Aydınlık* gazetesinde "Rota" köşesinde yazıyor.**

Elliden fazla yayımlanmış kitabı, dergi ve gazetelerde yayımlanmış binin üzerinde yazısı bulunmaktadır. İyi derecede Almanca ve orta derecede İngilizce bilmektedir.

Şule Perinçek'le evli olup Zeynep, Kiraz, Mehmet ve Sadık Can adlarında dört çocuk babasıdır.

Doğu Perinçek

HZ. MUHAMMED

Silahlı Peygamberin Medeniyet Devrimi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	13
-------	----

I

DİN VE MEDENİYET / 17

Medeniyet	18
Kabile Toplumundan Medeniyete Çıkış	18
Özel Mülkiyet, Ticaret ve Kentleşme	19
Sömürünün ve Devletin Tarihteki İlerici Rolü	20
Medeniyet Paketi	21
Efendi-Kul İlişkisinin Doğuşu	22
Üç Dinin Ortak Tarihsel Kaynakları	24
Mısır Firavunlarının Tek İlahı	24
Âmen! Âmen! Âmin	27
Cumhuriyetin Lise Tarih Kitaplarındaki Allah Kavramı	28
İlahın Miracı	29
En Büyük Mülk Sahibi	31
Kula Kulluk	32

II

HZ. MUHAMMED'İN MEDENİYET DEVRİMİ / 35

İslâmın Medeniyet Kuruculuğu	35
Ümmetin Kabile Toplumundan Çıkıştaki Devrimci Rolü	36
Hz. Muhammed'in Medeniyet Devriminin içeriği	36
İslâm Medeniyetinin Özgünlüğü	38

İslâmın Dünya Medeniyetine Önderlik Dönemi	39
Goethe'nin Hz. Muhammed'e Hayranlığı	40
Batı Kaynaklarında İslâm Medeniyeti	46
Hz. Muhammed Gerçeği	48
Emevî, Abbasî, Uygur, Selçuklu, Osmanlı, Altınordu ve Timurlular	48

III

SİLAHLI PEYGAMBER / 51

Ordu, Devlet ve Din	51
İmparatorluk ve Kılıcın Medeniliği	52
Hz. Muhammed'in Kılıcı	53
Hz. Muhammed Sonrasında Kılıcın Rolü	55

IV

TÜRKLERİN İSLÂMİYETE GEÇİŞİ / 59

Türklerin Medeniyet Süreci	59
Türklerde Tek Tengri Mirası	60
Kılıç Zoru Değil Toplumsal Süreç	63

V

ATATÜRK VE HZ. MUHAMMED / 67

Atatürk'e göre Hz. Muhammed'in Peygamberliği	67
Hz. Muhammed'in Devrimciliği	69
"Çağdaşlarının En Yüksekği"	70
"Hz. Muhammed'in Devrimini Güvence Altına Almak"	71
Peygamberin Rolü ve "Kavmin Halleri"	73
Hz. Muhammed'in Büyük Devrimi	74
Mahmut Esat Bozkurt: "Muhammed'in İhtilal Hareketi"	75
Samsun Milletvekili Rûşenî Barkur: "Zamanının Mühim İnkılapçısı"	75
Cumhuriyetin Tarih Öğretmeni Hz. Muhammed'i Nasıl Yazdı	76
Atatürk'ün Kaynakları	77
Yeni Bir Medeniyet	78
İslâmiyete Tarihsel Bakış	79
İnsanlığın Güvenceleri	80

VI
MEDENİYET KURUCULUĞUNDAN
MEDENİYET KÖSTEKÇİLİĞİNE / 83

Demokratik Devrimler Çağında İslâmiyet	83
Türklerin 19. Yüzyıldaki Büyük Medeniyet Atağı	84
Çağımızın Denklemi	85
Kemalist Devrim	85
"Küçük Amerika" Süreci ve 27 Mayıs Devrimi	87
Yeni Dünya Düzeni'nde Tarikatçılık ve Cemaatçılık	87
"İlmî İslâm" ve Fethullahçı Gladyo	88
Türkiye'de İslâmcılığın Bugünkü İşlevi	89
Günümüzde İlerlemenin İtici Gücü Ümmet Değil Millet	90
İslâm Dünyasındaki Dağınıklığı Aşmak İçin	
Bağımsızlık ve Laiklik	91
Din ve Mezhep Siyasetinin İflası	91
Âşık Veysel'in Çözümü	93
Bağımsızlığa ve Laikliğe Mecburuz	94

VII
İSLÂMİN TARİHSELLİĞİ / 97

Dinleri Anlamanın Anahtarı	97
Bilim ve İman Düzlemleri	99
Çağımızda Hukukun Kaynağı	100
Türk ile Müslümanı Karşı Karşıya Getirmenin Anlamı	103
Yeniden Atatürk Devrimciliği Yeniden İstiklâl Savaşı	105
KAYNAKÇA	107
DİZİN	113

ÖNSÖZ

Dinler birbirine farklı cephelerden bakarlar. Haçlı savaşları ve cihat, bin yılı aşan bir süredir, ideolojik düzlemde ve kimi zaman da eylemli olarak devam edip gelmektedir. Bu savaşlar, dinler arası savaş gibi görülür ama temelinde imparatorluklar ve sınıflar arasında savaştır; zaman zaman da zalim ile mazlum arasındaki savaştır. Bu savaşlarda din bayrağı altında toplanan imparatorluklar ve toplumlar birbirleri hakkında yüzyılların derinleştirdiği yargılar oluşturdular.

Ama bilim, İslâmiyete bu cepheleşmenin ve bu bağnazlığın içinden bakmaz. Dünyanın neresinde olursa olsun, ister Çin'de ve Rusya'da, ister Batı'nın Atlantik kıyılarında, ister Güney Afrika'da ve Latin Amerika'da, İslâmın ortaya çıkışı, Ortaçağ'ın en büyük devrimidir ve Hz. Muhammed de bu büyük devrimin önderidir.

İbni Haldun'un deyişiyle "Tarih bilimlerin anasıdır". Hatta sosyal bilim, tarihten ibarettir. Tarihsellik, gerçeklere yaklaşmanın biricik anahtarıdır.

İmanı kanıtlayamazsınız. Zaten iman, kanıtlanmaya ihtiyacı olmadığını ileri sürer. Bilim ise, ancak kanıtlandığı zaman bilimdir.

Hız. Muhammed'in medeniyet devrimi, bu kitapta bir iman konusu olarak değil, tarihin, dolayısıyla bilimin konusu olarak inceleniyor. Hız. Muhammed'i evrensel kılan da zaten bu bakış açısıdır.

O büyük medeniyet devrimcisini, insanlığın Müslüman olmayan büyük çoğunluğuna bir iman konusu olarak dayatamazsınız. Ancak O'nun insanlık tarihindeki büyük medeniyet devrimciliğini, Goethe'den Marx'a kadar insanlığın bütün hakikat çevreleri selamlamıştır ve hâlâ selamlıyor. Hz. Muhammed'i bütün insanlık katında değerli kılan da işte o tarihsel eylemidir. Hz. Muhammed'i arıyorsanız, kendisini bütün insanlığa kabul ettirdiği yerde bulabilirsiniz.

Bütün bu gerçekler ışığında, Hz. Muhammed'i İslâmiyetin içine kapanıp kalarak anlayamaz ve anlatamazsınız. Çünkü Hz. Muhammed, imanın sınırları içine hapsedilemeyen bir insanlık değeridir. Muhammed İkbâl "İslâmda cihat, kâfirlerle savaş değildir; ister Müslüman ister kâfir olsun zalimle savaştır" derken, imanın içine hapsedilemeyen Hz. Muhammed'i tanımlamıştı.

Ne İslâmiyet ne Hristiyanlık ne Musevilik ne Budistlik ne Hinduizm ve ne de başka bir din ve mezhep, imanı bütün insanlıkla paylaşıyor. Ama zulme karşı mücadele evrenseldir. Bu durumda Hz. Muhammed'i bu evrensel ufuk içinde görebilirsiniz.

Gerçeklik de her imana göre farklı farklı değildir, evrenseldir. Yeryüzünü tek bir güneş ısıtıyor ve güneş, dünyanın her yerinde doğudan doğuyor. Her insan, dünyanın her yerinde yerçekimi yasalarına bağlıdır. Hz. Muhammed "Bilim Çin'de bile olsa gidip bulunuz" derken, aslında aradığı bilimin iman olmadığını da söylemiş oluyor. Çünkü 6. ve 7. yüzyılda Çin'de veya Hint'te bulunan bilim, iman değildi. Bugün ister iklimlerde, ister okyanusların derinliklerinde, ister uçan bulutlarda ve esen rüzgârda arayın, bulduğunuz gerçek, insanlıkla paylaşacağınız bilimsel gerçektir.

Hız. Muhammed'in İslâmiyetin içine kapanarak anlaşılamayacağı gerçeği, kimilerinin hoşuna gitmeyebilir, dahası öfkeleri de kabartabilir. Ama yedi iklim çıkar ve yedi iklimde Hız. Muhammed'i sorar ve ararsanız, en sonunda hakikat düzleminde elinizdeki kitapta yazılanları bulabilirsiniz. Beyaz ya da kara derili, esmer ya da sarışın, kara gözlü ya da mavi gözlü, belki de ala gözlü, Hız. Muhammed'in değerini sizinle paylaşanlar, her dinin ayrı ta-

nımladığı müminler değil, fakat bütün insanlığın ortak tanımladığı hakikat erenleridir.

Yunus Emre, dört kitabın manasının peşinden koştuğundan sonra şu saptamada bulunuyor:

"Sen sana ne sanırsan
Ayrığa da onu san
Dört kitabın mânâsı
Budur eğer var ise."

En sonunda bulunan mânâ, bütün imanların ortak mânâsıdır. Hz. Muhammed'in mânâsı da ancak evrende geçerli olan, bütün insanlık katında kanıtlanan mânâ olabilir. Bunun dışındaki bütün anlamlar, öznel, nesnel değildir.

Hz. Muhammed ve İslâmiyet üzerine elli yıldır okuyorum ve zaman zaman da yazdım. 1960'lardan bu yana O büyük devrimciyi tarihin içinde anlamaya çalıştım. Bugün yazdıklarım yeni şeyler değildir. Yarım yüzyıldır yazdıklarımla O'nun medeniyet devrimciliğini işledim.

Bu kitapta ileri sürülen görüşler hakikat aşkıyla saptanmıştır. Hakikat aşkı, her zaman vicdan ve cesaret ister. Hz. Muhammed de vicdanlı ve cesur bir devrimciydi. Elindeki kılıç, O'nu diğer peygamberlerden üstün kılmıştır. Çünkü devleti ancak o kudretle kurabilirdi. Yeni medeniyeti, ancak devletle ve orduyla inşa edebilirdi. Bütün medeniyetler, ayrıksız kılıçla kurulmuştur. Vicdanlı olanlar ancak kuvvetli olurlarsa, o vicdanı toplumun vicdanı haline getirebilirler. Yenilen vicdan, en sonunda zavallı bir vicdandır.

Ve okuyucularımıza önerim, bu kitabı hakikat ışığında eleştirmeleridir. O zaman herkesin birbiriyle anlaşabileceği bir dili ve edebi de keşfetmiş oluruz. Hakikatin dışındaki zeminlerde, insanlık açısından da toplumlar açısından da birlik olma, ortaklıklar kurma, barış ve kardeşlikte buluşma olanağı bulunmuyor.

Bu kitabın düzeltilerini yapan arkadaşım Hüseyin Gültekin ile grafik tasarımını yapan Fatma Özbek'e teşekkür ederim.

Doğu Perinçek
Gayrettepe, 13 Mart 2019

I

DİN VE MEDENİYET

*"Sen yaşayan Aton, yaşamın başlangıcısın!
Ufuktan doğduğunda,
Bütün diyarları güzelliklerinle doldurdun.
Sen merhametli, ulu, parlak ve bütün diyarların doruğundasın.
Çok uzaklarda olsan da ışığın dünyayı aydınlatır;
Her şeyde varsın ve kimseye görünmezsin.
Kadındaki tohumu,
Erkekteki sıvıyı sen yarattın,
Ananın rahminde oğlu sen büyüttün.
Sen tek ilahsın, senden başka ilah yok!
Daha kimseler; hiçbir insan, büyükbaş ve vahşi hayvan;
Bu diyarlarda ayakları üzerinde,
Ve göklerde uçan hiçbir canlı yokken
Dünyayı keyfine göre yarattın.
Milyonlarca türü tek başına yarattın.
Sen benim yüreğimdesin,
Ve başka bilen yoktur seni."*

(Mısır Firavunu Ulu Aten İlahisi)

-
- 1 James B. Pritchard, *The Ancient Near East - Volume 1: An Anthology of Texts and Pictures*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1958, s.227-230'dan parçaları çev. Sadık Can Perinçek.

Medeniyet

Medeniyetin ya da günümüz Türkçesine yerleşmiş karşılığıyla uygarlığın bilimsel tanımı pek dikkate alınmaz. Bırakalım sıradan insanlarımızı, kimi bilim emekçileri bile, medeniyet kavramını, tarihsel-toplumsal bir sürecin ürünü olarak değil, bir övgü, bir değerlendirme olarak kullanıyorlar.

Oysa medeniyet, sınıflı toplumların kültürüdür.

Medeniyete Batı dillerinde *civilisation* deniyor. Latince kökenli *civis* sözcüğünden geliyor.² Hangi dilden geldiği ayrı bir konu, ancak *civis*, *civil*, *civilis*, *civilisation* sözcükleri hep Latince'den dünyaya yayıldı. Bu sözcüklere anlam yükleyen, kökenleri değil, Roma imparatorluk pratiğidir.

Civil sözcüğü, Türkçemize Fransızca üzerinden asker-sivil ayrımıyla girmiştir. Latince "*kivil*" okunan *civil*, tarihin seyri içinde şehirli, vatandaş, medenî (uygar) ve devlet dışı (resmî olmayan) gibi anlamlar yüklenmiştir.

Kavram, şehir medeniyetlerinde ortaya çıktı ve özellikle Roma'da gelişti. Her şehirli aynı zamanda vatandaştı ve medeniyete mensuptu. O vatandaşların kendi aralarındaki ilişkileri düzenleyen hukuka da "medenî hukuk" (*Ius civile*) deniyordu. Devletin özel bir kişilik olarak yurttaşla girdiği ilişkiler, örneğin alım satım, kira, borç sözleşmeleri de kuşkusuz medenî hukuk alanına girer. Ancak devletin yurttaş ile kamu otoritesi olarak girdiği ilişkiler kamu hukukunun alanıdır.

Kabile Toplumundan Medeniyete Çıkış

Medeniyet (*civilisation*), tarihsel olarak kabile toplumundan çıkış sürecinde ortaya çıktı. Sabanın ucuna demirin takılması veya hayvancılıkta önemli teknolojik gelişmeler sonucu üretim fazlası oluştu. O durumda üretim fazlasına kimin sahip olacağı

2 Bkz. Doğu Perinçek, *Aydınlık*, 3 Kasım 2018.

sorunu da kabile toplumunun gündemine geldi. Yüzlerce ve hatta bazı toplumların serüveninde daha uzun süren gelişmeler üzerine özel mülk sahipliği istikrar kazandı, kabile toplumları sınıflara bölündü, elde edilen üretim fazlasının değiştirilmesi süreçleri gelişti, ticaret doğdu. Ticaretin gelişmesi para ekonomisini getirdi ve matematik de bu süreçte ortaya çıktı ve gelişti.

Kabile toplumu, kan bağına, İbni Haldun'un teorisinde "asabiyye"ye dayanıyordu. Dünya tarihinin ilk büyük devlet teorisyeni İbni Haldun, kandaş kabile topluluğunun çözülmesiyle ümmet toplumunun oluştuğunu açıklar.³ İslâmiyetin, ümmet anlayışıyla asabiyyeyi kaldırdığını belirtir, böylece bütünleşme sağlanır. Artık kabile bağının, yani asabiyye bağının yerini ümmet bağı almaktadır. İbni Haldun'un göndermede bulunduğu Hucurat suresinin 23. ayetinde bu olay şöyle saptanır:

"Allah sizlerden, Cahiliye döneminin kınanası geleneklerini ve babalarla atalarla övünmeyi kaldırdı. Hepiniz Âdem oğullarıdır. Âdem ise topraktan meydana gelmiştir."⁴

Özel Mülkiyet, Ticaret ve Kentleşme

Civilisation kavramının Arapça ve Türkçe karşılığı olan *Medeniyet*, Arapçada *medine* yani kent sözcüğünden geliyor. Medeniyetin kentleşme süreciyle bağlantısı, Latince de olduğu gibi Arapçada da kendisini gösteriyor. Türkçemizin *uygarlık* kavramı ise, Uygurlardan türetilmiştir. *Ogur* köküyle bağlantısı, yine medeniyet kavramıyla ilintilidir. *Ogur* ya da *Oğuz* dediğimiz kabile toplulukları, uygarlaşma sürecinin önemli bir atağıdır. Kabilelerin birleşmesi, ticaretin gelişmesi ve kabilelerin çözülmesiyle olmuştur.⁵

3 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, s.313, 361.

4 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.II, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, s.75 vd.

5 Geniş bilgi için bkz. Doğu Perinçek, *Oğ'dan Oğur'a*, geliştirilmiş 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2019.

Medeniyet, bir üretim fazlasının oluşması, özel mülkiyetin doğuşu, kabile toplumunun çözülmesi ve toplumun sınıflara bölünmesiyle birlikte ortaya çıktı. Özel mülkiyet ve sınıflarla birlikte tarih sahnesinde, para, ticaret, pazarlar, kentler, ordu, devlet, bilim ve dini görüyoruz. Tabii bu anlattıklarımız, her toplumda daha uzun veya kısa, yüzlerce hatta binlerce yıllık süreçlerin ürünüdür.

Mezopotamya, Çin, Hint, Mısır, Atina, Roma, İran, Emevî, Abbasî, Orta Asya, Hun, Göktürk, Uygur, Karahanlı, Selçuklu, Cengizliler, Osmanlı, Altınordu, Timurlu medeniyetleri, kendi özgün gelişmelerinde hep aynı özel mülkiyet ve ticaret sürecinin ürünüdürler. Daha sonra kapitalist ve sosyalist medeniyetler var.

Sömürünün ve Devletin Tarihteki İlerici Rolü

Kimi laiklerimiz, Atina ve Roma medeniyetlerine hayran, ama o medeniyetler ile Rönesans arasındaki beş yüzyıllık Emevî-Abbasî medeniyetinden nefret ediyorlar. Kimi Türkçülerimiz ise "Atina ve Roma diye bir medeniyet mi var" diyorlar. Bunların hepsi, gerçekte ilintisi olmayan, bilimsel düzlemde en küçük değeri bulunmayan hurafelerdir.

Bir de imparatorluk düşmanları var. Onlara göre, imparatorluklar, hele hele Emevî, Abbasî ve Cengiz imparatorlukları şiddetin ve kan dökücülüğün örgütlenmesidir. Bu imparatorluklarda kölelik vardır, kulluk vardır, cariyelik vardır, sömürü ve zulüm vardır.

Doğru, medeniyet sınıflara bölünmeyle ve devletle birlikte ortaya çıktı. Ama özel mülkiyet, ticaret ve sınıflara bölünme, o tarihte bir ilerlemeydi. Kölelik ve kulluk da o tarihte bir ilerlemeydi. Kabileler arasındaki boğazlaşmalarda yenik düşen kabilenin toptan yok edilmesinin yerine, o insanları kul ve köle yapıp emeklerini sömürme ilişkisi geldi.

Bakınız sömürü, kabile toplumundan çıkışta medeniyetin temelidir. Çünkü medeniyetle ilgili bütün kurum ve ilişkiler, başlan-

giçta üretim fazlasına el konması, başka deyişle sömürü ve özel mülkiyet sayesinde oluştu ve gelişti. Sömürü olmasaydı, geçmişte hiçbir medeniyet olmayacaktı.

Sömürü de bütün toplumsal ilişkiler gibi tarihseldir. Bir zamanlar ilerici bir rol oynamışken, sonra gerici karakter kazanmıştır. Bu tümcelerden sonra okuyucu mektuplarımızın nasıl akan akın, köpüre köpüre geleceğini tahmin edebilirsiniz, ancak bilim öfkeyle ya da hurafeye yapılmıyor. Tersine, hurafelere karşı cesur ve dik duruş, bilimsel gelişmenin itici gücüdür.

Medeniyet Paketi

Medeniyet, sınıflara bölünmüş toplumların kültürüdür. Kültür, insan emeğinin ürünü olan her şeyi kapsıyor; hem maddî hem de manevî. Medeniyet, bu tanımdan da anlaşılacağı gibi tarihseldir; toplumların sınıflara ayrılmasıyla ortaya çıktı.

Tarih, medeniyetle başlıyor, daha eskiye *tarihöncesi* diyoruz. Sınıflara bölünme olayı, çeşitli ilişki ve kurumlarla birlikte tarih sahnesine çıktı: Saban demiri, özel mülkiyet, ticaret, devlet, ordu, hukuk, yazı, bilim, matematik, felsefe, sanat; hep birlikte doğdular. Bunlar, bir tarihsel pakettir. Hepsi birlikte medeniyet paketini oluşturuyor. Eşzamanlıdırlar ve birbirleriyle ilişkililer. Tavuk ve yumurta gibi, birbirlerini doğuruyorlar. Örneğin ticaret mi matematiği geliştirdi, matematik mi ticareti? Özel mülkiyet mi devletin ürünü, yoksa devlet mi özel mülkiyetin?

Bu soruların iki ayağına da "evet" yanıtı veriliyor. Ancak farklı toplumlarda, evetlerin ağırlık payları değişebiliyor elbette. Örneğin Orta Asya ve Türk toplumunun tarihinde devletin özel mülkiyeti geliştiren rolü daha öne çıkıyor. İslâm'da da öyle. Türklerde ve İslâm'da devlet, özel mülkiyetin daha erken bir aşamasında doğarken, Batı'da devlet, özel mülkiyetin görece daha gelişmiş aşamalarında ortaya çıkıyor. Her iki örnekte de devlet, özel mülkiyeti geliştiren siyasal çerçeveyi oluşturuyor. Devlet, özel mülkiyetin

gelişeceği hukuk düzeninin silahlı yaptırım gücünü kurumlaştırıyor.

Özetle: Üretim fazlası, özel mülkiyet, ticaret ve para, kabilelerin sınıflara bölünmesi ve dağılması, yeni sınıflı toplumun oluşması, herkesin silahlı olduğu kabile toplumunun silahtan arındırılması ve silahın yeni hâkim sınıfların yönetimindeki orduların tekeline verilmesi, devletin oluşması, büyücülükten bilime geçmesi süreci medeniyetlerin kurulması sürecidir. Çin, Hindistan, Sumer ve diğer Batı Asya uygarlıkları, Atina, Roma, Arap, Türk medeniyetleri, hepsi kendi özellikleriyle bu sürecin ürünüdür. Yeni nizamın ideolojik hâkimiyeti ise dinlerle sağlandı.

Peygamberler, bu toplumsal-ekonomik-siyasal süreçlerin liderleri olarak ortaya çıktılar. Hz. Muhammed de bu tarihsel sürecin bilincindeydi. Bir hadisinde şöyle diyor:

"Allah, toplumun desteğine sahip olmayan hiçbir peygamber göndermemiştir."

İbni Haldun, bu hadisle uyumlu olarak, peygamberlerin toplumsal süreçlerdeki rollerini gerçeklik zeminine oturtur. Peygamberlerin olağanüstülüklerini toplumsal süreçlerin zorunluluklarına dayanarak açıklar.⁶

Efendi-Kul İlişkisinin Doğuşu

Konumuz bakımından en önemlisi: Dinler de bu medeniyet paketinin içindedir. Musevilik, Hıristiyanlık ve İslâm, öncelikle ilk medeniyetlerin ortaya çıktığı büyük ırmakların vadilerinde filizlendi. Dicle ve Fırat'ın aktığı Mezopotamya'da, Nil'in suladığı Mısır'da ve Çin'in Sarı Irmak boylarında sulama teknolojisindeki gelişmeler, yalnız tarım ürünlerinde görülmemiş berekete ve ürün

6 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, Turan Dursun'un Önsözü, s.40, ayrıca bkz. s.201 vd., 204 vd.

fazlasına yol açmakla kalmadı; efendi-kul ilişkisini de doğurdu. Toplum, ürün fazlasına el koyan *efendiler* ile onlara bağımlı *kullar* diye bölündü. Burada *kul* kavramını, hem köleyi hem de toprağa bağlı çiftçiyi (serfi) kapsayacak anlamda kullanıyoruz.

Meta üretiminin, başka deyişle para ekonomisinin daha derinleştiği Yunan ve Roma toplumlarında insan da alınır satılır meta haline geldi, yani kölelik ilişkisi doğdu. Meta üretiminin o derece gelişmediği yerlerde, sınıfsal farklılaşma insanın insana bağımlılığı ilişkisi düzeyinde kaldı. Önce toplumda, efendi-kul ilişkisi ortaya çıktı. Sonra bu ilişki, ideolojik düzlemde, gökyüzüne taşındı. Sonuç olarak efendi-kul ilişkisi, gökyüzünden desteklendi; gökyüzünde yaratılan düşünsel kudretle meşrulaştırıldı.

Efendi-kul sistemi derken, Samir Amin'in "haraç sistemi" adını verdiği kapitalizm öncesi toplumların hepsini kastediyoruz. Köle sahibi ve köle ilişkisi yanında feodal bey-çiftçi ilişkisi de bu kavramın kapsamı içindedir.

Musevilik, Hristiyanlık ve İslâm, bu sistem zemininde ortaya çıktı. Tevrat'tan başlayarak kutsal kitapların düzenlediği şeriat, siyasal hukuktan özel hukuka kadar bu sistemin hukukudur. Özel mülkiyet, pazar ilişkileri, para, miras, kulluk-kölelik, cariyelik, halktan ayrı bir silahlı güç olarak ordu, devlet sıradüzeni, fetih, ganimet, bu sistemin temel kurumları ve ilişkileridir. Bu açıdan Musevilik, Hristiyanlık ve İslâmiyet arasında temelde fark yoktur. Hepsi aynı toplumsal temelde, efendi-kul farklılaşmasının oluştuğu bir toplumda boy verdi.

İslâmiyet de Arap yarımadasında sınıfsal farklılaşmaların gelişmekte olduğu bir toplumda ortaya çıktı. Tarihsel gerçeklik buydu ve hiçbir insancıl düşünce bu tarihsel süreci tersine çeviremezdi. Enam suresinin 165. ayeti, insanlar arasındaki eşitsizliğin kaynağını Allah'ın iradesine bağlıyordu.

"Allah kimilerini kimilerinden derece derece üstün kılmış"tı.

Üç Dinin Ortak Tarihsel Kaynakları

Üç büyük dinin ideolojik düzlemdeki tarihsel kaynakları da aynıdır. Tevrat, İncil ve Kur'an'ı incelediğimiz zaman, ortak tarihsel kökenlerini Sumer destanlarında buluyoruz. Böyle olması doğaldır. Çünkü Sumer, Ortadoğu'nun ilk sınıflı toplum modelini yarattı. Bu nedenle sınıflaşan toplumun ideolojisinin Sumer'de oluşması doğaldır. Arkadan gelen toplumlar bu modeli almışlardır. Sumerolog Muazzez İlmiye Çığ, *Kur'an, İncil ve Tevrat'ın Sumer'deki Kökeni* kitabında, Sumer yazıtlarına dayanarak bu gerçeği kanıtlıyor.⁷ Bu konuda son zamanlarda Türkiye'de çok aydınlatıcı araştırmalar yapıyor.

Mısır Firavunlarının Tek İlahı

Kabile toplumundan çıkışta kabilelerin farklı farklı ilahları vardı. Ancak ticaretin gelişmesine koşut olarak o kabilelerin bir krallık, hakanlık, kimi örneklerde imparatorluk otoritesi altında birleşmesi, o kabile ilahlarının temelini de oyuyordu. Ticaretin gelişmesi, ticaret yollarının güvenliği, kabileler arası yağmalara son verme süreci, aynı zamanda tek ilahın otoritesi altında toplanma sürecidir. Tek ilahlı dinler açısından Mısır süreci bir ideolojik model oluşturmıştır.

Mısır Firavunu Amenofis'in, diğer adıyla Akhenaton'un babası Aten'in ilahisi hepimize tanıdık gelecek. O ilahi aynen şöyledir:

Ulu Aten İlahisi

"Sen yaşayan Aton, yaşamın başlangıcısın!
Ufuktan doğduğunda,
Bütün diyarları güzelliklerinle doldurdun.

7 Muazzez İlmiye Çığ, *Kur'an, İncil ve Tevrat'ın Sumer'deki Kökeni*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 1995.

Sen merhametli, ulu, parlak ve bütün diyarların doruğundasın.

(...)

Çok uzaklarda olsan da ışığın dünyayı aydınlatır;

Her şeyde varsın ve kimseye görünmezsin.

(...)

Tan ağardığında, sen ufukta yükseldiğinde,

Güne Aton olarak ışıdığında,

Karanlığı kovdun ve ışığını verdin.

(...)

Kadındaki tohumu,

Erkekteki sıvıyı sen yarattın,

Ananın rahminde oğlu sen büyüttün.

(...)

Yarattıkların nasıl da uçsuz bucaksız!

İnsanoğlunun aklının alamayacağı kadar,

Sen tek ilahsın, senden başka ilah yok!

Daha kimseler; hiçbir insan, büyükbaş ve vahşi hayvan;

Bu diyarlarda ayakları üzerinde,

Ve göklerde uçan hiçbir canlı yokken,

Dünyayı keyfine göre yarattın.

(...)

Suriye ve Nubia ülkeleri, Mısır diyarlarına;

Her insanı yerine yerleştirdin.

(...)

Konuştukları diller farklı,

Doğaları başka başka;

Tenleri birbirinden apayrı;

(...)

Uzak, yabancı diyarlara da sen hayat verdin.

(...)

Daha kimseler yokken,

Yaşayan Aton olarak doğdun.

(...)

Milyonlarca türü tek başına yarattın.

Şehirler, kasabalar, tarlalar, yollar ve nehirler...

(...)

Sen benim yüreğimdesin,

Ve başka bilen yoktur seni.

(...)

Dünya senin elinden,

Senin istediğin şekilde çıktı.

Doğduğunda yaşam,

Battığında ölüm getirdin."

Tek yaratıcı: Bu ilahi, Nil, Dicle ve Fırat ırmakları boylarında doğan dinlerin hepsinin inançlarını özetlemektedir. Hiçbir şey yokken, Mısır Firavunu, Hiksosların Kralı Akhenaton'un (Amenofis) babası Aten, yani güneş doğuyor ve dünyayı aydınlatıyor ve yaratıyor.

Evrenseldir: Dönemin ve hatta daha sonra Yahudilerin baştaki ilah algılarının aksine Aten, yalnız Yahudilerin ilahı değildir, uzak ve yabancı bütün kâinatın tanrısı olarak görülüyor. Tek ilah, bütün kabilelerin ilahıdır.

Birdir ve başka ilah yoktur: Aten, tek ilahdır. Başka ilah yoktur. O, doğumun ve ölümün ilahıdır. Şiire göre oğlu Akhenaton (Amenofis) da dünyayı yönetsin diye yaratılmıştır. Tek ilah, yarattığı insanları da Akhenaton'un (Amenofis) emrine veriyor.

Uludur, erişilemez: O çağın anlayışının aksine Tek İlah uludur, ulaşılamaz konumdadır. Güneş kadar uzaktır. Herkes ve her şey O'nun suretidir. Her an, her yerde varlığı duyulur, ama O'nu hiç kimse göremez.

Kralın Oğlu İlahın Oğludur: İlah Aten'in oğlu Amenofis (Akhenaton), hem ilahdır hem de kraldır. Krallar, bir zamanlar, aynı

8 James B. Pritchard, *The Ancient Near East - Volume 1: An Anthology of Texts and Pictures*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1958, s.227-230'dan parçaları çev. Sadık Can Perinçek.

zamanda ilahtı. Bilge Kağan'ın oğlu Tengri Kağan'da da benzer süreci görüyoruz.

Eski ve Yeni Ahit'e yansımaları: Tek ilah, göklerdeki tahtında oturuyor ve dünyayı yaratıyor. İlahideki kadının tohumu ve erkeğin sıvısı, hepsi kutsal kitaplarda da vardır. Tek ilahın ilahisi, İncil'deki, yani Yeni Ahit'teki 104. Mezmur'la büyük benzerlik gösteriyor, hemen hemen aynıdır.⁹

Âmen! Âmen! Âmin

Tek tanrılı İbrahimî dininin Mısır'da, Musa'dan önceki kurucusu olan Amenofis, her duanın sonunda kendi adının zikredilmesi talimatını vermişti: *Âmen!*

Âmen, tarihin belki de en büyük mirası oldu. Önce Musevilikte ve Hristiyanlıkta var. İslâmiyete de bu dinlerden girdi. İslâmiyetin ilk döneminde Habeşli eski bir Yahudi olan Peygamber'in sadık kölesi Bilâl tarafından dinsel uygulamalar içine alındı.

Hız. Peygamber de bu durumu bildiği için, pek çok duanın ve ibadetin sonunda Allah'ın adından başka, kendi adının da söylenmesini istemişti. Tanrı'dan başka kendisine de salât ve selâm'da bulunulmasını (salâvat) emretmiş ve bunun sevap olduğunu söylemişti.

Önce Tevrat'a ve Museviliğe, daha sonra Hristiyanlığa, en sonunda aynı söylenişle İslâmiyete giren *Âmin*, yani *Âmen* sözcüğü -tıpkı Cennet, Cehennem ve Allah sözcükleri gibi- Arapça kökenli olmayıp, gerçekte eski Mısır dili olan Koptçadır (Kıptice).

Mısır'ın yerli halkı, bildiğimiz gibi Müslüman Arapların hâkimiyetinden önce Arap değil, Kıptî'ydî. Ülke, Müslüman Araplar tarafından işgal edilince Koptça da Kıptîlik de tasfiye edildi, Mısır'a Arap dili ve kültürü egemen oldu.

9 Miriam Lichtheim, *Ancient Egyptian Literature: Volume II: The New Kingdom*, University of California Press, (2006), s.100.

Kıtlık nedeniyle Mısır'a göç etmiş olan Yahudiler de o zaman-ki Mısır geleneğine uyarak, dualarının sonunda *Âmen* diyorlardı. Yahudileri Mısır'dan çıkaran Hz. Musa bu geleneğe dokunmadı. Yahudilikten sonra Hristiyanlık ve arkasından Müslümanlık da duaların *âmin* deyişiyle yinelenmesini benimsedi.

Asıl garip olan ise, hem Yahudiler hem Hristiyanlar hem de Müslümanlar, gerek Tevrat'ta, gerek Kur'an'da nefretle söz ettikleri halde, Mısır Firavununun adını saygıyla anıyorlar: *Âmen! Âmen! Âmin!*

Bu olay, tek ilahlı dinlerin Mısır firavunluğundaki köklerini açıklamaktadır.

Cumhuriyetin Lise *Tarih* Kitaplarındaki Allah Kavramı

Atatürk de tek Allah kavramının hangi sınıfsal-siyasal gelişmeler sonucu doğduğunu kendi eliyle yazmıştı. Lise ders kitapları için Mısır tarihi konusundaki notlarında, tek Allah kavramının hâkimiyet mücadelelerinin ürünü olduğunu belirtir. Atatürk'ün yazdıklarına göre, başlangıçta her kabilenin bir timsali vardı. Siyasal gelişmeler, yani kabileler arası birleşme ve mücadeleler sonucu timsaller Allah makamına çıkarılıyordu. Bu Allahlar kabile reislerinin üzerinde *Allah-krallard*ı. Kabile birliklerine hükmeden krallar, tek bir kral çevresinde birleşiyorlardı. Böylece Mısır toplumu devlete geçti. Bu gelişmeye paralel olarak Allah sayısı azalıyor ve en sonunda tek Allaha iniyordu. Lise *Tarih* kitabı, tek Allah düşüncesinin İbranilerde de Mısır'dakine benzer bir toplumsal süreç içinde doğduğunu açıklar: İbraniler, Filistin'i zapt ederken her Yahudi kabilesinin başka başka Allahları vardır. Başlangıçta Yuda kabilesinin Allahı olması muhtemel olan Yahveh ya da Yahova'nın büyüklüğü karşısında diğer kabilelerin Allahları ikinci dereceye düştüler.¹⁰

10 *Tarih I*, Maarif Vekâleti Neşriyatı, Devlet Matbaası, İstanbul, 1932, s.155; sadeleştirilmiş güncel basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2000, s.155. Bu konuda

İlahın Miracı

Tarihten biliyoruz ki önce insanlar arasında efendi-kul ilişkisi doğdu. Daha sonra bu ilişkiyi meşrulaştıran din ortaya çıktı. İnsanlar kendi aralarında efendi-kul ilişkisini yaşadıktan sonra, bu modele göre "İlah kulluk" kavramını imal ettiler.

Tanrıların insanların arasında yaratıldığını, MÖ 1500'lerden kalma Akatça Yaratılış İlahisi (Enuma Eliş) şöyle anlatır:

"Üstümüzdeki göklerden söz edilmediği
Ve altımızdaki sağlam toprağın adı
düşünülmediği zamanlar;
Ancak kadim Apsu (tatlı su), bunları doğurtan,
Ve Mummu ile Tiamat (tuzlu su) bunların
hepsini dünyaya getiren kadın,
Sularını birbirine katarlarken;
Hiçbir bataklık oluşmamışken daha,
Adı söylenmemişken ve payı belirlenmemişken:
O zaman tanrılar yaratıldı insanların arasında;
Lahmu ve Lahamu göründü ve adları verildi."¹¹

Sumer ve Babil tanrıları, Mısır tanrısı Ammon-Ra, Yunan tanrısı Zevs, Fenikelilerin baş tanrısı Ba'l, Türklerin tengrisi Gök Tengri, Arapların ilahları, hepsi, efendi modeline göre yaratılmışlardır. İnsan toplumlarında efendiler yokken, bu tanrılar da yoktu. Tanrılar, insanlar arasında efendi-kul ilişkisinin doğduğu tarihsel süreçte üretilmişlerdir. Büyük dinlerin tanrısı, bu tanrıların geliştirilmeleri ve daha üst düzeyde soyutlanmalarıyla ortaya çıktı.

Atatürk'ün elyazılı belgeleri ve geniş bilgi için bkz. Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2014, özellikle "Kemalizme Göre Allah" başlıklı II. Bölüme bkz.

- 11 Mezopotamya'nın Yaratılış İlahisi'nden (Enuma Eliş) alınan Akatça asıllı bu parça için bkz. George Thomson, *İlk Filozoflar -Eski Yunan Toplumu Üstüne İncelemeler-*, çev. Mehmet H. Doğan, Payel Yayınevi, İstanbul, Mayıs 1988, s.171.

İlah, başlangıçta insandı, ama efendi olan insandı. Kralların aynı zamanda ilah olduğu dönemlerden geçilerek, gökyüzünde tasavvur edilen ilah kavramına ulaşıldı. Düşününüz, 8. yüzyılda bile Göktürk Hakanı Bilge Kağan'ın oğlunun adı, Tengri Kağan'dır.

Bir zamanlar Hakan ya da Kral olan Tanrı, daha sonra göklerde kurgulanarak soyut ilah oldu. Ama kökenindeki efendi özelliğini korudu. İsmi dahi efendi olmaya devam etti: Tevrat ve Kur'an'da Allah'ı ifade eden *Rab* ve *Mevlâ* sözcükleri, Eski Türkçedeki *İye*, *İke*, Uygurcada *İge*, Çağataycada *Ege*, efendi ya da köle sahibi anlamına gelmektedir.

Eğer dünyada efendiler olmasaydı, gökyüzüne çıkarılan bir efendi de olmayacaktı ve yine dünyada kulluk ilişkisi olmasaydı, Allah'a kulluk ideolojisi de olmayacaktı. Bu nedenle dinler, gökyüzünden inmemiş, fakat yeryüzündeki ilişkilerin "gökyüzüne çıkarılmasıyla" oluşmuşlardır. İlah, yeryüzündeki efendinin gökyüzüne çıkmasıyla yaratıldı.

Bu açıdan İsa'dan evvel ilk miraca çıkan İlah'ın kendisiydi. Toplumsal gerçeklik düzlemindeki efendi, ideolojik düzlemde dünyanın efendisi ve sahibi olarak göğe yansıtılmıştır.

Eski Yunan'da Kyrene Okulu'ndan Euhemeros, doğanın efendisi fikrinin kökeninde toplumdaki efendilere "taparcasına saygı"nın bulunduğunu özlü olarak anlatır:

"Tanrılara tapmak, kralları ve bu gibi başka büyük insanları saymaktan doğup gelişmiştir, dolayısıyla bu saygının daha bir büyütülmüş, ileri götürülmüş şeklinden başka bir şey değildir."¹²

İbni Haldun da iktidarın oluşması ve tekelleşmesi ile tanrı arasındaki bağı çok güzel açıklar:

12 *Geschichte der Philosophie*, c.I, VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1960, s.100; Macit Gökberk, *Felsefe Tarihi*, 2. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, Haziran 1967, s.71.

"Başkan olduğu zaman 'tanrılaşıma' huyu belirir insanda (...) Kaldı ki devlet politikası da 'hükmeden'in tek olmasını gerektirir."¹³

Enbiya suresinin 22. ayeti de İbni Haldun'u doğrulamaktadır:

"Eğer yerle gökte Allah'tan başka ilahlar olsaydı, yer ve göğün düzeni bozulurdu."¹⁴

Yeryüzündeki efendinin göğesi çıkarılması, ideolojik açıdan bakınca bir gerçektir. Ancak göğesi çıkma olayı dinlerde peygamberlerin mucizesi olarak görüldü. Buna yerçekimi kanunu açısından itiraz edenler de oldu. Örneğin 11. yüzyılın büyük şairi Firdevsî, *Şahnâme*'de "Hiç kimse diri diri göğesi çıkamaz"¹⁵ diyordu.

En Büyük Mülk Sahibi

İbadet sözcüğü bile kul (abd) sözcüğünden türetilmiştir. İbadet, "kulluk etmek" demektir. Efendiye kulluğun güvence altına alınmasına dair İslâmdaki örnekleri verecek olursak, Nahl suresinin 71. ve Rûm suresinin 28. ayetinde "başkasının malı olan bir köle" ile hür insanın eşit olamayacakları belirtilir. Bu ayetler, köle sahibi ile kölesinin eşit olmadığı gibi Allah ile kulunun da eşit olmadığını açıklarlar.

İslâm, köleliği ve cariyeliği kaldıramazdı ve kaldırmamıştır. Rûm suresinin 28. ayetinde, hür insanların Allah'ın verdiği rızıkları kölelerle eşit olarak paylaşmaya razı olmamaları gibi, Allah'a ortak koşulmasına da razı olmayacakları vurgulanıyordu. Nur suresinin 32. ve 33. ayetleri kölelik ve cariyeliği düzenliyordu. Bun-

13 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, s.365 vd.

14 İbni Haldun, *aynı eser*, s.366.

15 Firdevsî, *Şahnâme*, çev. Prof. Necati Lugal, 1. basım, Kabcacı Yayınevi, İstanbul, Nisan 2009, s.235. Bu konuda bkz. Doğu Perinçek, "Yeryüzü Hükümdarlığının Sırları: Şahnâme", *Bilim ve Ütopya*, sayı 190, Nisan 2010.

larla birlikte kölelerin azat edilmesini sevap olarak gören ayetler de bulunmaktadır. İslâm, zamanın gereği olarak köleliği kabul etmiş, ancak kölelik ilişkilerinin yumuşatılmasını öngören hükümler de getirmişti.

Kutsal kitaplar incelendiği zaman, Allah'ın yalnız sözcük anlamı olarak değil, içerik olarak da efendi modelini temsil ettiği görülür. Allah, en büyük mülk sahibidir, yerin göğün her şeyin sahibidir. En önemlisi, hükmeder.

"Cinleri ve insanları kendisine kulluk etmeleri için yaratmıştır."¹⁶

Kulları da ona "hizmet etmekle" yükümlüdür. Allah, iyi bir efendi olmak ister, "kullarına çok zulmeden değildir".¹⁷

Ancak kullarına azap çektiirdiği, onları işkenceyle tehdit ettiği de olur. Kulları için öngördüğü çok ağır cezalar vardır. Bu cezaların ve işkencelerin hepsi, aslında köle sahiplerinin kölelerine yaptırdıkları işkencelerden örnek alınmıştır. Cehenneme bakınız, bütün cezaların esin kaynağı, köle sahiplerinin ve derebeylerinin uygulamalarıdır.

Kula Kulluk

Allah'ın işlevleri de efendilere benzer: Koruyan ve bağışlayan (rahman ve rahim) O'dur, tıpkı efendi gibi. Düzenleyen, yöneten, hâkim olan O'dur. Allah, karakteri ve kişiliği açısından tipik bir efendidir: Bazen öfkelenir, kızar; bazen kıskanır; kimi zaman yemin eder.

Sistem incelendiği zaman, Tanrıya kulluk kavramının aslında efendiye kulluğu güvence altına aldığı görülür. Dünyanın neresinde ideolojik düzlemde "Allah'a kulluk" sistemi varsa, orada

16 Zâriyat, 56.

17 Fussilet, 46.

toplumsal gerçeklik alanında da kula kulluk görülüyor. Tarihteki bütün Musevî, Hristiyan ve İslâm devletleri bu olguyu kanıtlarlar.

Kutsal kitaplar, ideolojik söylem olarak Allah'ın hâkimiyetini öngörür, ancak gerçeklik düzleminde güvence altına alınan, efendilerin hâkimiyetidir. Bu nedenle sözlüğe bakarsanız "Allah'ın iktidarı" anlamını taşıyan *Teokrasi*, aslında kralların-padişahların ve efendilerin iktidarındır. Musevî, Hristiyan ve İslâm Şeriatı, uygulandıkları her yerde istisnasız efendilerin hâkimiyetini meşrulaştırdılar. Bunun dışında tek bir örnek gösterilemez.

Ancak yukarda da vurgulandığı üzere, efendilerin hâkimiyeti, ilk medeniyetlerin sınıfsal temelidir. Sınıfsız toplumdan sınıflı topluma çıkış, kabile toplumundan medeniyete çıkıştır. İlk medeniyetin bütün ilişki ve kurumları, sınıfsal hâkimiyet sistemiyle oluştu. Dolayısıyla dinler ve bu arada İslâmiyet, köken olarak medeniyete karşı değil, medeniyet içindir. Tek tanrılı dinler, çıkışlarında medeniyete hizmet ettiler.

II HZ. MUHAMMED'İN MEDENİYET DEVRİMİ

İslâmın Medeniyet Kuruculuğu

Medeniyet paketinden çıkanları daha önce belirtmiştik: Demirin işlenmesi, özel mülkiyet, ticaret, efendi-kul ilişkisi, devlet, ordu, hukuk, yazı, bilim, matematik, felsefe, sanat vb. İslâmiyet, yükseliş döneminde işte bütün bu ilişki ve kurumları koruyan, geliştiren bir rol oynadı. Tarihsel içeriği ve işlevi buydu.

6. yüzyılın Arap yarımadasına bakacak olursak, ticaret ile ticarete ayak bağı olan kabile ilişkilerinin bir arada olduğunu görürüz. Özel mülkiyet ile komün mülkiyeti, kervanlar ile o kervanları basanlar, ticaret ile yağmacılık, kabile örgütlenmesi ile devletin çekirdeği, silahlı kabileler ile silahın tekelleşmesi, anarşi ile hukuk arasındaki çelişmeler gündemdeydi. İşte İslâm, bu çelişmeleri çözdü.

İslâmda özel mülkiyet ve kazanç kutsaldır. Hz. Muhammed tüccarların piridir. Artık kervanlar basılmayacaktır, yağma haramdır. Hırsızlık yapanın kolu kesilecektir. Ancak vergi verilecektir. Yağmanın yerini hukuka bağlanan sömürü almaktadır. Franz Oppenheimer'in *Der Staat* adlı eserindeki ünlü ayı ile arıcı örnek

leri burada hatıra geliyor. Ayı, arı kovanını yağmalıyor, bu arada kovana da dağıtıyor. Arıcı ise, arıların efendisidir, kovana yapıyor, arıları koruyor ve onları haraca bağlıyor. İşte Arap yarımadasında bedevî toplumundan medenî topluma geçiş, *ayı* aşamasından *arıcı* aşamasına geçiştir.¹

Hız. Muhammed, İslâmiyeti yayarak ve devlet kuruculuğuyla, bu tarihsel atılıma önderlik etmiştir. İbni Haldun da *Mukaddime* adlı bilimsel eserinde aynı tarihsel sürecin teorisini yapmıştır.²

Ümmetin Kabile Toplumundan Çıkıştaki Devrimci Rolü

Kabile toplumunun dağılması ve geniş boy birliklerinin, İslâm-daki adlandırmasıyla *Ümmetin* ya da Türk tarihindeki kavramlarla *Oğurun*, *Oğuzun*, *Bodunun* oluşmasıyla kurulan medeniyet, yeni bir nizamdı. Ümmet, bilindiği gibi Arapça "âm", yani halk sözcüğünün çoğuludur, *halklar* anlamına geliyor. Ümmet, kabileleri birleştiren ve devlet nizamının kurulmasına hizmet eden içeriğiyle kabile toplumundan çıkışta devrimci bir rol oynamıştır.

Hız. Muhammed'in Medeniyet Devriminin içeriği

Hız. Muhammed'in önderlik ettiği devrimin içeriği nedir?

Siyasal açıdan bakarsak, İslâmiyet kabileler halinde örgütlenmiş bir toplumun devlete sıçramasıdır. Kabileler arasında baskın basanıdır kuralının geçerli olduğu yağmacılığın yerini, devlet düzeninin sağladığı barış ve huzur ortamı almaktadır. Böylece özel mülkiyet ve ticaretin gelişmesi için gerekli koşullar yaratılmaktadır.

1 Franz Oppenheimer, *Devlet*, çev. Alâeddin Şenel-Yavuz Sabuncu, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1984.

2 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I-II, çev. Turan Dursun, 2. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013.

Ekonomik açıdan, kabilenin kapalı ekonomisinden ticaretin gelişmesi yoluyla para ekonomisine geçilmektedir. Kazanan kişi, Allah'ın sevgili kuludur; yani "El-kasip habibullah".

Samir Amin, çeşitli eserlerinde, İslâm uygarlığını Avrupa feodalizminden farklı bir toplumsal ekonomik kuruluş olarak niteler ve buna "haraçlı toplum" adını verir.

Mülkiyet ilişkileri açısından, kabilenin ortaklaşa mülkiyeti çözümlerken, özel mülkiyet serpilip gelişmektedir.

Bu zeminde kabilenin akrabalık ilişkileri, İbni Haldun'un deyişiyle "asabiyye" bağı, Morgan ve Engels'in diliyle "gentilice" (kan bağı) ilişkiler dağılmakta, onun yerini ümmet almaktadır. Bedir Savaşı'nda Arap yarımadasında ilk kez akrabalar karşı karşıya gelmiş ve birbirleriyle savaşmışlardır. Bu, akrabalığa dayanan toplumun çözülmesi, onun yerini ümmet ilişkilerinin almasıdır.³ İslâmiyet, kabile içindeki kardeşliği, bütün müminlere yayarak ümmet kardeşliğine dönüştürmüştür. Cemil Sena, bu süreci yalnız inanç açısından değil, toplumsal yönüyle de ele alır.⁴

Hz. Muhammed'in getirdiği yeni hukuk sistemi, kervanların basılması ve yağmalanmasını yasaklamış, özel mülkiyet ve ticareti korumuş, böylece devlet düzenini sağlamış ve Arap yarımadasında oluşan büyük enerjiyi birleştirip batıya ve doğuya doğru yönelterek büyük bir imparatorluğun önkoşullarını yaratmıştır.

Kuşkusuz bu büyük yönelişin ideolojik ve psikolojik iticilerini de gözden uzak tutmamak gerekir. Toplumu ümmet kardeşliği içinde birleştiren yeni iman, toplumun psikolojisini sarmalar, büyük bir kolektif enerjiyi ateşler ve cihat yoluyla dışa doğru yayıl-

3 İbni Haldun, asabiyyenin, başka deyişle kan bağlarının çözülmesi sürecini bilimsel verilere dayanarak incelemiştir. Bkz. *Mukaddime*, c.I, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, s.269, 273 vd. Yine bkz. Turan Dursun-Ümit Hassan, *İbni Haldun'da Uygarlıkların Yükselişi ve Çöküşü*, 1. baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008.

4 Cemil Sena, *Hazreti Muhammed'in Felsefesi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993, s.17 vd., 47 vd., 433 vd.

mayı örgütlerken, tarihsel açıdan da toplumun kendi mücadelesiyle medeniyete sıçramasının manevi gücünü yaratmıştır.

Siyaset, ekonomi, toplum ve mülkiyet ilişkileri, hukuk, ideoloji ve toplum psikolojisi açısından toplam olarak baktığımız zaman, İslâmiyetin doğuşu ve gelişmesi, bir devrimdir. Bu devrim, tarihsel açıdan medeniyete geçiş devrimidir. İnsanlığın Sumerlerden ve Çin uygarlığının kuruluşundan beri dalga dalga yaşadığı olay, Arap yarımadasında başka bir tarihsel düzlemde bir kez daha yaşanmıştır.

İslâm Medeniyetinin Özgünlüğü

Ancak bu olay, eski medeniyetlerin bir tekrarı değildir. Devlete, özel mülkiyete, para ekonomisine, kan bağı ilişkilerinin çözülerek toplumun sınıflara bölünmesine ve feodal bağımlılıkların oluşmasına, felsefe ve bilimin doğuşuna geçiş anlamında, bütün medeniyetlerin oluşması, her toplumda farklı zamanlarda yaşamakla birlikte, en sonunda aynı tarihsel aşamaya denk düşer. Ancak her medeniyet, farklı coğrafyalarda, farklı serüvenlerden gelen, farklı birikimler oluşturmuş toplumlar tarafından kurulduğu için, aynı zamanda kendine özgüdür.

Arap yarımadasında yaşayan bedeviler, Hz. Muhammed'in başlattığı devrimle, feodal bir ticaret uygarlığı kurdular. Batıda İspanya'ya, doğuda Asya içlerine kadar uzanan yeni imparatorluk, 7-15. yüzyıllar arasında dünya uygarlığının merkezi ve öncüsü oldu. İspanya Emevîlerinin Kordoba kitaplığında 400 binden fazla sistemli olarak düzenlenmiş elyazması cilt bulunuyordu. 11-14. yüzyıl Avrupa'sında İslâm ve Türk modası geçerliydi.⁵

İslâm uygarlığı, Sumerlerden başlayan Ortadoğu, sonra Yunan ve Roma uygarlığının mirasını geliştirdi ve kapitalist Batı uygarlığına taşıdı. İslâm uygarlığı ve Türk uygarlığı, bu açıdan Avru-

5 Fernand Grenard, *Asya'nın Yükselişi ve Düşüşü*, çev. Orhan Yüksel, MEB Yayınları, İstanbul, 1992, s.22.

pa'daki Rönesans'ın kaynağı oldu; öte yandan Çin ve Hint uygarlığı ile Batı uygarlığı arasında da bir köprü oluşturdu.

İslâmın Dünya Medeniyetine Önderlik Dönemi

İbn Rüşd, İbn Sina, Firdevsî, Harizmî, Yusuf Has Hacı, Kaşgarlı Mahmut, Ömer Hayyam, Farabî, İbni Haldun, El Kındî, Er Razî, Birunî, Tufeylî, El Cezerî, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Cahiz, Kınalı Ali Efendi, Ravendi, Maarî, İbn El Heysem, El Cabir, Nasruddin Et Tusî, Ferganî, El Kufî, Kâtîp Çelebi ve niceleri.

Burada *Bilim ve Ütopya* dergisinin İslâm medeniyetinin bilimsel alandaki büyük mirasını inceleyen sayılarını anmakla yetinmek durumundayız:

- Hz. Muhammed Silahlı Peygamberin Medeniyet Devrimi, sayı 141, Mart 2006.

- Hekim, Filozof ve Doğa Bilgini İbn Sina, sayı 143, Mayıs 2006.

- Filozof, Matematikçi, Astronom ve Şair Ömer Hayyam, sayı 145, Temmuz 2006.

- Modern Bilimin ve Aydınlanmanın Öncülerinden İbn Rüşd, sayı 156, Haziran 2007.

- Cumhuriyetimizin Düşünsel Temellerinden Osmanlı Materyalizmi, sayı 159, Eylül 2007.

- İslâmın Klasik Çağında Din-Akıl Tartışması, sayı 173, Kasım 2008.

- İslâmın Darwinleri Birunî, Cahiz, İhvan-ı Safa, İbn Tufeyl..., sayı 177, Mart 2009.

- Ortaçağ İslâm Bilginlerinin Büyük Tartışması İslâm'da Peygamberliğe Reddiye-1, sayı 194, Ağustos 2010.

- mucizelere ve Peygamberliğe Reddiye-2 Ebu Bekr el-Razi, sayı 197, Kasım 2010.

- Peygamberliğe Reddiye-3 Vahiy mi? Akıl mı? Özgür Fikirli Bir Düşünür: El Maarbi, sayı 199, Ocak 2011.

- Hint'te Antik Yunan'da Atomculuk ve İslâm Atomculuğu, sayı 206, Ağustos 2011.
- Osmanlı'da Evrim Ecdadın Darwin'le İmtihanı, sayı 269, Kasım 2016.⁶

8-15. yüzyılın dünyasına baktığımız zaman, insanlığın kapitalizme doğru sıçrayışını Ortadoğu merkezinden yapacağı izlenimini ediniriz. O sıralar Batı Avrupa uygarlığın merkezinde değil, fakat kenarındadır ve bir bakıma derin ve karanlık bir uykunun içindedir. Ancak ummanları aşan denizcileri sayesinde Batı, 15. yüzyıldan başlayarak dünya ticaretine hükmeder; büyük zenginlikler biriktirir. Artık medeniyetin merkezi, Batı Avrupa'ya kaymıştır. Böylece insanlık, kapitalist medeniyete sıçramasını Avrupa'nın Atlantik kıyılarında gerçekleştirir. Dünün uygarlık merkezi olan Doğu geriliğin kuyularına itilir.

Goethe'nin Hz. Muhammed'e Hayranlığı

Hz. Muhammed'in davası, tarihsel açıdan baktığımız zaman, medeniyet davasıydı. Nitekim birçok Batılı bilimadamı, Hz. Muhammed'i bir medeniyet önderi olarak tarihteki yerine oturturlar. Türkleri ve Doğuluları hor gören ırkçılığa karşı en güçlü yanıtları, Goethe, Hegel, Herder, Lessing, Mozart ve Beethoven gibi büyük

6 Ayrıca Kaynak Yayınları'nın yayımladığı "Bilimin Türk-İslam Kaynakları" dizisi için bkz. Sigrid Hunke, *Batı'yı Aydınlatan Doğu Güneşi*, çev. Işık Soner, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Aralık 2008; Haidar Bammate, *İslamın İnsanlık Kültürüne Katkısı*, çev. Sadık Usta, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008; H. Ziya Ülken, Samir Amin, Hasan Aydın, Sadık Usta, *Doğu Uygarlığı - Yükselişinin Tarihsel Nedenleri*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2009; Yavuz Unat, *Tarih Boyunca Türklerde Gökbilim*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008; Károly Kós, *Bizans'tan Osmanlı'ya İstanbul Mimarisinin Doğu Kökeni*, çev. Naciye Güngörmüş, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008; Ali Kuşçu Çağını Aşan Bilim İnsanı, haz. Yavuz Unat, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 2009. Gleb Golubev, *Uluğ Bey*, çev. Abdrasul İsakov, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

Alman düşünür ve sanatçılarda bulabiliriz. Onlar, Doğu'daki kaynaklardan beslenerek, o büyük eserleri ürettirler. Goethe'nin *West-Östlicher Divan* bu açıdan çok önemli bir kaynaktır.⁷

Hümanist ve demokratik uygarlığın büyük yazarı Goethe, İslâm peygamberinin "Hakiki dini silah kuvvetiyle yeryüzüne yaymaya memur" olduğunu vurgular.⁸ Goethe, Hz. Muhammed'in "Deha sahibi insanın en mükemmel örneği" olduğunu belirtir. Büyük Alman şairi, Hz. Muhammed'i "Kayalardan fışkıran bir dağ pınarına" benzetmektedir.⁹

Goethe, Hz. Muhammed'in başlattığı medeniyet devriminin insanlığa bıraktığı mirası *Batı-Doğu Divanı* adlı şaheserinde olanca güzelliğiyle ve derinliğiyle bizlere sunar. Türkçemize *Muhammed'in Şarkısı* ve *Hz. Muhammed'in Nağmesi* diye çevrilen *Mahomets Gesang* başlıklı şiirini buraya alıyoruz.

Muhammed'in Şarkısı

"Kayalardan fışkıran pınara bak!
Mesut
bir yıldız bakışı gibi aydın.
Bulutlar üstündeki
o iyi ruhlar
besledi gençliğini
koruluktaki kayalar arasında onun.

-
- 7 Goethe, *West-Östlicher Divan Münchner Ausgabe, Saemtliche Werke*, Band 11.1.2, Carl Hanser Verlag, München Wien 1998. Türkçe çevirisi için bkz. Goethe, *Doğu-Batı Divanı*, çeviren ve yorumlayan Senail Özkan, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2009, s.97.
- 8 Goethe'nin *Batı-Doğu Divanı*'nda Türk-İslam medeniyet mirasına verdiği önemi anlamak için Katharina Mommsen'in şu incelemesi de okunabilir: *Die Türken im Spiegel Von Goethes Werk (Goethe'nin Eserinin Aynasında Türkler)* in: Goethe Jahrbuch, Bd. 112, Weimar 1995, s.243-257.
- 9 Goethe, *West-Östlicher Divan*, s.101. Yine bkz. s.78, 85, 100 vd., 126, 303, 305; ayrıca bkz. Katharine Mommsen, *Goethe ve İslam*, çev. Senail Özkan, Ötüken Yayınları, İstanbul, Kasım 2012.

Gençlik tazeliğiyle
dökülerek bulutlardan
mermer kayalar üstünde oynuyor
sevinç içinde
sesleniyor göğse tekrar.

Geçidi içinden dorukların
sürüklüyor renkli çakılları,
ve genç bir öncü adımlarıyla
gidiyor
kardeş pınarları takmış peşine.

Aşağıda, vadide
çiçekleniyor bastığı yerler
ve çayırklar
canlanıyor nefesiyle.

Ne gölgeli vadiler
ne dizlerine dolanan çiçeklerin
sevdalı gözlerle yaltaklanışı
eğleyemiyor onu.
Aşağılara, ovaya doğru,
Koşup gidiyor döne dolana.

Dereler sokulup
katılıyor ona. Akıyor şimdi,
ovalarda, gümüş parıltılarla,
ve ovalar parıldıyor onunla,
ve ovalardan gelen ırmaklar,
ve dağlardan inen dereler
sevinçle sesleniyorlar ona: Kardeş!

Kardeş, kardeşlerini de al.
Kolları açık bizi bekleyen
ulu atana,
O sonsuz deryaya
gidelim beraberce."

II

"Boşuna açık o kollar, ah!
kucaklamak için özleyenlerini;
çünkü yutuyor bizi ıssız çöllerde
aç gözlü kumlar, baş ucumuzda güneş
emiyor kanımızı ve bir tepe
durduruyor bizi göle çevirmek için.
Kardeş! Ovalardan gelen kardeşlerini al,
dağlardan inen kardeşlerini de al,
gidelim atana beraberce.

Siz hepiniz geliniz!
Ve şimdi ihtişamla kabarıyor o;
bütün bir soy
taşıyor Prensi omuzlarında!
Ve o zafere çağıldayarak,
adını veriyor memleketlere
beldeler kuruluyor bastığı yere.

Bereketinin bir eseri
uçları parıldayan kuleleri,
ve mermer sarayları
bırakıyor ardında,
engel tanımadan çağılıyor yolunda...

Gemiler taşıyor artık
Dev omuzunda Atlas;
Başının üzerinde rüzgârlar uğulduyor
Ve dalgalanan binlerce bayrak
Şahidi yüceliğinin.

Götürüyor böylece kardeşlerini,
Hazinelerini, evlatlarını,
Bekleyen Tanrısına,
Saadetle tutuşan kalbine onun...¹⁰

Goethe, biz Türkler için Batı Aydınlanmasının doruklarından-
dır. Ama onun kaynağındaki Doğu'ya pek ilgi duymamışızdır.
Oysa güneş, Goethe'nin yaratıcı dünyasına da Doğu'dan doğuyordu.
Oriente est Luxus, Türkçesi "Doğu ışıktır" saptaması, Avrupa
Aydınlanmasına ışık olmuştur.

Goethe, taassuba, yobazlığa ve zorbalığa meydan okuyan büyük
Doğululara ilgi duymuştur. Bu ilgi, Hz. Muhammed'in Mekke
yobazlığına karşı boyun eğmeyen erdemli mücadelesine hayran-
lıkla başlar. Hz. Hatice, Hz. Fatma ve Hz. Ayşe, Firavun'un karısı
Asiye ve Hz. Meryem'le birlikte, Goethe'nin âşık olduğu kadınlar-
dır.¹¹

Goethe'yi Goethe yapan kaynaklar arasında, Firdevsî, Müte-
nebbî (El Kindî), Hafız, İbn Tufeyl, Feridüddin Attar, Kays, Cami,
Mevlana Celaleddin Rumî, hatta şaşıracaksınız Muhteşem Süley-
man'ın Şeyhülislamı Ebussuud Efendi gibi İslâm-Türk Medeniye-
tinin uluları vardır.

Doğu'nun yobazları, Goethe'nin kaynağındaki Doğu medeni-
yetini görmezler, hatta ellerine geçtiği zaman boğmuşlar, ezmiş-

10 Çevirenler: Mehmet Başaran-Tevfik Uğurlu, *Tercüme*, c.7, sayı 37, 19 Mayıs
1946.

11 Goethe, "Seçilmiş Hanımlar", *Doğu-Batı Divanı*, s.305 vd.

ler, derisini yüzmüşler ve Madımak'larda yakmışlardır. Hz. Hasan'ı zehirleyen, Hz. Hüseyin'i hançerleyen de onlardır.

Goethe'nin kaynağındaki Doğu, yobazın ve madrabazın Doğu-su değildir, güneşi her sabah yeryüzüne armağan edenlerin Doğusudur.

Goethe'nin kaynağındaki İslâm medeniyeti, "Şeriat sınırlarına sığmayan", Özgürlükçü ve Aydınlanmacı Doğu'nun filozof ve şairleridir.

Hangi şaire sorsanız, dünyanın en büyük şairi kendisidir. Oysa Goethe'ye sorarsanız, size şu cevabı verecektir:

*"Doch Ferdusi, Motanabbi
Allenfalls der Kaiser sein."*

*"Elbette Firdevsî ve Mütenebbî
Her halde hakandır."*

Onların yanına hiç kuşkusuz Hafız'ı da koyunuz.

Yobazların Tûs şehrinde Müslüman mezarlığına kabul etmedikleri Firdevsî ve yine yobazların zındıklıkla suçladıkları Mütenebbî (El Kindî), Goethe'nin gözünde yeryüzü şairlerinin hakanlarıdır. Goethe, bizim yobazlarımızın ellerine geçirdikleri zaman yaktıkları o büyük şairlere özenmiş, onları örnek almıştır. Hz. Muhammed'in medeniyet devriminin yetiştirdiği o ulu kişileri yeryüzü edebiyatının en büyükleri olarak görmüştür.

Goethe, İslâm Ortaçağ'ının akılcı, doğacı filozoflarından beslenmiştir. Goethe, hem Kur'an'a büyük hayranlık duymuştur hem de Kur'an'ı yaratılmış olarak gören Mutezile akımının ışığından beslenir ve İslâm filozoflarının Akılcılığını şöyle şiirleştirir:

*"Dich vermag aus Glaubensketten
Der Verstand allein zu retten."*

"Seni iman zincirinden kurtaracak kudret
Yalnız ve yalnız idraktır."

Goethe, İslâm dünyasındaki felsefe tartışmasında açıkça taraf olmuş, düşünceye ve insanlığa zincir vuran yobazlığa karşı, yobazların "zındık" diye suçladıkları Mutezile'den el almış, ısk almıştır. Başka deyişle yüzyıllardır İslâm dünyasında kendi aydınlanma kaynaklarını görmezden gelenlerin yapmadığını yapmıştır.

Batı Kaynaklarında İslâm Medeniyeti

Yalnız Goethe mi? Mozart ve Beethoven gibi büyük besteciler, Lessing, Herder, Hegel gibi büyük Alman düşünürleri, Hz. Muhammed'in Medeniyet Devriminin kaynaklarına yöneldiler.

Marx ve Engels, Avrupa'nın Ortaçağ karanlığını yaşadığı dönemde, İslâm medeniyetinin bilim ve aydınlanma birikiminin tarihsel rolünü vurguladılar. Engels, *Doğanın Diyalektiği* kitabında Arapların ondalık sistemle ve cebiri başlatarak matematiğe yaptığı katkılara işaret eder. Ayrıca doğa araştırmalarını geliştirdiklerini övgüyle belirtir.¹² Marx'ın İslâmın medeniyet devrimi mirasına verdiği önem o derecededir ki Türkiye'de 1876 Meşrutiyet Devrimi'ni "Muhammed'in evlâtlarının sağlam, onurlu ortaya çıkışı" diye överek coşkuyla karşılar.¹³

Alman sosyalizminin önde gelen liderlerinden August Bebel de Hz. Muhammed'in kurduğu islâm medeniyetini Ortaçağ'ın

12 Friedrich Engels, *Dialektik der Natur*, Einleitung. Engels, "Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft, in Karl Marx/Friedrich Engels, *Werke*, Karl Dietz Verlag, Berlin, Band 19, 4. Auflage, 1973, s.189-201.

13 Jenny Marx, 20 ya da 21 Ocak 1877 tarihinde Friedrich Adolph Sorge'ye Londra'dan yolladığı mektubunda şöyle yazıyor: "Kocam ise, şu sıra Doğu Sorununa derinlemesine dalmış durumda ve o Hristiyan ikiyüzlülerin ve düzenbaz farfaracı bezirgânların cümlesine karşı Muhammed'in evlâtlarının sağlam, onurlu ortaya çıkışları nedeniyle büyük coşku içinde". Bu konuda bkz. Karl Marx-Friedrich Engels, *Werke*, band 34, Dietz Verlag Berlin, 1966, s.525; Doğu Perinçek, "Marx'ın Övdüğü 'Muhammed'in Evlâtları' Kimlerdi", *Aydınlık*, 2 Şubat 2019.

Hıristiyan karanlığıyla karşılaştırır. Hz. Muhammed'in örgütlediği devlet ve kurduğu disiplin, Arap toplumunun ötesinde, Atlas Okyanusu'ndan Hint Okyanusu'na kadar, insanlığı kucaklayan büyük bir medeniyet yaratmıştı. Bebel, Hz. Muhammed için şu değerlendirmeyi yapar: "Asya'nın o güne dek çıkardığı en büyük adam ve dünyanın gördüğü en büyük adamlardan biriydi." Bebel'in *Hz. Muhammed ve Arap Kültürü* başlıklı kitabı İslâmın büyük medeniyet devrimini çok iyi anlatmaktadır.¹⁴

Ernst Bloch'un *Das Materialismusproblem, seine Geschichte und Substanz* (Materyalizm Problemi, Tarihi ve Cevheri) adlı kitabı içindeki *Avicenna und die aristotelische Linke* (İbn Sina ve Aristocu Sol) başlıklı çalışması da İslâm Aydınlanmasının Avrupa Aydınlanması üzerindeki etkilerini inceleyen önemli bir çalışmadır.

Caetani de Türkiye'de Cumhuriyet'in ilk başlarında Atatürk tarafından yayımlatılan on ciltlik *İslâm Tarihi*'nde, Hz. Muhammed'in tarihin yönünü gören çok önemli meziyetini saptamıştır. İslâm Peygamberi, "zaman ve halin gerçek gereklerini" berrak bir şekilde kavramıştır. Bu nedenle toplumda filizlenen yeniliklerin başına geçmede büyük bir yetenek ve cesaret göstermiştir.¹⁵

Hz. Muhammed'in medeniyet kuruculuğunun sınıfsal temellerini açıklayan önemli tarihçiler arasında Fernand Grenard da vardır. *Asya'nın Yükselişi ve Düşüşü* başlıklı önemli kitabında, İslâmiyeti bedevi çobanların değil, şehirli tüccarların kurduğunu saptar:

"İslâm Peygamberi, Kızıldeniz, Habeşistan, Hind Okyanusu, Suriye ve Mezopotamya ile ticaret yapan Kureyş kabilesinin mensubudur."¹⁶

14 August Bebel, *Hz. Muhammed ve Arap Kültürü*, çev. Veysel Atayman, 2. basım, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1997, s.33 vd.

15 Caetani, *İslâm Tarihi*, c.8, çev. Hüseyin Cahit, Tanin Matbaası, İstanbul, 1926, s.142 (çevriyazı ve sadeleştirme: Kurtuluş Güran).

16 Fernand Grenard, *Asya'nın Yükselişi ve Düşüşü*, çev. Orhan Yüksel, MEB Yayınları, İstanbul, 1992, s.22 vd.

H.z. Muhammed Gerçeği

İslâmiyetin ortaya çıkışı, tarihi en az bilenler için, yeni bir dinin doğuşudur; ancak tarih içindeki yerine oturtacak olursak, yeni bir medeniyetin kurulmasıdır. H.z. Muhammed, bir peygamberdir. Ama aynı zamanda yeni bir devletin, yeni bir toplumun kurucusudur; büyük bir devrimin önderidir. Allah'a ve peygambere inanmak, inançtır, ancak H.z. Muhammed ve O'nun önderlik ettiği Medeniyet Devrimi tarihsel gerçekliktir.

H.z. Muhammed'in silahla kurduğu devlet ve medeniyet, eski uygarlıklar ile 15. yüzyıl sonrasının kapitalist uygarlığı arasında köprü oluştırdı. İnsanlık, bu nedenle H.z. Muhammed'in silahına çok şey borçludur.

Dinler birbirine farklı cephelerden bakarlar. Haçlı savaşları ve cihat, bin yılı aşan bir süredir devam edip gelmektedir. Bu savaşlar, dinler arası savaş gibi görülür ama temelinde imparatorluklar ve sınıflar arasında savaştır; zaman zaman da ileri ile geri arasındaki savaştır. Bu savaşlarda din bayrağı altında toplanan imparatorlar ve toplumlar, birbirleri hakkında yüzyılların derinleştirdiği yargılar oluştırmırlar.

Ama bilim, İslâmiyete bu cepheleşme ve bu bağınazlığın içinden bakmaz. Dünyanın neresinde olursa olsun, ister Çin'de, ister Batı'da Atlantik kıyılarında, ister Rusya, ister Güney Afrika'da, dünyanın bütün bilim merkezlerinde İslâmın ortaya çıkışı, Ortaçağ'ın en büyük devrimidir ve H.z. Muhammed de bu büyük devrimin önderidir.

Emevî, Abbasî, Uygur, Selçuklu, Osmanlı, Altınordu ve Timurlular

Hele Emevî ve Abbasî, Selçuklu ve Osmanlı imparatorluklarına düşmanlık, yalnız bizim değil, bütün insanlığın medeniyet mirasına düşmanlıktır. Bu imparatorlukların ilerici yükseliş dö-

namleri vardır, gerici çöküş dönemleri vardır. Her varlık gibi onlar da doğar büyür ve ölürler. Ama bize bıraktıkları önemlidir.

Son iki yüzyıla bakınız. Rus, Türk, İran, Çin devrimleri birbirlerini ateşleyerek, dalga dalga, el ele yükseldiler. Hepsi imparatorlukların örgütlenme, bilim, medeniyet mirası sayesinde. İşte Yavuz Selim, Şah İsmail ve Müthiş İvan'ın buluştukları yer, bu medeniyet mirasıdır.

Bugüne bakınız, Avrasya'nın önderleri, yine imparatorluk mirası olan ülkelerdir: Türkiye, Rusya, İran, Çin!

Suriye'nin ve Irak'ın ABD emperyalizmine direnişlerindeki hikmeti ararken, Emevî ve Abbasî mirasını görmezden gelebilir misiniz? Suudi Arabistan'ın ve Körfez Emirliklerinin onlardan farkı, o medeniyet mirasının kenarında kalmış olmalarıdır.

Medeniyet üzerine konuşurken, imparatorluklar mirasını reddetmek, aslında devrimi ve devrimciliği reddetmektir. Dünyanın büyük devrimci öğretmenlerinden feyiz aldığımız zaman, bu tür ilkeliklerden korunmuş oluruz.

III SİLAHLI PEYGAMBER

Ordu, Devlet ve Din

Devlet nizamı ancak beylerin ve tüccarların oluşturduğu hâkim sınıfın yaptırım gücünü temsil eden silahlı güçlerle geliştirilebilir ve korunabilirdi. Ordu ve devlet böyle oluştu.

Artık kabile reisleri tarihte kalmıştı, yeni düzenin başında krallar ve beyler vardı. Sarayların koruması altında bilimle uğraşan bilimadamları zümresi doğdu.

Kabile toplumundan medeniyete yükseliş, bir kez daha vurguluyoruz, ekonomik-toplumsal süreçlerde oldu. Temel budur. Ancak bu süreç aynı zamanda zor kullanılmasını da gerektirdi. Yeni mülk sahibi beyler sınıfı, eski kabile kandaşlarını silahla hizaya getirdiler. Hunlar ve Göktürkler gibi Orta Asya Türk medeniyetinin kuruluş tecrübelerinde, Hz. Muhammed'in medeniyet kuruculuğunda, Cengiz Han'ın eski kan kardeşi Camuka'yı bastırmasında ve benzerlerinde hep medeniyetin kılıçla kurulduğunu görürüz.

Yalnız kılıca bakarsak, o süreci anlayamayız. Çünkü silah, kabile toplumunda da vardı. Silah kimin elindedir, hangi sınıfın ve sistemin yaptırım gücüdür, önemli olan budur. Medeniyet kuran-

ların kılıcı, belli bir toplumsal-ekonomik süreçte tarihsel işlevini gördü. O nedenle "Türkler silah zoruyla Müslüman yapıldı" türünden değerlendirmeler, eskiden beri yüzeydeki olaylara bakarak yapılır. O zaman tarihi anlayamayız. Örneğin Kuzey Amerika yerlilerinin niçin silah zoruyla yeni kapitalist medeniyetin içine alınamadığını da açıklayamayız.

Toplumlar, ancak eşiğine geldikleri tarihsel atılımları gerçekleştirebilirler. Kılıç, orada bir araçtır. Ancak medeniyet kuruculuğu aşamasına gelmemiş bir toplumu kılıçla medeniyete geçiremezsiniz, ama kesip doğrayabilirsiniz.

İmparatorluk ve Kılıcın Medeniliği

İmparatorluklar, Roma, Hun, Göktürk, Emevî, Abbasi, Cengiz ve Timur imparatorlukları dahil büyük medeniyetlerin siyasal örgütlenmesidir. Deniz uygarlıkları ve Asya'nın karasal devletleri ve imparatorlukları, özel mülkiyetin ve ticaretin gelişeceği barış ortamını içte ve dışta kılıçla sağladılar. Hz. Ali'nin Zülfikar'ını boyunlarına takanlar bile, kılıca düşman olduklarını söylüyorlar. Kılıcı zulümle özdeşleştirenler az değil. Oysa adaleti, dolayısıyla hukuku ve medeniyeti temsil eden hanımın elinde de kılıç var. Hz. Ali, Haricileri o kılıçla doğramıştı. Hz. Muhammed'in kılıcı olmasaydı, İslâm uygarlığı olmazdı.

Çağdaş dünyada demokratik devrimler ve millî kurtuluş savaşları dahil bütün medeniyetler kılıçla kuruldu. Onun için kılıcı gördüğü her manzaranın üzerine kırmızı görmüş boğalar gibi boynuzları uzatmanın medeniyetle bir ilgisi yok, bilimle de bir ilgisi yok.

Mo Du (Mete)¹, Bumin Kağan, Hz. Muhammed, Bilge Kağan,

1 Türkçede Mete diye adlandırılan Hun Hakanı'nın adı artık bilim çevrelerinde Mo Du olarak okunuyor. Bu konuda Çin'in Beijing Üniversitesi'nde tarih çalışması yapan arkadaşım Emrah Alan'ın yolladığı bilgi şöyle: Çin tarihlerinde Çince işaretlerle (冒顿) diye yazılan isim Joseph de Guignes tarafından Mei-dei (Mei-tei) şeklinde okunmuştu. Türk tarihçileri ise adı, doğrudan doğruya Mete diye yazdılar. Oysa bu Çince işaretler modern Çin dilinin kurallarına göre Mao-dun şeklinde okunuyordu. Aynı işaretler Mete çağında Bak-

Cengiz Han, medeniyetlerin kuruluşuna önderlik etmişlerdir. Bu tarihsel gerçeği 1960'lı yıllardan bu yana elli yıldır işliyoruz. Hikmet Kıvılcımlı büyüğümüz de "Tarihsel Devrim-Toplumsal Devrim" ayrımıyla bu konularda geniş çalışmalar yaptı.²

Hız. Muhammed'in Kılıcı

Yukarda bütün medeniyetlerin kılıçla kurulduğunu anlatmıştık. Sumer, Çin, Mısır, Hitit, Atina, Roma, Orta Asya uygarlıkları gibi, İslâm medeniyeti de kılıçla kuruldu. O nedenle Batılı bilimadamları Hız. Muhammed'den "Silahlı Peygamber" diye söz etmişlerdir. Örneğin Maxime Rodinson, Hız. Muhammed'in silahlı güç inşa etmesini, devlet ve medeniyet kuruculuğuna giden bir stratejinin gereği olarak ele alır.³

tut şeklinde okunurdu. Çinliler kelime sonundaki "r" sesini okuyamazlar ve bu sesi "t" şekline sokarlardı. Bu nedenle Alman Sinolog F. Hirth, Mete'nin esas adının Eski Türkçedeki "Bagatur" ve Orta Türkçedeki "Bahadır" olduğunu ileri sürdü (Bkz. Bahaeddin Ögel, *Türk Mitolojisi*, c.1, 5. tpbkbasım, TTK Yayınları, 2010, s.5). Bahaeddin Ögel'in verdiği bu bilgilere rağmen Çince sözlükler, *Maodun* okunuşunu kabul etmiyor. 冒(Mao) 顿 (dun) karakterleri tek tek okunduğunda gerçekten Mao-dun seslerini vermektedir. Fakat Çincece özellikle yabancı dillerden giren kelimeler için özel durumlar söz konusudur. 2004 yılında basılan 《现代汉语规范词典》(Xiandai Hanyu Guifan Cidian=Modern Çince Standart Sözlüğü)'nün dijital sürümünde 冒顿 (Modu) ismi şu şekilde izah ediliyor: "冒顿 Modu: 汉朝初期匈奴族一位单于的名字。注意：不读" Bu kısa açıklama Türkçemize şöyle çevrilebilir: "Modu: İsim. Erken Han Hanedanı döneminde bir Xiongnu Çanyüsünün adı. Dikkat, Maodun diye okunmaz." Bilindiği üzere Çanyü, Xiongnu hükümdarlarına verilen unvandır. Dikkat Kağan kullanılmıyor. Ne var ki Çin'in önemli tarihçilerinden Lin Gan, 冒顿 karakterlerinin Modu şeklinde okunması gerektiğini belirtiyor. (Lin Gan, *Xiongnu Tarihi*, Neimenggu Renmin Chubanshe, 2007, s.4. 林干《匈奴史》内蒙古人民出版社，2007。第4页。) Ayrıca 2012 yılında Çin'de gösterilen Modu'nun hayatını anlatan filmde de Xiongnu liderinin adı Modu şeklinde telaffuz ediliyor. Modu ismi Türkiye'de kadim Türk tarihinin yeni araştırmacılarından Kürşat Yıldırım tarafından da kullanılıyor. Yeni çıkan bütün yabancı kitaplarda yine Modu ismi tercih ediliyor.

- 2 Hikmet Kıvılcımlı, *Tarih Devrim Sosyalizm*, 3. basım, Derleniş Yayınları, İstanbul, Ocak 2012, s.26-27.
- 3 Maxime Rodinson, *Hazreti Muhammed*, çev. Atilla Tokatlı, Gün Yayınları, İstanbul, 1968, s.141 vd.

Kemalist Devrim'in önderleri de başta Atatürk olmak üzere Hz. Muhammed'in devlet ve medeniyet kuruculuğunu öne çıkarırlar. Mahmut Esat Bozkurt, Hz. Muhammed'i anlatırken medeniyeti kılıçla kurduğunu vurgular:

"Devlet kurdu, milletini her millete egemen kıldı. Bayındırlık içinde bıraktı. Çünkü hakkı unutmadı. Kılıcı elinden bırakmadı."⁴

Doğrudur ve çok önemlidir; Hz. Muhammed de bütün devlet ve medeniyet kurucuları gibi, elbette silahlı bir güce kumanda etmiştir. Silahlı güç tekeline sahip olmak, devletin ayırt edici özelliğidir. Silahlı güç varsa, devlet vardır. Ve her medeniyet ancak devletle, silahlı güçle kurulur. İnsanlık kabile toplumundan devlet ve medeniyet kuruculuğuna silahın tek elde toplanmasıyla geçmiştir. İşte Hz. Peygamber'in büyük başarısı da buradadır.

Mezopotamya uygarlığı, Mısır, Çin, İran, Türk, Yunan, Roma uygarlıkları, Cromwell'in İngiliz demokrasisi, Washington ve Lincoln'un Amerikan demokrasisi, Robespierre'in Fransız demokrasisi, Bismarck'ın Alman birliği, Garibaldi'nin İtalyan birliği, hep silahla kuruldu.

Bizim tarihimizde Hun ve Göktürk, Hazar, Karahanlı, Gazneli, Selçuklu, Osmanlı, Altınordu, Timur imparatorlukları ile Birinci Meşrutiyet, Hürriyet Devrimi, İstiklâl Savaşı, hep silahla başarılmadı mı?

Bütün bu nedenlerle Hz. Muhammed'in elindeki kılıç, O'nun medeniyet devrimciliğinin aracıydı. Hz. Muhammed'i diğer birçok peygamberden ayıran en önemli başarısı, savunduğu davayı, silahlı bir insan gücünü örgütleyerek zafere ulaştırmış olmasındadır.

Mahmut Esat Bozkurt, *Atatürk İhtilali*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ocak 2014, s.75vd., 142vd., 145, 455.

Hız. Muhammed Sonrasında Kılıcın Rolü

İslâm medeniyeti, Hız. Muhammed sonrasında da iktidar mücadelesini kılıçla çözdü. Halifeler suikastlarla öldürüldüler. Hız. Peygamber'in torunları dahi bu iktidar mücadelelerinde şehit edildiler. Ancak şunu da görmek gerekir: Mezhep kavgaları biçimine bürünen bu iktidar savaşlarının temelinde yine toplumsal süreçler vardı. Kılıç, aslında medeniyet kuruculuğunun önünü açmaya devam etti.

Hız. Ali ile Muaviye arasındaki mücadele, tarihte derin izler bırakmıştır. 7. yüzyılın olayı bugünlere kadar gelmiştir. Aradan 1300 yıl geçtiği halde, yaşanan toplumsal mücadelelerde bile onlara gönderme yapılıyor.

Tarihsel sürece bakacak olursak, bedevi kabileleri Hız. Muhammed önderliğindeki devrimle birleşmekte ve ümmet olma-taydılar. Dolayısıyla medeniyete sıçrama sürecine girmişlerdi. Bu açıdan savaş, o medeniyet kuruculuğunun iktidar savaşıydı. Kurucuların soyu Hız. Ali hanedanı da olabilirdi, ama Muaviye hanedanı oldu, Emevî devleti kuruldu. Hız. Ali soyuna ise 12 İmam olarak büyük acılar ve çileler kaldı. Hız. Ali tarafı kazansa, ağıt yakan taraf Emevîler olacaktı.

Toplumun önündeki süreç, sınıflara bölünmek, ticaretin güvenliğini sağlamak, zenginleşmek, ordu ve devlet kurmak, bilimi geliştirmekti. Program, Hız. Muhammed'in Medeniyet Devrimi programıydı.

Hız. Ali ve Muaviye seçeneklerini karşılaştıracak olursak, Atatürk döneminin lise *Tarih* kitabında yazıldığı gibi, "Paranın önemi-ni anlayan ve para toplayan Emevîler olmuştur".⁵ Emevîler, daha Müslüman olmadan önce Mekke'nin ticaret aristokrasisini oluşturunyorlardı. Zenginlerdi ve zenginliğin kültürünü hazmetmişlerdi. Hız. Osman'dan başlayarak iktidar dönemlerinde ticarî güçlerini ve zenginliklerini büyüttüler. Özel mülkiyetin ve feodal

5 *Tarih II*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1932, s.124; sadeleştirilmiş güncel basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2001, s.124.

toprak mülkiyetinin gelişmesi yönünde kararlı bir yol izlediler. Zenginliğin ve silahlı gücün önemini kavramışlardı. Medine, o tarihte bir ticaret medeniyetinin merkezi olamazdı. Muaviye, Halifeliğin merkezini zamanın en büyük ticaret ve kültür kenti olan Şam'a nakletti. İslâm Devrimi, Şam merkezinde insanlığın medeniyet birikimiyle buluştu. Muaviye, ücretli askerlerden oluşan güçlü bir ordu ve büyük bir donanma kurdu. Akdeniz ticaretini denetim altına almayı hedefledi. Muaviye, daha Suriye valisiyken Bizans donanmasını 655 yılında Fenike kıyılarında yok etmişti. Halife olduktan sonra 668-669 yıllarında o zamanki ticaret medeniyetinin merkezi olan İstanbul'u kuşattı. Muaviye'nin torunu olan Halid bin Yezid, kimya biliminin temelini attı. Abdülmelik bin Mervan (685-705) ve Velid bin Abdülmelik (705-715) gibi Emevî hükümdarları, dünya kültür birikimini Arapçaya kazandıran çeviriler yaptırdılar, zengin kitaplıklar kurdular, bilimde ve sanatta çok önemli atılımlara önderlik ettiler.

Tarihçiler, Emevîlerin ticaret medeniyeti kurma ve feodalizmi inşa yönündeki birikimlerine dikkat çekerler.⁶ Tarihsel süreç, eşitlikçilikten yana değildi. İktidar savaşını yeni feodal sınıfın zenginleşmesi geleneğini temsil edenlerin kazanması tarihin olağan akışına uyuyordu. Çağ, saltanat ve hükümdarlık çağıydı. Emevîler çağın gereğini yaptılar ve saltanatı babadan oğula geçen hanedan geleneğine oturttular. Emevîlerin hükümdarlığında Endülüs'ten Çin Seddi'ne uzanan bir ticaret medeniyeti kuruldu.

O koşullarda kimi Arabistan'ın hükümdarı yapsanız, yine Muaviye'nin uyguladığı programı uygulayacaktı. Çünkü toplumlara tarihsel olarak geldikleri eşğin dışında bir program uygulatamazsınız.

6 Örneğin bkz. Claude Cahen, *İslamiyet -Doğuşundan Osmanlı Devletinin Kuruluşuna Kadar-*, 1. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, Ağustos 1990, s.34 vd. Emevîler konusunda Türkçe bir çalışma için bkz. Aydın Tonga, *Emevîler -Kabile Gücünden Din Önderliğine Yükselişin Öyküsü-*, 1. basım, Doğu Kitabevi, İstanbul, Eylül 2013, özellikle s.103 vd.

İslâm ve Türk dünyası, aynı olayı feodal dönemin çeşitli tarihsel süreçlerinde yaşadı. Pir Sultan Abdal, 16. yüzyılda şu programı açıklıyordu:

"Rehberim Ali'nin devri yürüye

Ali kim olduğu bilinmelidir;

Alay alay gelen gaziler ile

Şehitlerin öcü alınmalıdır.

(...)

Pir Sultan'ım eydür ey Dede Dehman

Kendini cevret de ondan gel hemân

İstanbul şehrinde ol sahip sultan

Tac-ı devlet ile salınmalıdır."

Pir Sultan Abdal'ın "Ol sahip sultan" dediği Şah İsmail'dir. Erdebil Kızılbaş Tekkesi'nin şeyhidir. O da Türk'tür ve İran'da Safevî hanedanını kurmuştur. Osmanlı'yı yenip İstanbul'da tahta otursaydı, o da Yavuz Sultan Selim gibi "Devlet tacını giyerek" hükümdarlık yapacaktı. Yöneteceği toplum ve devlet, Yavuz Selim'in yönettiği toplum ve devletten toplumsal-ekonomik ilişkiler, kültür, ideoloji, siyaset bakımından farklı olmayacaktı. Zaten bu ispatlanmıştır. Şah İsmail'in İran Şahlığı ile Yavuz Selim'in Osmanlı Sultanlığı arasında temelde hiçbir fark yoktur. Üzerinde hükümdarlık yaptıkları topraklar farklı olsa da sınıfsal ilişkiler, eşitlik, adalet, fetih, cihat vb. açısından sistemleri aynıdır. Farklı olması da mümkün değildi. Çünkü toplumların yaşadığı süreçler, İran'da ve Osmanlı'da aynıydı.

Peki, bugün Ali-Muaviye, Yavuz Selim-Şah İsmail, Sünnî-Alevî kavgalarını şu veya bu zeminde, şu veya bu şiddette sürdürmenin anlamı nedir?

IV TÜRKLERİN İSLÂMİYETE GEÇİŞİ

Türklerin Medeniyet Süreci

İslâmın Türklerdeki rolü de Türklerin medeniyet kurma sürecinde önemli bir atılımla açıklanır. Aslında Türklerin özel mülkiyete geçişleri, sınıflara bölünmeleri, çok uzun ve sancılı bir süreçtir. MÖ 1000 yılından MS 1000 yılına kadar uzanan iki bin yılı kapsar. Kabile konfederasyonlarından devlete sıçramalar dalga dalga birbirini izler. Sakalar (İskitler), Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Sir-i Derya Oğuzları, Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular, Osmanlılar, Altınordu, Timurlular vb.

Türklerin Tek Tanrısı, bu sürecin gökteki efendisidir. Ancak bu medeniyet kurma sürecinin son büyük atılımı, Ortadoğu'ya ve Karadeniz'in kuzeyine doğru yayılma ile birlikte olmuştur. 11. ve 13. yüzyıldaki iki büyük göç dalgası, iki büyük imparatorluğa sıçramayla çakışır: Selçuklular ve Osmanlılar. Hazar ve Karadeniz bozkırlarına yayılma da Hazar, Altınordu ve Kırım Tatar Hanlıklarının kurulmasıyla sonuçlanmış ve benzer süreçleri getirmiştir. İki bin yıldır sınıflaşan Türkler, bu süreçlerde İslâmî ideolojiyle tanıştılar. Kendileri de zaten bu tarihsel aşamanın içindeydiler.

Her toplum, tarihsel olarak alabileceğini alır. Türklerin İslâmiyeti kabulü de böyle olmuştur. Sonuç olarak İslâm, Türklerin medeniyete doğru yaptıkları son büyük sıçramanın ideolojisi olmuştur.

Kuşkusuz Türkler Anadolu'da Bizans ilişki ve kurumlarını da buldular. Köhnemiş olan bu kurumlara bir gençlik aşısı da yaptılar. Ayrıca Türkler, Cahen'in de saptadığı gibi, ekilmeyen toprakları işleyerek ve meraları hayvancılığa açarak, Anadolu'da ekonominin önemli bir atak yapmasını sağladılar. Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri ile İran devlet kurumları ve ideolojisi, kökü Sumer'de olan İslâmiyet, Anadolu'da bulunanlar, hepsi bir sentez oluşturur. Bu tarihsel miras, birbirleriyle çelişmez, uyum halindedir. Çünkü hepsi de medeniyet malzemesidir.

Bu sürecin olgunluk durağında, 11. yüzyılın sonlarında Yusuf Has Hacıp'in kaleme aldığı *Kutadgu Bilig*, yine aynı dönemde Selçuklu Veziri Nizamülmülk'ün yazdığı *Siyasetname*, Machiavelli'nin *Hükümdar* kitabından dört yüzyıl önce yazılmış devlet teorisi kitaplarıdır.

Türklerde Tek Tengri Mirası

Türklerin İslâmiyeti kabulünün yaşadıkları tarihsel sürece uygun bir yükselme olduğunu saptamak gerekir. *Tengri* fikri ilk kez MÖ 3. binde Urallar'ın doğusundaki bozkırlarda doğmuştu. Bu bölgede yaşayan Öntürklerin Atlı Çoban Kültürüne sahip oldukları biliniyor. Özellikle Koppers, Schmidt, Menghin gibi "Viyana Okulu" diye anılan halkbilimciler, Atlı Çoban Kültürünün hem devlet kuruculuğunun hem de Tek Tanrının kökü olduğunu ortaya koymuşlardı.

Atlı Çoban Kültürü, hayvancılığın en yüksek biçimini oluşturuyordu. Geniş meraları denetlemek, tarla tarımcılığından farklı olarak, örgütlenme ve savaş yeteneğini geliştirmişti. Bu atlı çobanlar, verimli tarım alanlarına inerek, oraların zenginliklerinin

üzerine oturdular ve devletler kurdular. Yine bu atlı çobanlar, geniş meralarda yaşayan kabileleri örgütlediler ve Tek Tanrının otoritesi altında birleştirdiler.¹

Tengri sözcüğü bütün Türk dillerinde ortaktır. Bu sözcüğün MÖ 3 binlerde, Sumerlerde *Dingir* olarak bulunması, Tengrinin Sumere uzanan köklerine işaret ediyor. Dünyada bilinen ilk Tanrı kavramının Türkçe olması, MÖ 3 binlere uzanan Atlı Çoban Kültürüyle ilişkilidir.

Türk hakanları ve soyluları, Hunlar ve Göktürklerden bu yana hep kudretlerini *Tanju* veya *Gök Tanrı*'dan aldılar. Bu açıdan uygarlaşmış Türklerin inancı Şamanizm değildi. Bu ciddi yanlışı ne yazık ki bazı tarihçilerimiz bile tekrar ederler. Oysa Şamanizm, din değil, büyücülüktü. Gök Tanrı'ya inanan kağanlık aristokrasisinin Şamanizmle bir ilgileri yoktu. Nitekim Türk kağanlıklarının uygarlığı temsil eden soyluları ve tüccarları, İslâmiyeti kolayca benimsedi ve kabul ettiler. Çünkü İslâmiyetin Allah inancında Gök Tanrı'nın Sumerlerden beri daha soyutlanmış ve mükemmelleştirilmiş halini buldular. Kemalist Devrim'in önderleri, bu konuyu yeterince açıklayamadı ve berraklaştıramadılar. Bu konuda *Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek* başlıklı kitabımın "Gök Tanrı'dan Allah'a" başlıklı bölümünde geniş bir tahlil bulunmaktadır.²

Türklerin İslâmiyeti kabul etmesini kılıç zoruyla açıklayan görüşler, yüzeyseldir. Bu iddialar, Allah inancı ile toplumsal süreçler arasındaki ilişkiyi reddettiği için tarihin dışındadır, başka deyişle bilimsel değildir.

Önce şunu belirtelim: Hiçbir topluma, toplumsal-ekonomik açıdan kabul etmeye hazır olmadığı bir sistemi zorla benimsete-

1 Geniş bilgi için bkz. Wilhelm Koppers, "Urtürkentum und Urindogermanentum", *Belleten*, c.V, sayı 20, Ekim 1941, s.481 vd. Yine bkz. Doğu Perinçek, *Oğ'dan Oğur'a*, geliştirilmiş 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2019, "Yeryüzü Hükümdarlığının İdeolojisi Tengri" başlıklı bölüme bkz.

2 Bkz. Doğu Perinçek, *Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek*, 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Şubat 2003, s.114-126.

mezsiniz. Örneğin Amerika'yı işgal eden Avrupalılar, kabile toplumu koşullarında yaşayan Kuzey Amerika yerlilerine kapitalist toplumda örgütlenmeyi zorla dayatamazlardı ve dayatamadılar. Her toplum, eşiğine geldiği veya içine girdiği toplumsal süreçlere uygun kurumları ve ideolojiyi kabul eder.

İslâmiyet, daha önce de açıkladığımız gibi, ticaret medeniyetine geçişin ideoloji ve kurumlarını getirmiştir. Bu kurumları kabile savaşlarına son verme, ticaret, bilim, özel mülkiyet, devlet ve ordu diye özetleyebiliriz.

Türkler içinde İslâmiyeti ilk kabul eden Karahanlılara, arkasından Selçuklulara ve Gaznelilere baktığımız zaman, devlet ve toplum olarak İslâmiyetin temsil ettiği kurum ve ilişkileri görüyoruz. Türkler, MÖ 1000 yılından MS 1000 yılına kadar aşağı yukarı iki bin yıl boyunca kabile toplumundan sınıflı topluma geçiş süreci yaşadılar. Hayvancılığın ve tarımın gelişmesi sonucu bir üretim fazlasının oluşmasıyla özel mülk sahipliği geliyor, kabileler sınıflara bölünüyor ve dağılıyor ve farklı kabileleri birleştiren *bodunlar* oluşuyordu. Kabile içindeki eşitlik son buluyor, kabile kandaşları arasındaki birlik dağılıyor, toplum *bey, el ve gün* diye adlandırılan sınıflara bölünüyordu. Boylar, boy birliklerinde birleşiyordu. Kuzey Türklerinde *On Ogurlar, Dokuz Ogurlar, Otuz Ogurlar* ya da Güney Türklerinde *On Oklar, Üç Oklar, Dokuz Oğuzlar, Sekiz Edizler, Otuz Tatarlar, On Uygurlar* gibi birleşen boy sayılarına göre anılan kabile birlikleri böyle tarih sahnesine çıktı.

Gök Tengri de geniş alanları denetim altına almak zorunda olan Atlı Çoban Kültürünün Tek Tanrısıydı. Tek Tanrı, aslında devlet kuruculuğunun ideolojisini yansıtır. Görüldüğü gibi Türkler, İslâmiyetin "Allah birdir ve ondan başka ilah yoktur" diye özetlenebilecek inancındaki tarihsel-toplumsal aşamayı uzun sürerdi yaşıyorlardı.

Kılıç Zoru Değil Toplumsal Sürec

Bu nedenle Türklerin İslâmiyeti kılıç zoruyla kabul ettikleri görüşü, tarih dışında tarih yazarların görüşüdür. Arabistan'ın bedevi toplumları da ticaret uygarlığını kurma eşiğine geldikleri için İslâmiyeti benimsediler. Orada da savaşlar oldu. Ancak o savaşları ticaret uygarlığına önderlik eden İslâmiyet kazandı. Burada kazanan, kılıçtan önce toplumsal süreçtir, medeniyettir. Kılıç, o sürecin kılıcı olabilirdi ve olmuştur. Aynı değerlendirme, İran ve Türk kavimleri için de geçerlidir.

Bu konuda Çin Devriminin önderliği içinde bulunan Uygur Türkü Seyfettin Aziz'in Türkiye'de *Türklerin Müslümanlığa Geçişi* başlığıyla yayımlanan *Satuk Buğra Han* adlı romanını bütün okuyucularımıza öneririz.³ Müslümanlığı ilk kabul eden Türk kavmi olan Karahanlıların yaşadığı süreci tarihsel gerçeklere uygun olarak, bilimsel kavrayışla anlatır.

Gök Tengri, tıpkı Mısırlıların Tek İlahı gibi, Türk kabileleri arasında barışı sağlayan ideolojinin kavramıydı. Ancak İslâmiyet, Sumerlerden beri uygarlığın öncüsü olan bir coğrafyanın birikimi üzerinde yükseldi. Bu açıdan "Allah birdir" inancının en olgunlaştığı tarihsel mirasa dayandı. Uygarlığa yükselen Türklerin semavi dinleri benimsemelerinin anlamı da buradadır. Büyük çoğunluk Müslüman oldu, Hazar Türklerinin aristokrasisi Musevi oldu, hatta Selçuklu aristokrasisi de ilk başlarda Museviliğe yönelir gibi oldu. Kıpçak/Kumanların bir kesimi ve Gagauzlar Hristiyanlığı kabul ettiler.

Dünyada özel mülkiyetin ve ticaretin geliştiği her toplumda İslâmiyet yok elbette. Ancak Türklerin Müslümanlığı kabul ettiği 8-10. yüzyıllara bakarsak, zamanın medeniyet dini İslâmiyetti.

Türklerin İslâmiyeti kılıç zoruyla kabul ettikleri görüşüne itibar eden ciddî bir tarihçi bulunmuyor. Türk tarihi üzerine derinle-

3 Seyfettin Aziz, *Türklerin Müslümanlığa Geçişi -Satuk Buğra Han-*, çev. Rukiye Hacı, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Şubat 2000.

mesine çalışmış tarihçiler, Türklerin İslâmiyeti kabul etmesini kılıçla değil, toplumsal-ekonomik-ideolojik süreçle açıklamışlardır.

Örneğin Barthold, İslâm ordularının İranlılar üzerinde hâkimiyet kurduklarını, ancak Türklerle hükmedemediklerini saptar ve Türklerin İslâmiyete geçişlerini toplumsal-ekonomik düzlemde açıklar.⁴

Fransız tarihçisi Jean-Paul Roux, Arap ordularının Türklerle karşı kesin bir zafer kazanamadıklarına dikkat çeker ve Türklerin İslâm âlemine fetih zoruyla katılmadıklarını belirtir.⁵

Leon Cahun, Nerşahi, Taberî ve İbn-ül Esir gibi Arap tarihçilere dayanarak, Arap ordularının Türklerle savaşlarda başa çıkamadıklarını vurgular.⁶

Sedillot, Arap yayılmasının Hazar Türkleri tarafından durdurulduğuna işaret eder.⁷

İsmail Hami Danişmend, Arap ordularının Orta Asya seferlerinde Türklerle yenildiklerini tarihsel kaynaklara dayanarak anlatır.⁸

Prof. Dr. Osman Karatay, yeni yayımlanan *Türklerin İslamı Kabulü* adlı eserinde, Türklerin kılıç zoruyla İslâm oldukları iddiasını tarihsel olgulara dayanarak, bilimsel kanıtlarla çürütür.⁹

Türk kavimleri MÖ 1000 yılından MS 1000 yılına kadar iki bin yıllık bir süreçte, dalgalar halinde devlet ve medeniyet kurdular. O kuruculuğun temelinde, özel mülkiyetin gelişmesi, ticaret, kabile

4 Wilhelm Barthold, *Orta Asya Tarihi ve Uygarlık*, çev. D. Ahsen Batur, Selenge Yayınları, İstanbul, 2010.

5 Jean-Paul Roux, *Türklerin Tarihi*, çev. Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, Lale Akarslan Özcan, 3. basım, Kabalıcı Yayınları, İstanbul, Temmuz 2007.

6 Leon Cahun, *Introduction a l'histoire de l'Asie*, Paris, 1896, s.136'dan aktaran İsmail Hami Danişmend, *Türklük ve Müslümanlık*, Okat Yayınevi, İstanbul, Mart 1959, s.41 vd.

7 Sedillot, *Histoire general des Arabes*, I, Paris, 1877, s.146 vd., s.232 vd.den aktaran İsmail Hami Danişmend, *age*, s.40.

8 İsmail Hami Danişmend, *age*, s.39 vd.

9 Prof. Dr. Osman Karatay, *Türklerin İslamı Kabulü*, Kripto Yayınları, İstanbul, Ekim 2018.

toplumunun çözülmesi vardı. *Orhun Yazıtları*, *Dede Korkut Destanları* gibi tarihî metinlerde hep bu süreçlerin izlerini buluruz.

Eğer "Türkler kılıç zoruyla Müslüman oldular" dersek, o tarihsel dönemde "Türklerin medeniyete geçme süreçlerini yaşadığını" bilmiyor duruma düşeriz ve Türk imparatorluk ve devlet birikimi yanında İslâmiyetin tarihsel rolünü de göz ardı ederiz. İslâmiyete ve özellikle Sünnî İslâma karşı tarihsel olmayan konumlanış bu tür değerlendirmelere yol açmaktadır.

V ATATÜRK VE HZ. MUHAMMED

Atatürk'e göre Hz. Muhammed'in Peygamberliği

Atatürk, bilindiği gibi, liseler için hazırlanan *Tarih II* kitabının İslâmiyetin doğuşu ve Hz. Muhammed'in hayatıyla ilgili bazı bölümlerini eliyle yazdı veya yazdırdı.¹ Bu kitaplarda, Hz. Muhammed'in, İslâmın temel kaynakları sayılan Kur'an ve hadislerin verdiği bilgilere göre değil, tarih ve sosyoloji bilimlerinin bulgularına göre incelendiği görülüyor.²

Atatürk, kendi elyazısıyla lise *Tarih* kitabı için yazdığı İslâmiyet ve Hz. Muhammed incelemesinde, önce Muhammed'in kökenini inceler, İbrahim Peygamberin soyundan geldiği iddiasını reddeder, daha sonra "Muhammed'in Peygamberliği" başlıklı bölümde şu saptamaları yapar:

-
- 1 Atatürk'ün İslâmiyet ve Hz. Muhammed konusundaki elyazıları için bkz. Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2014, s.257 vd.
 - 2 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2014, özellikle "Kemalizme Göre İslâmiyet" başlıklı bölüme bkz.

Allah'ın resulü olmak, Muhammed'de oluşan bir "düşünce"dir: "Muhammed, başlangıçta Allah'ın resulüyüm diyerek ortaya çıkmamıştır, bunu düşünmemiştir. Bu düşünce, senelerce mücadele ettikten ve düşüncelerini yadıktan sonra kendisinde hasıl olmuştur."

- Muhammed'in bir melek ve Allah'la konuşmuş olduğu, bir "faraziye"dir: "Bu faraziyeleri bir tarafa bırakmak ve meseleyi ilim ve mantık çerçevesi içinde irdelemek daha doğru olur." Muhammed'in Allah'la ilişkisi, aslında ilkel Arap toplumlarında şairler ile cinler arasındaki ilişkiye duyulan inançtan kaynaklanır: "Muhammed'in İsa ve Musa dinlerine dair öğrendikleri de bu inancını kuvvetlendirmiştir." Ancak Muhammed "ilhamlarını cinlerden almadığını ve fakat cinlerden yüksek olan Allah'tan aldığını söyler."

- Muhammed, başlangıçta doğaçtan dinsel hitabette bulunan bir *vaiz* oldu. "Vaizlikten *Nebiliğe*, Nebilikten en sonunda *Allah'ın Resulü* haline geçti."

- Muhammed, "dinî bir imparatorluğun mutlak başkanı ve bütün dünyaya hâkim olmak iddiasını besleyen savaşçı bir dinin kurucusu" oldu. Bu sonuçlar "Muhammed'in yalnızca kendi manevî ve düşünsel kuvvetinin ürünü idi."

- "Muhammed'in yaydığı din, insanların kalplerinde derin bir titreşim uyandırdı." Bunun nedeni, yalnız onun kişiliği değildi. Onun "faaliyet alanını oluşturan kavmin hallerini de göz önünde tutmak gerekir."

Toplum, "Muhammed'in ilk telkinlerini ağır bir gelişmeyle düzeltilmiş ve genişletmiştir".³

3 Bu elyazıları, *Tarih II*'de aynen yer alıyor, s.91 vd. Atatürk'ün Muhammed'in peygamberliğini yazarken, Caetani'nin *İslâm Tarihi*'nden büyük ölçüde yararlandığı görülüyor. 16 sayfalık elyazısı çevirinin fotokopileri, Perinçek'in *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah* başlıklı kitabının "Belgeler" bölümünde bulunuyor (Belge-2). Karşılaştırıldığı zaman görülüyor ki Caetani'nin bazı cümleleri *Tarih* kitabına aynen alınmıştır. Yukarıda belirtilen belgelerdeki ve zamanın ders kitaplarındaki tavır çok açıkken, çürüme döneminin Atatürkçüleri,

Görüldüğü gibi, Atatürk, Muhammed'in "Allah'ın resulü olması"nı öncelikle bilimsel açıdan değerlendiriyor. Kemalist Devrim'in düşün ve eğitim kaynaklarında, Hz. Muhammed, doğüstü bir varlıktan bildiri getiren bir peygamber olarak değil, fakat bir düşünür ve büyük bir devrimci olarak incelenmektedir. Kemalist seçkinler de Atatürk'ün bu tutumunu paylaşırlar. Örneğin Samsun Mebusu Rûşenî Bey (Barkur), peygamberi "bir Arap filozofu" diye anar.⁴ Kemalist Devrim önderleri ve düşünürlerinin 1924 sonrasında, özellikle 1930'lardan sonra bu görüşlerini açıkça ve ısrarla ortaya koydukları görülür.

Atatürk, Hz. Muhammed'in Allah'la ilişkisinin kaynağını Arap toplumundaki inançlarda bulur; Muhammed'in büyük bir din ve imparatorluk kurmasını, Allah'ın kudreti ve iradesiyle açıklamaz. Dahası, dinin bu iddiasını çürütmeye özen gösterir. Bu olayı, bir yönüyle "Muhammed'in manevî ve düşünsel gücüne" bağlar, öte yandan Arap toplumunun koşullarına dikkat çeker.

Kemalist ders kitapları, İslâm dininin kabul ettiği Hz. Muhammed'den önceki peygamberleri de tarihin verilerine göre incelemektedir. Başlangıçta peygamberler, İbrani kabilelerinin yöneticileriydi. Rahiplik, hâkimlik ve kumandanlık onlarda toplanıyordu. Davud'un İsrail krallığını kurmasıyla birlikte peygamberlik ve krallığın aynı insanda birleştiğini görüyoruz.⁵

Hız. Muhammed'in Devrimciliğı

Görülüyor ki Kemalist devrimcilerin ilgi alanı, İslâmın inanç kaynakları ve düşünsel oluşumuyla sınırlı değildi. Bu inanç ve düşüncelerin boy verdiği tarihsel-toplumsal ortama daha büyük

bu belgeleri örtbas edip, bazı anılara sürekli gönderme yapıyor, tarihi bir anlamda "miş... miş"lerle yazıyorlar.

4 Rûşenî, *Din Yok Milliyet Var*, 1926, s.121 (Elyazması daktilo metin, Atatürk Kütüphanesi, Çankaya Arşivi, no 2).

5 *Tarih I*, s.155 vd.

ilgi göstermişlerdir. Burada Fransız İhtilali sonrasında materyalist tarih anlayışı ve yöntemiyle karşılaşırız. Nitekim Atatürk, 1921 yılında İslâmiyetin "sosyo-politik bir sistemden başka bir şey olmadığını ve Ferdietçilik ile Komünizm arasında orta bir yol teşkil ettiğini" söyler.⁶

"Çağdaşlarının En Yüksekği"

Atatürk, Hz. Muhammed'in peygamberliğini ilahî değil, fakat toplumsal-siyasal bir olay olarak görmektedir. Muhammed, "bir din kurucusu ve dinî bir devlet reisi"dir, başarılı bir komutandır. "Çağdaşlarının en yüksekği olduğunu yaptığı işlerle ispatlamış"tır.⁷ Muhammed "büyük bir devrim yaratmıştır".⁸

Daha sonra başbakanlık yapacak olan Şemseddin Günaltay, Hz. Muhammed'in "Cezbeye tutulmuş, sönük bir derviş" olarak tanımlanmasına, Atatürk'ün sert bir dille tepki gösterdiğini belirtir. Atatürk, böyleleri için "O'nun yüksek şahsiyetini ve başarılarını asla kavrayamamışlardır. Anlamaktan da çok uzak görünüyorlar" saptamasında bulunuyor ve arkasından şu değerlendirmeyi yapıyor: "Cezbeye tutulmuş bir derviş, Uhud Muharebesi'nde en büyük komutanın yapabileceği bir planı nasıl düşünür ve tatbik edebilir." Atatürk birdenbire gözlerini Şemsettin Günaltay'a çevirerek şöyle devam ediyor: "'Tarih, hakikatleri tahrif eden bir sanat değil, belirten bir ilim olmalıdır. Bu küçük harpte bile askeri dehası kadar siyasi görüşleriyle de yükselen bir insanı, cezbeli bir derviş gibi tasvire yeltenen cahil serseriler, bizim tarih mesaimize katılamazlar. Muhammed bu harp sonunda çevresindekilerin direnmelerini yenerek ve kendisinin yaralı olmasına bakmayarak, galip düşmanı takibe kalkışmamış olsaydı, bugün yeryüzünde

6 "Amerikalı Gazeteci Streit ile Mülakat", *Atatürk'ün Bütün Eserleri*, c.11, 4. baskım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2016, s.63.

7 *Tarih II*, s.93.

8 Şemseddin Günaltay, "Atatürk'e Ait İki Hatıra", *Ülkü*, c.9, sayı 100, 1945, s.4.

Müslümanlık diye bir varlık görülemezdi!' dedi ve bu emri icap edenlere tebliğ etmemi söyledi."⁹

"Hz. Muhammed'in Devrimini Güvence Altına Almak"

Yine Şemsettin Günaltay, Ağustos 1931'de Yalova'da İslâm tarihi üzerine bir sohbette, Atatürk'ün Hz. Muhammed konusundaki görüşlerini anlatıyor:

"[Tarih araştırmalarıyla ilgili] Toplantılardan birinde İslâm tarihinin Hülefai Raşidin devrine ait bir yazı okundu. Dikkatle dinleyen Atatürk, Peygamber'in ölümünü müteakip beliren durumu özetledi. Beni Haşimin, Mekkeliler ile Medinelilerin Peygamber'e kendilerinden olmayanları halef göstermek yolundaki çarpışmalarından müteessir olarak, başkalarına haber vermeksizin naaşını defnetmek yolundaki teşebbüslerini ve bunlara önyak olan Ali'nin hareketini şiddetle tenkit etti. Ve şöyle devam buyurdu:

'Büyük bir inkılap yaratan Muhammed'e karşı beslenen sevgi, ancak onun ortaya koyduğu fikirleri, esasları korumakta tecelli etmek gerekti. Peygamber ölür ölmez düşünülecek şey, onu bir an evvel toprağa tevdi etmek değil, yaratmış olduğu inkılabı emniyet altına almaktır. Bu da yerine evvela inkılabı kavramış en yakın bir arkadaşını geçirerek baş gösterecek tehlikeleri önlemekle olurdu. İnkılabı kavramış ve ona bütün varlığıyla bağlanmış böyle bir halef seçtikten sonradır ki onun defni düşünülebilirdi. O zaman beş on akrabayla değil, bütün kendisine bağlananların ıstı-
rakiyle ve şanına layık bir törenle fani naaşı ebedi istirahat

9 Şemsettin Günaltay, "Atatürk'e Ait İki Hatıra", *Ülkü*, c.9, sayı 100, 16 Kasım 1945, s.3; Mustafa Kemal (Atatürk), "Gençlik ve Eğitim Konusunda Düşünceler (1930)", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, sayı 16, Mayıs 1998, s.22.

yerine tevdi olunurdu... Ne Ali ne de diğerk Haşım oğulları bunu düşünemediler. Bu hakikati o zaman ancak üç büyük insan kavramıştır: Ebubekir, Ömer ve Ebu Ubeyde. Tarih olaylarının gelişimi Müslümanlığın bu üç büyük insanın teşebbüsleri ve azimleriyle kurtulmuş olduğunu meydana koymuştur. İnkılabın bu üç siması, yaratıcısı kadar büyük insanlardır..."¹⁰

Hız. Muhammed'in Asilzadelikten Kurtarılması

Atatürk ve *Tarih* kitapları, Peygamber'in kökenini ve hayatını, "sonradan icat olunmuş" ve "efsanevi" bilgilerden arındırarak incelediler. Böylece İslâm ulemasının kapalı devresinin dışına çıkarak, tarihçinin nesnelliği kaygısıyla hareket ettiler. Bu konuda Atatürk'ün öne sürdüğü saptamaların tarihsel gerçeğe uygunluğundan daha önemli olan, bilimsel yöntemi benimsemesi ve halkın aydınlanmasına hizmet çabasıdır. Atatürk, Peygamber'in başına sonradan takılan aristokratik haleleri, feodal çelenkleri ve kutsamaları rahatlıkla tartışmaktadır. İslâmın önderlik ettiği feodalizm, daha sonra Peygamber'i, feodal asaletle ve feodal değer yargılarıyla bezemiştir. Soylu olmayan yoksul ve sıradan insanları ezen feodal sistem, Peygamber'e şanlı bir soy kütüğü icat ederek tarihi yeniden yazmıştır.¹¹

Oysa Atatürk'ün de belirttiğı üzere;

"Muhammet kendisi hiçbir zaman asalet şerefi iddiasına kalkışmamıştır; o, boş teferruata ehemmiyet vermezdi; gâyesine doğru tereddütsüz yürür ameli [pratik] bir adamdı.

10 M. Şemsettin Günaltay, "Atatürk'e Ait İki Hatıra", *Ülkü*, c.9, sayı 100, Kasım 1945, s.3-4.

11 Atatürk'ün Hz. Muhammed ve İslâmiyet konusundaki elyazıları için bkz. Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2014, s.287 vd.

Muhammet, hiçbir zaman bir asalet hücceti istemedi; damarlarında İbrani nebilerinin canı dolaştığını iddia etmedi; bilakis kerek kendisinin kerek ana ve babasının fakir halleriyle iftihar etti."¹²

Görüldüğü gibi Atatürk, Hz. Muhammed'i kendisine sonradan yüklenmiş soyluluktan kurtarıırken, bir bakıma demokratik toplumun gözünde daha değerli bir yere oturtmaktadır. Bu tutum kuşkusuz, Atatürk'ün feodal değer yargılarına savaş açmış bir demokratik devrim önderi olmasıyla bağlantılıdır.

Peygamberin Rolü ve "Kavmin Halleri"

Cumhuriyet devrimcileri, İslâm tarihini incelerken, kişinin tarihteki rolü ile toplumsal süreçler arasındaki ilişkiyi önemle gözetirler. Atatürk, Hz. Muhammed'in kabile toplumundan devlete sıçramadaki tarihsel rolüne haklı olarak övgüyle değinmekle birlikte, tarihi kişilerin yapmadığına da işaret ediyor. Ona göre, İslâmiyetin 13 yüzyıldır devam eden güçlü etkisinin nedenleri, Peygamber'in seçkin niteliklerinin ötesinde, toplumdur. İslâmın "tarihî harikasının nedenini" Büyük Devrimciden dinleyelim:

"Bu harikanın sebebini araştırırken yalnız Muhammed'in şahsı üzerinde durmak yeterli değildir. Başka unsurları da göz önünde tutmak lazımdır. O unsurlar söz konusu adamın faaliyet sahasını oluşturan kavmin halleridir."¹³

Atatürk, kendi tarih felsefesine uygun olarak, Hz. Muhammed'in içinde yaşadığı toplumun oluşturduğu bir "faaliyet alanı" içinde rol oynadığını açıkça belirlemiştir. Devamla der ki:

- 12 Aynı kitap, s.289. Elyazısı belgede yanlışlıkla "canı" yazıldığı anlaşıyor. Atatürk'ün Caetani'nin Hüseyin Cahit çevirisinden aldığı bu cümle söz konusu eserde şu şekildedir: "Muhammed hiçbir zaman bir asalet hücceti talep etmeyi ve damarlarında İbrani enbiyasının kanı cevelan ettiğini iddia eylemeyi aklına getirmede." (Bkz. Caetani, *İslâm Tarihi*, c.1, çev. Hüseyin Cahit, Tanin Matbaası, İstanbul, 1924, s.142-143 [çevriyazı: Kurtuluş Güran].)
- 13 Doğu Perinçek, *aynı kitap*, s.311.

"Her halde toplum Muhammed'in ilk telkinlerini yavaş bir gelişme ile düzeltmiş ve genişletmiştir."¹⁴

Hız. Muhammed'in Büyük Devrimi

Atatürk, dikkatini Hz. Muhammed ve İslâmiyetin tarihsel rolü üzerinde yoğunlaştırmıştır. Arap çöllerinde Hz. Muhammed'in ortaya çıkışı ve İslâmiyetin doğuşu, kabile hayatından büyük bir imparatorluğa geçiş aşamasına rastlamaktadır. Gelişen ticaret, kabile ilişkilerini dağıtır ve kabileler arası anarşiye son verecek güçlü bir otoriteyi ve hukuk düzenini gerekli kılar. Nitekim Bedir Savaşı'nda Arabistan'da aralarında kan bağı olan akrabalar birbirlerine karşı savaşmışlardır. Bu bilimsel tahlil ve saptamaları, İkinci Dünya Savaşı döneminde yayımlanan Samih Nafiz Tansu'nun *Tarihde Orta Zamanlar* kitabında buluyoruz.¹⁵

Atatürk'e göre, İslâm öncesinde Arapların "toplumsal ve siyasi hayatları anarşi içinde"dir. "İdareleri de bir nevi halk idaresi"dir.¹⁶ Atatürk'ün kastettiği, "kabile demokrasisi"dir. Ancak kabile hayatına rağmen, meta üretimi filizlenmiş ve Mekke ve Medine gibi ticaret merkezleri olan şehirler kurulmuştur. Atatürk, "Mekke ve Medine ahalisinin tüccar olduğunu" belirler. Hatta Yemen'de "küçük kabile krallıkları" olduğunu saptar. Toprağın verimliliği ve ticaretin gelişmesiyle bu kabile krallıkları arasındaki ilişkiye değinmemekle birlikte, Arap yarımadasının güneyinde yer alan Yemen'in "büsbütün başka olduğunu", "verimli yerleri" bulunduğunu ve "eski bir medeniyete" beşiklik ettiğini belirtir.¹⁷

Sonuç olarak Hz. Muhammed, ticaretin çözüldüğü bir bedevi kabile toplumundan "dinî bir imparatorluğa" geçişe önderlik etmektedir. İslâmiyet, ticaretin gelişmesi için gerekli hukuk düzeni

14 Aynı kitap, s.311.

15 Samih Nafiz Tansu, *Tarihde Orta Zamanlar II*, Çığır Kitabevi, İstanbul, 1945, s.44.

16 Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, s.283.

17 Aynı kitap, s.285.

ve otoriteyi kurmuş, devleti adım adım inşa etmiştir. Daha önce Mısır'da tek Allah'ın doğuşuna yol açan toplumsal-siyasal süreç, 7-8. yüzyıl koşullarında, bu kez Arabistan yarımadasında yaşanmıştır.

Atatürk, olayın "büyük bir devrim" olduğunu saptamıştır. Gerçi Büyük Devrimci Önder, bu tarihsel sıçramanın toplumsal-ekonomik temeli ile siyasal ve ideolojik üstyapısı arasındaki ilişkileri açık olarak göstermemiştir, ancak altını çizdiği tarihsel olgular arasında tutarlı iç bağlantılar vardır.

Mahmut Esat Bozkurt: "Muhammed'in İhtilal Hareketi"

Yalnız Atatürk değil, Cumhuriyet Devrimi'nin düşünürleri, Hz. Muhammed'in "büyük bir devrim yarattığını" saptamışlardır. Atatürk döneminin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt, üniversitelerdeki İnkılap Tarihi derslerinde Hz. Muhammed'i şöyle anlatıyordu:

"Onun hadisesi, bir ihtilal hareketiydi. (...) Devlet kurdu, milletini her millete egemen kıldı. Bayındırlık içinde bıraktı. Çünkü hakkı unutmadı. Kılıcı elinden bırakmadı."¹⁸

Samsun Milletvekili Rüşenî Barkur: "Zamanının Mühim İnkılapçısı"

Kemalist Devrim'in köktenci düşünürlerinden Samsun Milletvekili Rüşenî (Barkur) de Atatürk'ün sayfa kenarlarına "alkışlar", "bravo" gibi notlar yazdığını elyazması kitabında, Hz. Muhammed'i uzun uzun inceler. Rüşenî, İslâmiyeti bir inanç olarak kabul etmemekle birlikte, Hz. Muhammed'in devriminden övgüyle söz eder:

18 Mahmut Esat Bozkurt, *Atatürk İhtilali*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ocak 2014, s.75 vd., 142 vd., 145, 455.

"Muhammed yasalaştırdığı hükümlerle zamanının mühim bir inkılapçısı olduğunu ispat etmiştir. Günün ihtiyacına göre ümmetine ayet yetiştirmesi ve bazen gördüğü lüzum üzerine yeni bir ayetle eski ayetleri değiştirmesi, her halde Muhammed'in uzun mücadele ve derin muhakeme ile bir toplum hayatı kurmak istediğine işaret eder. Bundan dolayı Muhammed, şüphesiz büyük bir tarih adamıdır."¹⁹

Cumhuriyetin Tarih Öğretmeni Hz. Muhammed'i Nasıl Yazdı

Kemalist Devrim'in bilimsel eğitim sistemi, İslâmiyet ve Hz. Muhammed'i, 1930'larda genç kuşaklara, lise *Tarih*, *Medeni Bilgiler* ve *İnkılap Tarihi* kitaplarında, yukarda kısaca özetlediğimiz içerikle anlatmıştır. Bu tarihsel tavrın, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bile devam ettiğini saptıyoruz. Kabataş ve şişli Terakki liselerinin tarih öğretmeni Samih Nafiz Tansu'nun 1945 yılında yayımlanan *Tarihde Orta Zamanlar II* başlıklı ders kitabında, İslâm devriminin sınıfsal karakteri şöyle açıklanır:

"Hz. Muhammed'in bu yeni inkılabında her devrimde olduğu gibi hürriyet, adalet, müsavat, kardeşlik esasları vardır. O yalnız tek tanrı üzerinde değil, her şeyden evvel bir sınıf inkılabı üzerinde duruyor, haksız kazançların zulüm olduğuna işaret ediyordu. O zaman tehlikeli bir insanla karşılaştıklarını anlayan Mekke'nin zenginleri, (...) Müslümanlara boykot yaparak onları müşkülata uğratmışlardı."²⁰

Peygamber'in Medine'ye göçünü ve savaşları biliyoruz. Bütün bu mücadeleden zaferle çıkan Hz. Muhammed'in Mekke'ye dönüşünü Kemalist Devrim'in tarihçisi şöyle anlatır:

19 Rüşenî, *Din Yok Milliyet Var*, 1926, s.4 (Elyazması daktilo metin, Atatürk Kütüphanesi, Çankaya Arşivi, no 2).

20 Samih Nafiz Tansu, *Tarihde Orta Zamanlar II*, Çığır Kitabevi, İstanbul, 1945, s.42.

"Peygamber yaşı gözlerle Mekke'den kaçtıktan tam on sene sonra davasına bağlanmış, ona inanmış bir kalabalığın içinde mes'ut bir şef, bahtiyar bir inkılapçı olarak yükseliyordu."²¹

H. Muhammed, Kemalizmin tarihçilerine göre, "Yalnız büyük bir insan, inkılapçı bir önder, büyük bir din kurucusu değil, aynı zamanda Arabistan'ın kudretli hükümdarı idi".²² Bu devrimci önder, yeni bir medeniyetin kuruluşuna önderlik etmişti.²³

Atatürk döneminde, Arapların İslâmiyete geçişleri, din derslerinde "medeniyet kuruculuğu" olarak öğretilirdi.²⁴ Din dersleri daha sonra 1935 yılında kaldırıldı.

Atatürk'ün Kaynakları

Atatürk'ün incelediği Batılı İslâm tarihçileri, İslâmın kabile toplumundan devlete geçiş olayına rehberlik ettiğini açıklamışlardı. Atatürk'ün İslâm üzerine yazdıklarını birleştirdiğimiz zaman, bazı bulanıklıklara rağmen, bu kavrayışı benimsediğini söyleyebiliriz. Atatürk'ün İslâm tarihi konusundaki kaynakları arasında Caetani'nin özel bir yeri olduğunu biliyoruz. İtalyan tarihçi, H. Muhammed'in "son derece ilerici bir ruha sahip olduğunu" saptar. Atatürk'ün Caetani'nin *İslâm Tarihi* kitabında, altını çizdiği yerler arasında özellikle dikkat çekici bir bölümü günümüz Türkçesiyle buraya alıyoruz:

"Muhammed, sistemini daima çevrenin gereklerine göre iyileştirmeye ve düzeltmeye hazırды. Hayatının her vakasın-

21 Aynı eser, s.48.

22 Aynı eser, s.49.

23 Aynı eser, s.59.

24 Bu konuda bkz. Muallim Abdülbaki, *Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri*, Sahip ve Naşiri Tefeyyüz Kitaphanesi, İstanbul, 1927-1931; sadeleştirilmiş güncel basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2005, s.37, 55.

da mesleğini daimi surette sabit ve belirgin bir şekle sokmak istemediğini belirtmiş, gerek dini meselelerde gerek toplumsal hususlarda bir düzeltme yahut iyileştirme gerektiği zaman geçmişteki bir hatayla hiçbir zaman kendisini bağlı görmemiştir. Muhammed'in en büyük meziyetlerinden biri sisteminin esnekliğinde, kendi kendisine oluşan değişiklik ve düzenlemeleri takip hususunda gösterdiği kolaylıktadır. Her zaman çağıyla bir seviyede bulunmuştur. Zaman ve halin gerçek gereklerini daima berrak bir kavrayışla takdir etmiştir."²⁵

Yeni Bir Medeniyet

Atatürk'e göre, İslâmiyetle birlikte yeni bir uygarlık doğmaktadır. Atatürk, yeni inanç sistemine geçiş ile yeni siyasal ve toplumsal sisteme geçiş arasındaki ilişkiyi, materyalist tarihçiliğin verileriyle açıklamıştır:

"Arap kabilelerinin mabûdlarını temsil eden yere dik konulmuş taşlar" arkada kalmakta olan kabile toplumunun inancıdır. Toplum, kabile putlarına taparken, soyut ve tek bir Allah fikrine doğru sıçramaktadır. "Gözle görülmeyen cinler ve perilerin" yerini, "cinlerden yüksek olan Allah" almaktadır.²⁶

Kabile putlarının en büyüğü, en güçlü kabilenin ilahıdır. Kabileleri birleştiren bir krallık otoritesi olduğu zaman, o güçlü ilah soyut bir Allah'a dönüşmektedir. Artık diğer ilahların varlıkları, otoriteyi bölen ve sarsan bir işlev görmektedir. Atatürk'ün Mısır uygarlığının gelişme sürecinde saptadığı bu olay, Arabistan'da benzer bir süreçte yeniden yaşandı. Ancak bir fark var: Mısırlılar tek Allah'ı kendileri yaratmışlardı. Daha sonra aynı süreci yaşayan diğer Batı Asya toplumları ise, Mısır'ın yarattığı bu modeli benimsediler.

25 Caetani, *İslâm Tarihi*, c.8, çev. Hüseyin Cahit, Tanin Matbaası, İstanbul, 1926, s.142 (çevriyazı ve sadeleştirme: Kurtuluş Güran).

26 Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, s.285 vd.

Uygarlığa daha sonra yükselen bir toplum, Batı Asya'da kendisinden önce kurulmuş uygarlıkların uzun süreçlerde oluşturdıkları ve birbirlerine devrederek olgunlaştırdıkları ideolojik yapılanma ve kurumlaşmaları bir bakıma hazır konarak ve en gelişmiş düzeyde kabul ettiler. Sumer, Babil, Mısır ve Filistin'de oluşan tek ilahlı Yahudiliğe ve Hristiyanlığa kadarki gelişmenin son ideolojik mirasçısı, İslâm medeniyeti oldu. Atatürk'ün İslâmiyet ile Hristiyanlık ve Yahudilik, hatta Mısırlıların dinleri arasında kurduğu bağlantılar, aslında bu tarihsel süreç ve sıçramaları anlatmaktadır.

İslâmiyete Tarihsel Bakış

Atatürk, İslâmı özellikle tarih biliminin bir konusu olarak araştırmaktadır. Kemalist Devrim'in düşünür ve önderleri, Hz. Muhammed'in bildirdiği dini, İslâmın temel kaynakları olan Kur'an ve hadislerde yer alan bilgilere göre değil, tarih ve sosyoloji bilimlerinin bulgularına göre incelediler.

Kemalist devrimcilerin ilgi alanı, İslâmın inanç kaynakları ve düşünsel oluşumuyla sınırlı değildi. Bu inanç ve düşüncelerin boy verdiği tarihsel-toplumsal ortam da onların araştırmalarına konu olmuştur. Burada İbni Haldun'dan beri geliştirilen Materyalist tarih teorisinin bakış açısıyla ve yöntemiyle karşılaşırız.

Cumhuriyet Devrimi önderliği, İslâmî inançları, bu inançların oluşturduğu kapalı devrenin içinden değil, kendi ifadeleriyle "tarihsel materyalist" felsefî konumdan, Aydınlanma çağı ve sonrasında demokratik dünya görüşüyle inceliyor ve eleştiriyor.

Bilindiği gibi İslâm, doğaüstü bir yaratıcının varlığını, evrenin ve insanın bu varlık tarafından yaratıldığını, Hz. Muhammed'in resullüğünü ve vahiy olayını bilimsel bir usavurmaya ve kanıtlamaya gerek duymaksızın önsel olarak (apriori) kabul eder; bu konuda herhangi bir tartışmayı bile zındıklık olarak görür, yani doğrudan doğruya fizik ötesi inançlara, dogmalara dayanır.

İslâmiyet, metafizik inancı açıkça savunur, bu temel tutumunu gizleyen örtüler kullanmaz ve dolaylı yollara sapmaz. İslâmiyet açısından, inanç inançtır; inancın olgularla, doğadaki süreçlerle kanıtlanması gerekmez, hatta böyle bir kanıtlama çabasının kendisi bile İslâmiyete aykırı görülür. Çünkü doğayı yaratan varlığın inanç ötesi bir kanıtlamaya ihtiyacı yoktur.

Atatürk ve arkadaşları, İslâmın kendisini ve temel ilkelerini materyalist bir felsefî açıdan tartıştılar ve değerlendirdiler. Atatürk, kendi elyazlarıyla "faraziyeleri bir tarafa bırakmak ve meseleyi ilim ve mantık çerçevesi içinde mütalaa etmek doğru olur" saptamasında bulunuyordu.²⁷

İnsanlığın Güvenceleri

Hız. Muhammed ve Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşadığı çağlar arasında 1300 yıl var. Ancak 21. yüzyılda buluştular. İkisi de emperyalist merkezlerden atılan okların hedefi oldu.

Çünkü ikisi de insanlığın değeri.

Hız. Muhammed, Mazlumlar Dünyasının değeri.

Mustafa Kemal Atatürk de Mazlumlar Dünyasının değeri.

Hız. Muhammed, Medeniyet Devriminin önderi.

Mustafa Kemal Atatürk, emperyalizme karşı ilk millî demokratik devrimin önderi.

Emperyalizm, insanlığın yalnız bugününe karşı değil, geçmişine ve geleceğine karşı da savaşıyor. Aletleri mevcut. Örnekler ortada.

Çağımızın büyük savaşı, emperyalizm ile Ezilen ve Gelişen Dünya arasında.

Zalimler ile Mazlumlar arasındaki savaş, aslında sınıflı toplumun ortaya çıkmasından bu yana insanlığın büyük savaşıdır. Her çağda taraflar değişiyor, ancak savaşın özü değişmiyor.

27 Atatürk ve İslâmiyet konusunda bkz. *Bilim ve Ütopya*, sayı 141, Mart 2006, s.4-11.

Kölelerin efendilere karşı savaşı...

Çiftçilerin ağalara ve beylere, sultanlara ve krallara karşı savaşı...

Emekçilerin sermayeye karşı savaşı...

En son Mazlum Milletlerin emperyalizme karşı savaşı.

Savaş, aynı savaş.

Bedevi Arap kabileleri arasında kanlı kavgaların, kervan soygunlarının sonu yoktu. Ne canlar güven altındaydı ne de mallar. Hz. Muhammed'in Medeniyet Devrimi, özel mülkiyetin ve ticaretin güvenliğini sağladı. O, kabileleri ümmette birleştirdi, kabileler arasındaki kavgalara son verdi.

Yedi iklimde yaşandı bu olay. Modu (Mete), Bilge Kağan, Alparslan, Cengiz Han, Osman Gazi, hep aynı medeniyet devrimlerine önderlik ettiler. Yaptıkları işin özeti, pazara ve üretime güvenlik getiren devrimlerdir. Devletler kurdular, ordular örgütlediler. Kabileler arası baskın ve soygunlardan devlete geçişe önderlik ettiler.

Ancak Doğu'da güneş 16. yüzyılda batmıştır. Ve ancak 20. yüzyılın başında Rus, Türk, İran, Çin devrimleriyle, Mustafa Kemal'lerle yeniden doğmuştur.

Sumerlerle başlayan Medeniyet Devriminin 7. yüzyıldaki büyük dalgasının başında Hz. Muhammed vardı.

Bugün Asya'dan yükselen milli demokratik devrimlerin başında Mustafa Kemal'ler var.

İnsanlığın büyük değerlerine saygı, geleceğin güvencesidir.

İnsanlık, geçmiş Medeniyet ve Devrim mirasını hor görerek ancak kendi geleceğini ateşe verir.

VI MEDENİYET KURUCULUĞUNDAN MEDENİYET KÖSTEKÇİLİĞİNE

Demokratik Devrimler Çağında İslâmiyet

Başlangıçta Ticaret Medeniyeti, daha doğru bir deyişle Feodal Medeniyet kuran İslâm, daha sonra ne olmuştur da kapitalizmin demokratik medeniyetine ayak bağı haline gelmiştir?

Bu hikâyeyi, daha önce Avrupalılar da yaşadılar. Tıpkı Hıristiyanlık gibi, efendi-kul ilişkisine dayanan Ticaret Medeniyetinin ideolojisi olan İslâm, sermaye-ücretli işçi ilişkisine dayanan kapitalist kâr sisteminin ideolojisi olamazdı. Bu nedenle denebilir ki Türklerin tarihinde İslâmcılık, 15. yüzyıldan sonra artık medeniyetin ayak bağıdır. 15. yüzyılın ikinci yarısına denk düşen Fatih Sultan Mehmet dönemi, Osmanlı medeniyetinin doruğu sayılabilir. Fatih'in ölümünden sonraki iki yüzyılda Osmanlı'nın askerî kudreti sürdüyse de aslında duraklama başlamıştı. İslâmiyet, artık daha ileri bir medeniyet için, kapitalist ve demokratik medeniyet için ayakbağı oluşturmaktaydı. Toprağa bağlı köylü ile kapitalizmin işgücü ihtiyacı karşılanamazdı. İslâmın koruduğu feodal bağlar, köylünün ve toplumun özgürleşmesine, dolayısıyla sanayi devrimine engeldi. Zamanla "ulusal piyasa" diye adlandırılacak

ülke pazarının oluşması için, yerel parçalanmışlığın bertaraf edilmesi, feodal pazarların sınırlarının aşılması gerekiyordu. Bu nedenle İslâm, milletin ve vatanın oluşmasına önderlik edemezdi. Padişahın ve Ortaçağ hâkim güçlerinin iktidarını meşrulaştıran İslâmî ideolojinin yol göstericiliği altında halk iktidarı kurulamaz, demokrasi inşa edilemezdi. Atatürk'ün "Türkiye şeyhler, dervişler, müritler ve mensuplar ülkesi olamaz" dediği program, halkı dinsel kaynaklı feodal bağlardan kurtarma programıydı. İktidarın kaynağı, ilahî değil, fakat dünyevîydi. Padişahın, beylerin ve şeyhlerin iktidarının yıkılması ve halk iktidarının kurulması, ancak laiklikle olabilirdi. Laiklik, halk iktidarı içinde, demokrasinin gereği idi. Osmanlı toplumunun 19. yüzyılın ikinci yarısında başlayan özgürleşmesi, laikleşmesi, özet olarak demokratlaşması süreci birlikte yürüdü.

Türklerin 19. Yüzyıldaki Büyük Medeniyet Atağı

Türk toplumunun İslâmiyetten sonraki büyük medeniyet atağı, 19. yüzyılın ortalarında başladı. Burjuva-demokratik devrimlerin hürriyet ve vatan idealleri, bu kez İslâmcı ideolojiyle karşı karşıya geldi. Böylece bizim hâlâ içinde bulunduğumuz Millî Demokratik Devrim sürecimiz istim aldı.

1876 Anayasası'nın kabulü ve daha önemlisi 1908 Hürriyet Devrimi padişahın yetkilerini sınırladı. Dahası bu devrimler, içlerinde cumhuriyetin çekirdeğini de taşıyorlardı. O nedenle ideolojik düzlemde kaçınılmaz olarak Şeriatla cephe cepheye geldiler. Çünkü Padişah "Allah'ın yeryüzündeki gölgesi" diye tanımlanıyordu ve saltanatını Allah'tan aldığını iddia ediyordu. Saltanata karşı milletin iktidarını ve hürriyetleri hedefleyenler, iktidarın kaynağının ilahî değil, fakat dünyevî olduğunu ileri sürmek zorundaydılar. Dolayısıyla laiklik, her yerde olduğu gibi Türkiye'nin gündemine de saltanata karşı halk iktidarı için mücadelenin ideolojisi olarak girdi.

Süreç, hürriyet ile saltanat arasındaki mücadele süreciydi. Buna bağlı olarak milletin güçleri emperyalizme karşı savaşıyordu. 1908 Devrimi'ne karşı ünlü 31 Mart gerici isyanı bu gündemin olayıdır.

Türk Devrimi, Batı'nın 18. ve 19. yüzyıllardaki demokratik devrimlerinden farklı bir hesaplama yaşamak zorundaydı. Kapitalizm, 19. yüzyılın sonlarında emperyalizm aşamasına girmişti ve Mazlumlar Dünyasındaki demokratik devrimler artık yalnız iç hesaplaşmalarla yetinemezlerdi. Mazlum Milletler, bağımsızlık ve demokrasi için emperyalizmle de hesaplaşmak durumundaydılar.

Çağımızın Denklemi

Türkiye, çağımızın denklemini yaşamıştır. Emperyalist Batı ile bizim Ortaçağımız arasındaki ittifak, daha 19. yüzyılda kurulmuştu. O nedenle Şeriatın en güçlü destekçisi hep Batı sermayesinin merkezleri olmuştur. Hâkim sınıflar kampında Batı sermayesinin Kozmopolitizmi ile Şeriat arasındaki işbirliği görülür. Batı'nın Aydınlanma ve Demokrasi idealleri ise halk güçlerinin değerleriydi. Bu değerler için mücadeleyi, Namık Kemal'lerden Atatürk'e kadar Türkiye'nin millî ve halkçı devrimcileri yürüttüler.

Kemalist Devrim

Kemalist Devrim'in Ortaçağ ilişkilerini her alanda temizlemeye yönelik büyük devrimci atılımı, Türkiye'nin demokratik devrim sürecinin en büyük ve dünya ölçeğinde anlamlı olayıdır.

Kemalist Devrim, gericilikle hesaplama açısından iki aşamaya ayrılabilir.

Birinci aşama, 1919-1924 yılları arasında yaşanan siyasal hesaplama dönemidir. 23 Nisan 1920'de Ankara'da TBMM toplanır, iktidar millete geçer, Cumhuriyet eylemli olarak kurulur. Arkasından 30 Kasım 1922 günü saltanat resmen kaldırılır. 3 Mart 1924 günü Hilafete son verilir. Demokratik devrim, iktidarını Allah'ın

iradesiyle meşrulaştıran saltanat ve hilafete son verir. Aynı gün Tevhid-i Tedrisat, yani Öğretimin Birliği Kanunu çıkar. Ayrıca Şer'iye ve Evkaf Vekâleti de kaldırılır.

İkinci aşama, ideolojik ve kültürel hesaplaşma dönemidir. İktidar sorunu çözülünce, Kemalist yönetim, büyük Aydınlanma atağına geçer. Ortaçağ kurumları ve ideolojisi, zaman zaman Büyük Fransız Devrimi'nin ilerisine geçen bir köktencilikle silkelenir, tırpanlanır. Tekkeler, zaviyeler, tarikatlar kapatılır. Ortaçağ'dan kalan "ağa, bey, paşa" gibi unvanların kullanılması yasaklanır. Medrese eğitime son verilir. Öğretim, tek bir bilimsel, laik sistemde birleştirilir. Okul kitaplarında evrenin, dünyanın ve insanın oluşumu konusunda, yaratılış teorisi çürütülür, bilimsel gerçekler öğretilir. Dinsel hurafeler açıkça sorgulanır. Cumhuriyet, bütün demokratik devrimler gibi padişahlığa, beyliğe, şeyhliğe karşı amansızdır. Demokratik Devrimciliğin Mazlumlar Dünyasındaki en çarpıcı örneği sergilenir. Bu Aydınlanma hareketi sayesinde devrimci kuşaklar yetişir. Demokratik bir toplum ve sanayileşme atağı için gerekli insan gücü yaratılır.

Demokrasinin toplumsal temelini oluşturmak için, ağalığın, beyliğin, şeyhliğin toplumsal-ekonomik temellerinin temizlenmesi de kuşkusuz Kemalist Devrim'in gündemine geldi. Güneydoğu ve Doğu bölgesindeki etnik ve gerici kalkışmaların bastırılması, bir yönüyle Ortaçağ ilişkilerinin tasfiyesiydi. Devrim Yasaları diye anılan yasalar yanında, 1934 yılındaki İskân Kanunu, 1935 yılındaki Vakıflar Kanunu, 1935 sonlarındaki Tunceli Kanunları, toprak ağalığına ve aşiret ilişkilerine karşı düzenlemelerdi. 9-16 Mayıs 1935 tarihleri arasında toplanan CHP 4. Büyük Kurultayı'nda toprak dağıtımı CHP Programına alındı. 13 Şubat 1937 tarihli Anayasa değişikliğiyle ağa topraklarının istimlak bedeli özel kanuna bağlandı. Ne var ki Cumhuriyet köklü bir toprak devrimi gerçekleştiremeden İkinci Dünya Savaşı geldi.¹

1 Bu konularda geniş bilgi için bkz. Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-7 Toprak Ağalığı ve Kürt Sorunu*, 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2010.

"Küçük Amerika" Süreci ve 27 Mayıs Devrimi

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD denetimiyle birlikte, CHP yönetimi gericilikle hesaplaşmaktan vazgeçti. "Küçük Amerika olacağız" hedefi CHP yönetimi zamanında açıklandı ve 1950'den sonra Demokrat Parti iktidarı tarafından izlendi. Devlet, tarikatları ve cemaatleri korudu ve geliştirdi. Batılı ideologların son zamanlarda "Popüler İslâm" diye kutsadıkları akım devlet tarafından yeniden imal edildi ve desteklendi. Böylece Kemalist Devrim'in kireçlenme dönemine girildi.

27 Mayıs 1960 Devrimi, 1945'te başlayan "Küçük Amerika" sürecinde kısa süren bir kesintiye yol açtı. 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980'deki Amerikancı askeri darbeler, ABD'nin Yeşil Kuşak Projesi uyarınca, Türkiye'de demokrasi ve emek güçlerine karşı şeriatçılığa dayanan bir dalgakıran inşa ettiler. En sonunda bir Cemaat müridi, Özal'ın kişiliğinde Çankaya'ya tırmandı. Ve dahası, bir tarikatlar koalisyonu adım adım hükümetin büyük ortağı oldu. Fethullahçı Terör Örgütü bu süreçte devletin kilit konumlarına yerleşti.

Yeni Dünya Düzeni'nde Tarikatçılık ve Cemaatçilik

Türkiye'de yobazlık, 19. yüzyılın ortalarından bu yana, her alanda uluslararası sermaye tarafından beslendi.

1990'larda ABD patronluğunda uygulanmasına başlanan "Yeni Dünya Düzeni", emperyalizm ile gericiлик arasındaki ittifakı güncelleştirdi. Bu emperyalist proje, Balkanlar'dan Pasifik Okyanusu'na kadar olduğu gibi, Türkiye'de de etnik grupçuluğu, dinciliği, mezhepçiliği, tarikatçılığı ve cemaatçiliği güçlendirdi.

Sürecin bir de uluslararası boyutu vardı. ABD, Türkiye'ye "kriz bölgelerinde müdahale gücü" olmayı dayatıyordu. Türkiye, Balkanlar, Kafkaslar, Batı Asya ve Orta Asya'da ABD'nin taşeronu olsun isteniyordu. Ancak Türk Ordusu, ABD kaynaklarının da be-

lirttiği üzere, 1990'ların başından beri bu dayatmaya direnmiyor.² ABD'nin Irak'ı işgal ederek bölmesi, Türkiye'de büyük bir uyanışı ateşledi. ABD, Irak'ın kuzeyinde sözüm ona Kürdistan adı altında İkinci İsrail devletçliğini kurarak, Türkiye'nin komşusu olmuştu.

"İlimli İslâm" ve Fethullahçı Gladyo

Bu koşullarda ABD taşeronluğunun ideolojisi "İlimli İslâm" olarak belirlenmişti. Graham Fuller cinsinden CIA istasyon şefleri açıkça belirttiler: "Kemalizmin modası geçmiştir; Türkiye'ye İlimli İslâm gerekli."

Buna uygun olarak Fethullahçı Terör Örgütü parayla ve her araçla desteklendi. Fethullah Gülen, hiçbir şeyi yokken, ABD sayesinde, holdinglere, yüzlerce vakıf okuluna, öğrenci yurtlarına, basın ve televizyon kurumlarına sahip oldu. Bu kapsamda Kafkaslar'da ve Orta Asya'daki Türk cumhuriyetlerinde yüzlerce okul açıldı. Fethullah Gülen, Amerikancı İslâmın önde gelen lideri oldu.

ABD, İslâmî akımlar üzerindeki denetimini güçlendirmek için, sözüm ona Siyasal İslâma karşı Popüler İslâmı örgütledi. "İlimli İslâm" adı altında Amerika yanlısı bir İslâmî akım geliştirdi. Oysa "Siyasal olmayan" bir İslâm yoktur. Siyasal olmayan herhangi bir din de yoktur. Dinler ve İslâm, yönetmek ve dünyayı düzenlemek içindir; bu nedenle öncelikle siyasaldırlar. "Popüler İslâm" denen halk içindeki örgütlenmelerin dizginleri de "Siyasal İslâm"ın elindedir. Şeriatçılık, bu dünyaya hükmetme iddiasındadır; yalnız öteki dünyayla ilgilenen bir İslâmcılığı kabul etmiyor. Kemalist Devrim'e öfkeleri de buradan geliyor. Çünkü Kemalist Devrim, laikliği "din ve dünya işlerinin ayrılması" diye tanımlamış ve şeriatçılığın dünyayı düzenleme iddiasına karşı kararlı tavır almıştır.

Şeriatçı siyaset, gerçi öteki dünyanın varlığını imanının şartları arasında sayar; ancak uygulamada öteki dünyanın olmadığı ger-

2 Bu konuda bkz. Hasan Böğün, *ABD ve AB Belgeleriyle Türk Ordusu*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2007.

çeğinden hareket eder ve dünyaya nizam vermekten başka bir şey düşünmez. İslâmcılık da bütün dinsel ideolojiler gibi bu dünyanın yönetilmesiyle ilgilidir. Öbür dünyaya gösterdiği ilgi dahi, bu dünyayı düzenlemek içindir.

"İlîmlî İslâm" dedikleri, ABD'ye ilîmlîdir! Örneğın Afganistan'daki Taliban rejimi veya Suudi rejimi "ilîmlî" oluyor! Çünkü bunlar ABD yanlısı. Asıl tehlikeli olan da "İlîmlî İslâm" dedikleridir zaten. Çünkü arkasında ABD gibi bir dünya gücü var. En ağır zulüm ve şiddet uygulayan DEAŞ gibi terör örgütlerinin ABD bağlantılı olması kimsenin gözünden kaçmıyor.

Türkiye'de İslâmcılığın Bugünkü İşlevi

İslâmcılık, hele Türkiye'de, dünya emperyalist sisteminin toplum içindeki ideolojik güvencesidir. Türkiye, emperyalizme İslâmcılık bayrağı altında mücadele eden ülkelerden farklıdır. Bizim toplumumuz, o eşiğı aştı. Herhangi bir halk hareketinin İslâmcı renklere bürünmesi olasılığı arkada kalmıştır. Kemalist Devrim gibi dünya ölçeğinde etkileri olan bir millî demokratik devrimin yaşandığı bir ülkede, İslâmcılık, cephesini emperyalizme dönmemiştir. Tersine demokratik devrimci güçleri hedef almıştır ve dünya sermayesinin merkezlerine yaslanmıştır.

İslâmcılık, emperyalizme bağımlılık dışında, bugün için geçerli bir seçenek sunmuyor. Efendi-kul ilişkisini esas alan ticaret medeniyetinin ideolojisi olan İslâm'da, kutsal olan, özel kârdır. Bugün dünyamızda emperyalist-kapitalist sistem dışında bir özel kâr sistemi bulunmuyor.

İslâm, millî bir kapitalizmin dinamiklerine de sahip değildir; çünkü feodal ayak bağları var. Bu nedenle İslâm, dünya sermaye sistemiyle bütünleşmek zorundaydı ve öyle de olmuştur. Dünya sermayesinin merkezleri ise dinci gericiliğe muhtaçtı ve hâlâ muhtaç. Mazlumlar Dünyasında geniş halk kitlelerini dünya düzenine bağlayacak ideoloji dinciliktir. Üstelik bu ideoloji, halk

içinde binlerce yıllık tarihi olan bir gelenekten beslenmektedir. Ancak o miras, medeniyet devrimi mirası değil, fakat feodal sistemi koruma mirasıdır. Böylece "Popüler İslâm" kavramının hangi ihtiyaçtan kaynaklandığını bir kez daha saptamış oluyoruz.

Özetlersek, bizim tarihimizde emperyalizme karşı mücadele eden bir İslâmcılık olmamıştır. Türkiye'de hürriyet ve istiklâl mücadelesi, başından beri dünyevî/laik çizgiler taşır.³

Günümüzde İlerlemenin İtici Gücü Ümmet Değil Millet

Ümmetin kabile toplumundan devlete ve dolayısıyla ticaret medeniyetine çıkıştaki tarihsel rolü ile bugünkü rolü birbirine karıştırılmamalıdır. Bütün toplumsal kurumlar ve ilişkiler tarihseldir. İlerilik ve gerilik de tarihseldir. Dün ileri olan yarın geri olur. Bütün tarihsel kurumlar ve ilişkiler için geçerlidir bu.

Feodalizme son veren çağdaş demokratik devrimcilikte artık ilerlemenin itici gücü ümmet değil, millettir. İçte Padişahlık, ağalık ve şeyhlikten kurtularak millet olduk. Dış cephede emperyalizme karşı mücadele akımı da Ümmetçi değil Milliyetçidir.

Bugün Türkiye'nin özgür vatandaşını, ağa, şeyh, cemaat ve tarikat bağımlılığına son vererek yaratabiliriz. Dışta da bağımsızlık ve vatan bütünlüğümüzü Suriye, Irak, İran, Rusya, Orta Asya ülkeleri, Hindistan, Çin, Almanya ile ittifak birikimimizi değerlendirerek savunabiliriz. Bu ülkelerle ümmet ekseninde dayanışma kuramayız, ancak millî bağımsızlık ve laiklik ekseninde ittifak yapabiliriz. Sünnileri, Şiiileri, Alevileri, Hıristiyanları ve başka dinlerden milletleri bir araya getiren ittifaklarla güvenliğimizi sağlayabiliriz ve ancak o zaman üretim ekonomisini inşa edebiliriz.

3 Bu konuyu Almanya'nın Nürnberg kentinde, 27 Haziran 1997 günü düzenlenen *İslam und Zivilisation* başlıklı açık oturumda ayrıntılı olarak tartıştık. Açık oturuma Alman Devletinin Kafkasya ve Ortadoğu Masası Şefi Udo Steinbach da konuşmacı olarak katılmıştı ve açıkça Türkiye'deki İslamcı hareketi savundu. Udo Steinbach'la tartışmayı içeren konuşmamın bir bölümü, *Bilim ve Ütopya* dergisinin 1997 yılı Temmuz sayısının 21. sayfasında yayımlandı.

Bu bakımdan ümmet, millî demokratik devrimler çağında çözüm değildir. Çözüm, öncelikle milletin birleşmesindedir ve milletlerarası ittifaklardadır.

İslâm Dünyasındaki Dağınıklığı Aşmak İçin Bağımsızlık ve Laiklik

İslâm dünyasını ümmet temelinde birleştirmeye kalktığımız zaman, hemen önümüze konan soru şudur: Sünnilik mi, Şiilik mi?

Dinlerin ve mezheplerin birleştirici olmadığı, yüzyılların tecrübesiyle kanıtlanmıştır. Hıristiyanlar arasındaki savaşlar Yüzyıl Savaşı diye anılır. İslâm Dünyasında da iç kavgalar, daha Hz. Muhammed'in cenazesi yıkanmadan başlamıştır.

Bugün İslâm dünyasında din ekseninde birlikteliği düşündüğünüz anda Şiî-Sünnî bölünmesiyle karşılaşsınız. Bu bölünme, Şiilik ve Sünnilik bayrağı dalgalandırarak aşılmadı. Birliği sağlayan, emperyalizme karşı bağımsızlık davası olmuştur. Farklı dinlerden ve mezheplerden toplumları yöneten devletler, hem kendi halklarını laiklikle birleştirebiliyorlar hem de başka ülkelerle yine laiklik ekseninde ittifaklar oluşturabiliyorlar.

Müslüman milletlerin yaşadığı ülkeleri ve toplumları din ve mezhep temelinde bölme ve birbirine kırdırma planı ABD ve İsrail'e aitti ve tutmadı. Türkiye, örneğin Suudî Arabistan'la birleşemiyor, ama İran'la, Irak'la, Rusya'yla ve Çin'le birleşebiliyor. Ümmet anlayışıyla değil, milletlerin bağımsızlığı ve laiklik ekseninde birleşebiliyoruz. Çağımızın itici gücü hâlâ millettir ve çağımızın geleceği belirleyen büyük mücadelesi, devletlerin emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesidir.

Din ve Mezhep Siyasetinin İflası

Bulunduğumuz Batı Asya'daki cepheleşme dikkat çekicidir.

Mazlumlar ve Gelişen Ülkeler cephesinde, Sünnî çoğunluklu laik Türkiye, Şiî İran, Hıristiyanların ve Müslümanların birlikte

yaşadığı laik Rusya, Şîî ağırlıklı Irak, Alevîlerin yönetimde ağır bastığı laik Suriye, her din ve mezhepten Lübnan ve Sünnî Katar var.

Emperyalizmin cephesinde ise, Hıristiyan ABD, Musevî yobazı İsrail, Sünnî-Vahabî Suudî Arabistan, Sünnî Körfez Emirlikleri, Sünnî Barzanistan, Sünnîlik adına hareket eden IŞİD, Sünnîlerin yönettiği PKK ve diğer terör örgütleri bulunuyor.

ABD, 1991 yılında Irak'ı ilk işgalinden bu yana Batı Asya'da mezhepleri birbirine kışkırtmak için her tertibe başvurdu ve kan döktü. En son Sünnî Bloku kurma girişiminde bulundu. Ancak nafile! ABD'nin İsrail'le birlikte yürüttüğü din ve mezheplere bölme siyaseti iflas etmiştir.

Bugün birleştirici olan Sünnî ve Şîî olmak değildir. Batı Asya'da Mazlumlar ve Gelişen Ülkeler emperyalizme karşı birleştiler. Batı Asya ülkeleri, din ve mezhep ayrımlarını bir kenara atıp, vatan bütünlüğü ve barış için birleştiler. Kerkük ve İdlîb'deki silah arkadaşlığı, din ve mezhep ayrımı dinlemiyor. Bağımsızlığın ve kardeşliğin dini mezhebi yok. Ekonominin Sünnîsi Şîîsi yok. Refaha ilerlemenin dini ve mezhebi yok!

Türkiye'nin iç cephesindeki siyasal güçlerin Batı Asya'daki mevzilenmeleri de mezhep temelinde değildir. Sünnî ideolojik karakterlerini gizlemeyen AKP ve Saadet Partisi, Hıristiyanların çoğunlukta olduğu laik Rusya, Şîî İran, Şîî ağırlıklı Irak ve Sünnî Katar'la aynı safta yer alıyolar.

Atatürk Devriminin Bağımsızlık ve Laiklik bayrağını yüksekte tutan Vatan Partisi de Batı Asya'nın Mazlumlar ve Gelişen Ülkeler cephesinin ön safındadır. Vatan Partisi, din ve mezhep ayrılığına karşı kararlı bir mücadele yürüttü ve yürütüyor.

Türkiye'nin neredeyse her yerinde Alevîlerin yönettiği CHP, Sünnî kimlikli İyi Parti, Sünnî-Alevî karışımı HDP ve Sünnî tahakkümünün geçerli olduğu PKK ise, Hıristiyan ABD, Musevî İsrail, Sünnî-Vahabî Suudî Arabistan, Sünnî Körfez Emirlikleri ve Sünnî

Barzanistan'la aynı cephede mücadele ediyorlar. Alevî kökenli olmasına saygı duyduğumuz CHP Genel Başkanı, Adalet Yürüyüşü sırasında emperyalist ülkelerin büyük gazetelerinde yayımlanan yazılarında, Şiî İran, Hıristiyan Rusya, Şiî ağırlıklı Irak ve Suriye yönetimlerini diktatörlükle suçladı. O yazılarda Alevî kökenli Kılıçdaroğlu, yine Alevî kökenli Beşar Esat'ı emperyalistlerin diliyle "Zulüm yaparak kendi halkını başka ülkelere sığınmak zorunda bırakıyor" diye karaladı.⁴ ABD'nin planlarına bağlananların mezhep bağları da krize giriyor.

Âşık Veysel'in Çözümü

Bugün Türkiye'de ve Batı Asya'da, Ali-Muaviye, Yavuz Selim-Şah İsmail, Sünnî-Alevî kavgalarını şu veya bu zeminde, şu veya bu şiddette sürdürmek isteyenler var. Arkalarında başta ABD olmak üzere emperyalizm bulunuyor.

Türkiye Millî Demokratik Devrim sürecindedir, Türkçesi Kemalist Devrim'i tamamlama sürecindedir. Bu tarihsel koşullarda çözüm, ne Ali'dir ne de Muaviye'dir. Zaten ikisi aynı çözümdür. İkisi de sultanın kulu olmaktır, beylerin yaşaması olmaktır, şeyhlerin müridi olmaktır, aşiretlerin bağımlısı olmaktır, özetle feodal bağımlılıktır. Unutmayalım, Pir Sultan Abdal dahi "İstanbul şehrinde ol sahip sultan tac-ı devlet ile salınmalıdır" diyordu. Dönemin programı buydu. Muaviye ile Ali veya Yavuz Selim ile Şah İsmail'in çözümleri arasında toplumsal ilişkiler açısından bir fark yoktu. Bu seçenekler, feodal medeniyet çerçevesindeki seçeneklerdi. Artık arkada kalmıştır.

Şimdi yürüyen devir, Cumhuriyet devridir. O devrin şiirini ise Âşık Veysel yazmıştır:

⁴ Bkz. *Guardian*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Standart*, *Newyork Times* gazeteleri, 6-7 Temmuz 2017.

"Kürdü Türkü ne Çerkezi
Hep Âdem'in oğlu kızı
Beraberce şehit gazi
Yanlış var mı ve neresi
(...)
Yezit nedir ne Kızılbaş
Değil miyiz hep bir kardaş
Bizi yakar bizim atas
Söndürmektir tek çaresi
(...)
Şu âlemi yaratan bir
Odur küllî şeye kadir
Alevî Sünnîlik nedir
Menfaattir varvarası."

Bağımsızlığa ve Lailiğe Mecburuz

Yaşadığımız tecrübelerden şu sonuçları ve dersleri çıkarabiliriz:

- ABD ve İsrail'in Batı Asya ülkelerini ve halklarını din ve mezhepler temelinde cepheleştirme planları çökmüştür.
- Batı Asya ülkeleri ve halkları, ABD ve İsrail'e karşı birleşmektedir.

- "Zor, oyunu bozar" demişler. Batı Asya ülkeleri, din ve mezhep ayrımcılığını silah arkadaşlığıyla bozdu. Kerkük'e giren Irak Ordusu'nu, Batı Asya'nın her mezhepten halkları alkışladı. ABD planlarına alet olanları ise her mezhepten halklar lanetliyor. Kerkük'e giren kahramanlar ile kaçan ABD ve İsrail piyonlarını karşı karşıya getiren olgu, milliyet ve mezhep farkı değil, emperyalizme karşı duruştur.

Türkiye'nin içinde de dinci ve mezhepçi siyasetlerin hiçbir geleceği yoktur. Rusya, İran, Irak, Suriye, Lübnan ve Çin'le işbirliği yapan Tayyip Erdoğan yönetimi, hangi mezhepçi siyaseti izleyebilecek ve hangi mezhepçi siyasetle iktidarda kalabilecektir?

Yine Kılıçdaroğlu, hangi mezhepçi siyasetle ayakta kalabilecek ve Türk desteğini alabilecektir?

- ABD'nin Türkiye'nin iç cephesinde mezhep ayrımcılığını kışkırtma girişimleri boşunadır. Bu girişimlerin başarılı olma şansı yoktur. Irak'ın ve Suriye'nin kuzeyinde yenilgiye uğrayan ABD ve İsrail'in Türkiye'nin iç cephesinde başarı şansı bulunmuyor.

- Türk milletinin birliği ve komşularımızla işbirliği için biricik çözüm, Atatürk Devriminin bağımsız ve laik programıdır. Bağımsızlığa ve laikliğe cephe alanlar, hele bundan sonra Türkiye'yi kesinlikle yönetemez, komşularımızla işbirliğini sağlıklı bir raya oturtamaz, dünyadaki dostlarımızla işbirliği yapamaz ve üretim ekonomisini kuramazlar. Milletimizin birliği, vatanımızın bütünlüğü, başı dik yaşamak, kadın erkek eşitliği, Üretim Ekonomisi ve çağdaş toplumu kurmak için, bağımsızlığa ve laikliğe mecburuz. Emperyalizmle işbirliğinin, dinsel ve mezhepsel yobazlığın Türkiye'mizde ve Batı Asya'da hiçbir geleceği yoktur.

VII

İSLÂMIN TARİHSELLİĞİ

Dinleri Anlamanın Anahtarı

2001 yılı olacak. Nazlı Ilıcak ve İsmail Nacar'la bir televizyon tartışmasına katılmıştım. Konu laiklikti. Bugünkü toplumun kutsal kitapların hükümlerine göre düzenlenemeyeceğini, bunun mümkün olmadığını anlattım. Bu arada Kur'an'da köleliğin ve cariyeliğin olduğunu ilgili ayetleri tek tek okuyarak hatırlattım. Kölelik ve cariyeliğin Roma ve Atina'da olduğu gibi İslâm toplumlarında da tarihsel süreçle bağlantılı sınıfsal ilişkiler olduğunu belirttim. Tartışma adabı içinde olmayan tavırlarla karşılaştım.

Ertesi günü bir ilahiyat fakültesi profesörü beni aradı. Diğer konuşmacıların bağnazlıklarını ve terbiye sınırları dışındaki hareketlerini üzüntüyle karşıladıklarını, benim doğruları belirttiğimi ve ziyaret etmek istediklerini söyledi. "Hay hay buyurun" dedim.

O görüşmeyi hiç unutmam. İlahiyatçı konuklarımızı İşçi Partisi Genel Merkezi'nde ağırladık. Hemen hepsi profesör, aralarında birkaç doçent de var, tam 11 kişilik bir heyetti.

Büyük toplantı masasının çevresine oturduk, konuklarımız tek tek kendilerini tanıttılar, ben de Genel Başkan Yardımcımız Hasan

Yalçın'ı ve diğer arkadaşlarımı tanıttıktan sonra, bir konuğumuz söze başladı:

"Doğu Bey orada siz doğruyu söylediniz, bizler ilahiyat fakültelerinde öğretim üyeleriyiz, içimizde fıkıh uzmanları var, hadis uzmanları var, İslâm hukukunda kölelik ve cariyelik kurumunun bulunduğu bir gerçektir. Dünyada var olan her şey gibi İslâm da tarihseldir."

Hayatımdaki en güzel söyleşilerden biriydi. Muhabbet sözcüğü daha yakışır. O dostlarımız *İslâmiyat* ve *Kitabiyat* adında dergiler çıkarıyorlardı. Bana da birer takım armağan ettiler. Bu yayınlarda bilimsel araştırma ve incelemeler vardı. Daha sonra biz de onları ziyaret ettik, dostluğumuz devam etti.

Yıllar sonra yine böyle bir ilahiyatçı grubuyla bu kez Marmara Üniversitesi'nde güzel bir sohbette bulundum. "Toprak Hattı" adı altında buluşuyorlardı. "Hz. Muhammed'in Önderlik Ettiği Medeniyet Devrimi" konusunda görüşlerimi dinlemek için çağırmışlardı. Anlattım, sonra tartıştık ve birlikte yemek yedik. Prof. Dr. Emin Gürses ve Erkan Önsel kardeşlerim de vardı.

Sonra vücutlardaki elektrik yükünün toprağa verildiği, ifade özgürlüğünde sınırların kalktığı, her tür bağınazlığın ve önyargının geçersiz olduğu neşeli bir gündeme geçildi. Hiç bilinmeyen dualar, şiirler vb. okundu. Orada da hoşgörünün ve bilimsel özgürlüğün geçerli olduğunu gördüm ve sevindim.

Bir de unutamadığım imam kardeşim var. İzmir-Ürkmez'deki *Bilim ve Ütopya Kampı*'nda ziyaretime gelmişti. Sonra beni köyüne davet etti. Belediye Başkanı, muhtarlar, hepsi ordaydı. İmam, *Bilim ve Ütopya* dergisinde "Büyük Devrimci Hz. Muhammed" başlıklı yazımı okumuş. "Hayatımda Hz. Muhammed'i en çok o yazıdan sonra sevdim" dedi. İlahiyat mezunuydu, "Bize Hz. Muhammed'i insanlığa yaptığı dünyevî hizmetlerle anlatmadılar" diye yakınıyordu.

Tanıdığım o iki topluluğun ve aydın görüşlü imamın ortak özelliği, İslâmın da zamanın içinde olduğunu bilmeleriydi. Tarihin dışında hiçbir şey yoktu. İslâm da tarihseldi.

Hız. Muhammed'in kurduğu İslâm medeniyetini yükselten, bağınazlık değıl, fakat akılcılıktı. Yükseliş döneminin büyük âlimleri, İslâm dinini tarihin içinde açıklıyorlardı. *Bilim ve Ütopya* dergisi, yıllardan beri onları tanıtan sayılar ve "İslâm-Türk Uygarlığında Bilim" kitapları yayımlıyor.

Firdevsî, 11. yüzyılda, akla önem veriyor, takıyyeyi aşağılıyordu. Dinsel dogmalara değıl, yer çekimi kanununa itibar ediyordu, "Hiç kimse göğe diri diri çıkamaz" diyordu.¹

İbni Haldun, 14. yüzyılda, Tanrıyı "hem yasaları koyan hem de yasaların kendisidir" diye açıklıyordu.² Peygamberlik "aklî değıl, fakat naklî" idi.³ Peygamberleri büyücü ve kâhinlerle aynı sırada görüyordu, ancak peygamberlerin rütbesi bir derece yüksekti.⁴

Her şey gibi dinleri anlamak için de anahtar kavram "tarihsellik"tir.

Bütün toplumsal hareketler elbette tarihseldir. Her şey tarihin içindedir ve her şeyi ancak tarihin içinde anlayabiliriz.

Bilim ve İman Düzlemleri

Hiçbir toplumsal süreci zamanın dışında açıklayamazsınız. Açıklasanız da o açıklama gerçek değıldir. İman edebilirsiniz, ama kanıtlayamazsınız. İbni Haldun'un vurguladığı gibi, dinsel haber gerçekte sınanmıyor, ama tarih bilgisi gerçeğe uygun olmak zorundadır.⁵

Din, bilimin kaynağı değıl, fakat konusudur. Bilimi dinle açıklayamazsınız, fakat dini bilimle açıklayabilirsiniz.

Kutsal kitaplar bugün artık hukukun kaynağı olamaz.

1 Firdevsî, *Şahname*, çev. Prof. Necati Lugal, 1. basım, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, Nisan 2009, s.77.

2 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013, s.30.

3 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, s.40.

4 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, s.42.

5 İbni Haldun, *Mukaddime*, c.I, s.110.

Hiç kimse Dünyayı yeniden öküzün boynuzları üzerine oturtamaz. Buna kimsenin gücü yetmez.

Laiklik, din ve dünya işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Eğer ayırmazsak, bilim yapamayız. Çünkü iman ve kanıtlama birbirinden bütünüyle ayrı düzlemlerdir. Bu düzlemleri birbirine karıştırırsak, atın ağzında kaç diş olduğunu bilmek için, yüzyıllar boyunca İncil'e bakar, fakat atın ağzını açıp dişlerini saymayı akıl edemeyiz!

Laiklik olmayan ülkede, bilim zincirlenmiştir.

Laiklik, bilim için de zorunludur, yasa yapmak için de, vicdan özgürlüğü ve kardeşlik için de.

Çağımızda Hukukun Kaynağı

Laikliği anlamak için yanıtlanması gereken ilk soru şudur:

- Kur'an bugün hukukun kaynağı olabilir mi?

- Başka deyişle bugün, bankaları, uluslararası ticareti, kadın-erkek ilişkilerini, ceza yargılamasını, kültür ve sanat hayatını, özetle toplum hayatını kutsal kitaplardaki hükümlere göre düzenleyebilir misiniz?

Daha somut soralım:

- Kölelik ve cariyelik kurumunu geri getirebilir misiniz?

- Hırsızın elini kesebilir misiniz?

- Kadının mirastaki payını erkeğe göre yarıma düşürebilir misiniz?

- Dört kadınla evliliğe cevaz verebilir misiniz?

- Faizi yasaklayabilir misiniz? O zaman sıcak para diktanızı nasıl sürdüreceksiniz?

- Bankaları şeriat hukukuna göre düzenleyebilir misiniz?

- Padişahlığı geri getirebilir misiniz?

Bu soruların en çarpıcı olanı, kölelik ve cariyelikle ilgilidir. Roma ve Atina'da üretim esas olarak köle emeğiyle yapılıyordu. Diğer Ortaçağ toplumlarında ve İslâm uygarlıklarında da kölelik

ve cariyelik vardı. Roma için kölelik nasıl olağan ise, "Muhteşem Yüzyıl" dizisinde de gördük, İslâm hukukuna göre yönetilen Ortaçağ toplumlarında da kölelik ve cariyelik yasaldı. Evet, kölelik varsa, kölenin azat edilmesi de vardır. Azat, köleliğin olduğu her toplumda hukukî tasarruflardan biridir ve köleliğin varlığını gösterir.

Kutsal kitaplara göre, kölelik ve kulluk yalnız bu dünyada değil, Cennette bile var. Orada da kadın ve erkek "hizmetçiler", "uşaklar" ve "huriler" bulunuyor. Öbür dünya da bu dünyadaki nizama göre düzenlenmiştir. Başka deyişle, insanlığın kölelik ve cariyelikten öbür dünyada bile kurtulma şansı bulunmuyor.

Laiklik işte bunun için gereklidir.

Daha doğrusu gereklinin ötesinde zorunludur.

İnsanlarımızı kandırmanın âlemi yok!

- Kölelik ve cariyelik kurumunu hiç kimse geri getiremez!

- Hiç kimse hırsızın elini kesemez!

- Hiçbir cüretkâr, kadının mirastaki payını erkeğe göre yarıya düşüremez!

- Hiçbir otorite, dört kadınla evliliğe cevaz veremez!

- Faizi yasaklayamıyorlar. Çünkü o zaman küpleri nasıl dolduracaklar?

- Şeriat kanunlarına bakarak, hiç kimse bankaları, çeki, poliyeyi, deniz ticaretini, hava ticaretini vb. düzenleyemez!

- Hiç kimse, Padişahlığı ve Halifeliği mezarından çıkartıp tekrar tahta oturtamaz!

Bütün bunlar şu anlama gelir: Artık toplumu 7-15. yüzyılın hukukuna göre düzenleyemezsiniz.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan da bu gerçeğe işaret etti, 1400 yıl öncesine ait hükümlerin bugün geçerli olamayacağını vurguladı.

Bugün toplum ve devlet işlerini din esasına göre düzenlemek artık mümkün değildir.

Bir tercihten söz etmiyoruz, mümkün değildir diyoruz.

Türkiye, 2002 yılı Kasım'ından beri dinsel kaynaklara bağlı olduklarını iddia edenlerin yönetimi altında yaşıyor. Bu saltanat, bir zümrenin saltanatıdır, ama dinsel hükümlerin saltanatını kuramadılar, kuramazlar. Onları dincilikte yetersiz bulanlar iktidara gelecek olsa, onlar da toplumu ve devleti din esasına göre düzenleyemezler. Bırakalım Kemalist Devrim'i yaşamış olan Türkiye'yi, yeryüzünün hiçbir yerinde böyle bir şansları yoktur.

Dünyayı yeniden öküzün boynuzları üzerine oturtabilecek bir güçleri yoktur ve olamaz.

Laiklik, bir icat değildir; zorunluluk olarak çıktı.

İnsanlık, Ortaçağ'dan çıkarken, Tevrat, İncil veya Kur'an'ın düzenlediği toplumsal-ekonomik ilişkilerin içine sığmayan bir eşige gelmişti. Bu durumda din işleri ile devlet ve toplum işlerinin birbirinden ayrılması zorunluydu. Ve ayrıldı.

Laiklik, yalnız din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması değildir. Devleti din esasına göre yönetemeyeceğiniz gibi, toplumu da din esasına göre düzenleyemezsiniz. Zaten devlet, toplumu düzenleyen örgütlenmedir.

Bugün toplumu ve devleti din esasına göre düzenlemek mümkün olmadığı halde, bu ısrar, bu inat, bu bağnazlık, bu yobazlık nedir?

Bu bağnazlık, Allah için ve din için değildir!

Bu yobazlık, Allah ve din adına saltanat kurmak içindir!

Bu laiklik düşmanlığı, çıkar içindir; toplumu Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk'ün yıllarca vurguladığı gibi "Allah'la aldatmak" içindir.

Bu dincilik, milletin alınterini gasp edip kıyı bankalarında dolar hesapları açmak içindir.

Türk ile Müslümanı Karşı Karşıya Getirmenin Anlamı

Emperyalizm, Millî Demokratik Devrimler ve Sosyalizme Açılma Çağında yaşıyoruz. Millet gerçeği ve millî devlet gerçeği, ça-

ğımızın en önemli olgusudur. Çağımızda sınıf mücadelesi, uluslararası düzlemde devletlerin ve milletlerin emperyalizme karşı mücadelesidir. Devletlerin bağımsızlık mücadelesi, bugün dünyada ilerlemenin motorudur. Dolayısıyla millî kimlik, çağımızın kimliğidir. Bu açıdan "Andımız"daki "Türküm" ve "Varlığım Türk varlığına armağan olsun" bildirisi, yalnız Türkiye gerçeğine değil, çağımız gerçeğine dayanır.

Türkiye, bugün güvenlikte olsun ekonomide olsun, millî devlet mevzisinde tarihsel bir çaba içindedir. Türkiye'nin önündeki program millî demokratik programdır. İki temel görev var: Bağımsızlık ve demokrasi. Her ikisi de millî devrim aşamasına denk düşer.

"Andımız"daki "Türk" kavramı, etnik değildir, devrimle millet olan Türkiye halkının adıdır. Atatürk'ün *Medenî Bilgiler* kitabına kendi elyazısıyla yazdığı tanım tarihseldir, bilimseldir:

"Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir."

Millî kimlik, Türkiye için geçerli olmanın ötesinde uluslararasıdır. Çin ve Hindistan'dan savaşın ön cephesindeki Türkiye, Suriye, İran, Irak ve Yemen'e; Afrika'dan Latin Amerika'ya; Japonya ve Avustralya'dan Almanya, Fransa ve İngiltere'ye kadar insanlık, ABD hegemonyasına karşı millî mevzilerde ve millî mevzilerin birleştirilmesiyle oluşturulan bölgesel ve uluslararası mevzilerde mücadele yürütmektedir. Bütün dünya ülkeleri, bağımsızlıklarını ve ekonomik gelişmelerini millî kimlikle inşa ediyorlar. Ancak bu mücadeleler, millî mevzi sınırları içinde kalarak başarıya ulaşamayacağı için, BRICS, Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), Astana Süreci, ASEAN, Afrika Birliği, İslâm Ülkeleri Konferansı gibi millî mevzileri birleştiren uluslararası örgütlenmeler oluşturulmaktadır.

Müslüman, Hristiyan, Budist gibi dinsel kimlikler, örneğin Haçlı Seferleri zamanında birer dünya gerçeğiydi. Ama dinsel

kimlik, Ortaçağ'da kalmıştır; program açısından da siyaset açısından da bugün dar alanlarda kalmıştır. Ne var ki program ve siyaset düzleminde geçerliğini büyük ölçüde yitiren dinsel kimlik, bireylerin inancı olarak varlığını sürdürüyor.

Bugün Türkiye, Vatan Bütünlüğü ve Üretim Devrimi için mücadeleyi millî mevzide, başka deyişle Türk Kimliği mevzisinde yürütüyor. Ancak bu mücadele, Müslümanlıkla uğraşarak, didişerek, itişerek başarıya ulaştırılamaz.

Türk ile Müslümanı karşı karşıya getiren cepheleşmeler oluşturmaya kalkışmak, iç çekişmeler yaratmanın ötesinde bir anlam taşımıyor. Dahası komşularımızla olan dostluklarımızı da zedelediler. Güncel durum dikkate alınırsa, bu konudaki yanlışlarımızı çok pahalı ödeyeceğimiz anlaşılır. Hele Türk Ordusunun Fırat'ın doğusuna askerî harekâta hazırlandığı koşullarda ve ABD-İsrail destroyerlerinin namlularını Ege ve Doğu Akdeniz'den Türkiye'ye yönelttiği ciddi tehditler karşısında, sorumluluğumuz ağırdır.

Türk ile Müslüman kavramlarını çarpıştırmak, Milliyetçilik değildir, Laiklik değildir, Çağdaşlık değildir, Atatürkçülük hiç değildir.

Unutulmasın, Mehmetçik hâlâ "Allah Allah" naralarıyla savaşmaktadır.

Bu millet, Türk ve Müslüman kavramlarını çatıştıran girişimlere değer vermez. Çünkü Türk ile Müslüman kavramlarını karşı karşıya koyarak ancak köle oluruz.

Bu nedenle "Andımız"da "Türküm" diye özetlenen kimlik açıklaması, evet doğrudur, ancak Müslüman kavramına karşı mücadele ederek savunulamaz.

Yeniden Atatürk Devrimciliği Yeniden İstiklâl Savaşı

Türkiye'nin gericilik dönemi artık bitmiştir. "Bitiyor" demiyoruz, bitti! Türkiye, 1980 sonrasında, 24 Ocak Kararlarıyla, 12 Eylül

Darbesiyle ve Turgut Özal yönetimiyle girdiği borç batağı ve bölünme sürecinden çıkış sancıları içindedir.

Dönüm noktası, ABD'nin Irak'ı işgal etmesi ve Türkiye sınırında sözde Kürdistan, gerçekte İkinci İsrail devletliğini kurması oldu. Biz bu devletçiğe Barzanistan adını verdik.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 1990'lı yılların başlarından beri ABD tehdidine karşı konumlanma yoluna girmesi, güç dengelerinde köklü değişiklik yarattı. 1996 yılı Kasım ayındaki İşçi Partisi, bugünkü adıyla Vatan Partisi 4. Genel Kongresi'nde kabul edilen "Cumhuriyet Devrimi Kanunları Uygulansın" kararı birkaç ay içinde Milli Güvenlik Kurulu'nun 28 Şubat 1997 günlü toplantısında yankılandı. İşçi Partisi'nin ilan ettiği 12 maddelik program, Millî Güvenlik Kurulu'nda neredeyse aynen ve bu kez 18 madde halinde kabul edildi. O kararın altında Başbakan Necmettin Erbakan'ın imzası da var. O karar, İmam Hatip Okullarının ihtiyaç fazlasının kapatılması, yasadışı kuran kurslarının tasfiyesi gibi köktenci önlemleri içeriyordu. Arkasından Genelkurmay, 29 Nisan 1997 günü bir brifing vererek, altı aydan beri uyguladığı, yeni "Millî Askerî Stratejik Kavram"ı ilan etti. Bu kavrama göre, iç gericilik artık baş tehdit kabul ediliyordu. Ordu, milletin isteği doğrultusunda, gerekli yer ve zamanda askerî kuvvet kullanarak gericiliği tasfiye etme kararı aldı ve daha önemlisi bu kararın uygulamasına geçildi. Yanıt ABD emperyalizminden ve FETÖ'den geldi. Ergenekon-Balyoz Operasyonları yapıldı. Türkiye'yi bölebilmek için Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ve Vatan Partisi'nin etkisiz hale getirilmesi gerekiyordu.

Bu süreçte Türk milletinin Vatan Partisi önderliğinde Silivri duvarlarını yıkması, yeni bir dönemin başlangıcıdır.

Böylece kuvvet dengeleri değişti, Türkiye Fethullahçı Terör Örgütü'nün üzerine yürüdü.

2015 yılı 24 Temmuz'unda Türk Silahlı Kuvvetleri, ABD güdümlü PKK terör örgütüne karşı silahlı harekâta başladı ve PKK'yı

hendeklere gömdü. Bu harekâtla birlikte Türkiye İkinci İstiklâl Savaşına girdi.

- 2016 yılı 15-16 Temmuz gecesi, Ordu ve millet olarak Amerikancı FETÖ Gladyosunun darbesini ezdik.

- 24 Ağustos 2016'da başlayan Fırat Kalkanı Harekâtıyla ABD-İsrail Koridorunu yarıdık ve ABD güdümlü PKK'ya ve DEAŞ'a ağır darbeler indirdik.

- 2017 yılı Eylül ayında Irak, İran, Suriye ve Rusya'yla işbirliği yaparak, ABD ve İsrail'in referandum yoluyla sözde "Kürdistan" kurma planını bozduk.

2018 yılı Ocak ayında başlayan Zeytin Dalı Harekâtıyla PKK'nın Afrin'deki yuvasını dağıttık.

Türkiye, işte bu süreçte ABD güdümlü Atlantik sisteminden koptu ve Batı Asya ile Avrasya'daki tarihsel mevzisine yerleşti.

Bu mevzi, yükselen Asya medeniyetinin mevzisi.

Hz. Muhammed, bu mevziinin büyük tarihsel mirası içinde, bütün insanlığın değeridir.

KAYNAKÇA

Kitap

Ali Kuşçu Çağın Aşan Bilim İnsanı, haz. Yavuz Unat, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 2009.

ARSEL, İlhan, *Aydın ve "Aydın"*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016.

ARSEL, İlhan, *Cahiliyye*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016.

ARSEL, İlhan, *Kur'an'daki Kitaplılar*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2017.

ARSEL, İlhan, *Kur'an'daki Tanrı / Muhammed'in Tanrı Anlayışı*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2018.

ARSEL, İlhan, *Muhammed'e Göre "Muhammed"*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2000.

ARSEL, İlhan, *Mutezile Denemesi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare İlimler Enstitüsü'nün Onar Armağanından ayrışım, İstanbul, 1977.

ARSEL, İlhan, *Şeriat Devleti'nden Laik Cumhuriyet'e*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2018.

ARSEL, İlhan, *Şeriat, İnsan ve Akıl*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2017.

ARSEL, İlhan, *Şeriat'tan Kısas'lar*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2015.

ARSEL, İlhan, *Şeriat ve Aydınlanma*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016.

ARSEL, İlhan, *Tevrat ve İncil'in Eleştirisi / Semavi Dinlerin "Kutsal" Bilinen Kitapları*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016.

Atatürk'ün Bütün Eserleri, c.11, 4. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2016.

AZİZ, Seyfettin, *Türklerin Müslümanlığa Geçiş -Satuk Buğra Han-*, çev. Rukiye Hacı, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Şubat 2000.

BAMMATE, Haidar, *İslamın İnsanlık Kültürüne Katkısı*, çev. Sadedik Usta, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008.

BARTHOLD, Wilhelm, *Orta Asya Tarihi ve Uygarlık*, çev. D. Ah-sen Batur, Selenge Yayınları, İstanbul, 2010.

BEBEL, August, *H. Muhammed ve Arap Kültürü*, çev. Veysel Atayman, 2. basım, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1997.

BOZKURT, Mahmut Esat, *Atatürk İhtilali*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ocak 2014

BÖĞÜN, Hasan, *ABD ve AB Belgeleriyle Türk Ordusu*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2007.

CAETANI, *İslâm Tarihi*, c.1, 8, çev. Hüseyin Cahit, Tanin Matbaası, İstanbul, 1924, 1926.

CAHEN, Claude, *İslamiyet -Doğuşundan Osmanlı Devletinin Kuruluşuna Kadar-*, 1. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, Ağustos 1990.

CAHUN, Leon, *Introduction a l'histoire de l'Asie*, Paris, 1896.

CERRAHOĞLU, Abdurrahman, *İslamiyet ve Osmanlı Sosyalistleri -İslamiyet ve Yöncü Sosyalistler-*, Ersa Matbaacılık, İstanbul, 1964.

ÇİĞ, Muazzez İlmiye, *Kur'an, İncil ve Tevrat'ın Sumer'deki Kökeni*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 1995.

DANIŞMEND, İsmail Hami, *Türklük ve Müslümanlık*, Okat Yayınevi, İstanbul, Mart 1959.

- DURSUN, Turan, *Allah, Kur'an, Dua, İman*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013.
- DURSUN, Turan, *Din Bu-1 / Tanrı ve Kur'an*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2018.
- DURSUN, Turan, *Din Bu-2 / Hz. Muhammed*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2018.
- DURSUN, Turan, *Din Bu-3 / İslamda Toplum ve Laiklik*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2017.
- DURSUN, Turan, *Hayatını Anlatıyor, Görüşmeyi Yapan: Şule Perinçek*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1997.
- DURSUN, Turan, Ümit Hasan, *İbni Haldun'da Uygarlıkların Yükselişi ve Çöküşü*, 1. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008.
- DURSUN, Turan, *Kur'an Ansiklopedisi*, 8 cilt, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1994.
- DURSUN, Turan, *Şeriat Böyle*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1997.
- ENGELS, Friedrich, *Dialektik der Natur*, Einleitung. Engels, "Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft, in Karl Marx/Friedrich Engels, *Werke*, Karl Dietz Verlag, Berlin, Band 19, 4. Auflage, 1973.
- FİRDEVSÎ, *Şahnâme*, çev. Prof. Necati Lugal, 1. basım, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, Nisan 2009.
- Geschichte der Philosophie*, c.I, VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1960.
- GOETHE, Johann Wolfgang von, *Doğu-Batı Divanı*, çeviren ve yorumlayan Senail Özkan, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2009.
- GOETHE, Johann Wolfgang von, *West-Östlicher Divan Münchner Ausgabe, Saemtliche Werke*, Band 11.1.2, Carl Hanser Verlag, München Wien 1998.
- GOLUBEV, Gleb, *Uluğ Bey*, çev. Abdrasul İsakov, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

- GÖKBERK, Macit, *Felsefe Tarihi*, 2. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, Haziran 1967.
- GRECARD, Fernand, *Asya'nın Yükselişi ve Düşüşü*, çev. Orhan Yüksel, MEB Yayınları, İstanbul, 1992.
- HUNKE, Sigrid, *Batı'yı Aydınlatan Doğu Güneşi*, çev. Işık Soner, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Aralık 2008.
- İBNİ HALDUN, *Mukaddime*, c.I-II, çev. Turan Dursun, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2013.
- KARATAY, Osman, *Türklerin İslamı Kabulü*, Kripto Yayınları, İstanbul, Ekim 2018.
- KIVILCIMLI Hikmet, *Tarih Tezleri Işığında Allah-Peygamber-Kıtap*, Bumerang Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1999.
- KIVILCIMLI, Hikmet, *Tarih Devrim Sosyalizm*, 3. basım, Derleniş Yayınları, İstanbul, Ocak 2012.
- KÓS, Károly, *Bizans'tan Osmanlı'ya İstanbul Mimarisinin Doğu Kökeni*, çev. Naciye Güngörmüş, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008.
- LICHTHEIM, Miriam, *Ancient Egyptian Literature: Volume II: The New Kingdom*, University of California Press, 2006.
- MARX, Karl, Friedrich Engels, *Din Üzerine*, çev. Kaya Güvenç, Sol Yayınları, Ankara, Eylül 2013.
- MARX, Karl, Friedrich Engels, *Doğu Sorunu*, çev. Yurdakul Fincancı, 1. basım, Sol Yayınları, Ankara, 1997.
- MARX, Karl, Friedrich Engels, *Seçme Yazışmalar-1 1870-1895*, çev. Yurdakul Fincancı, 1. basım, Sol Yayınları, Ankara, Kasım 1995.
- MARX, Karl, Friedrich Engels, *Seçme Yazışmalar-2 1844-1869*, çev. Yurdakul Fincancı, 1. basım, Sol Yayınları, Ankara, Ekim 1996.
- MARX, Karl, *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi*, çev. Kenan Somer, Sol Yayınları, Ankara, Eylül 1997.
- MOMMSEN, Katharine, *Goethe ve İslam*, çev. Senail Özkan, Ötüken Yayınları, İstanbul, Kasım 2012.
- MUALLİM ABDÜLBAKİ, *Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri*, 2. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2005.

- MUALLİM ABDÜLBAKİ, *Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri*, Sahip ve Naşiri Tefeyyüz Kitaphanesi, İstanbul, 1927-1931.
- OPPENHEIMER, Franz, *Devlet*, çev. Alâeddin Şenel-Yavuz Sabuncu, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1984.
- PERİNÇEK, Doğu, *Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek*, 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Şubat 2003.
- PERİNÇEK, Doğu, *Kemalist Devrim-2 Din ve Allah*, 7. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2014.
- PERİNÇEK, Doğu, *Kemalist Devrim-7 Toprak Ağalığı ve Kürt Sorunu*, 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2010.
- PERİNÇEK, Doğu, *Oğ'dan Oğur'a*, geliştirilmiş 5. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2019.
- PRITCHARD, James B., *The Ancient Near East - Volume 1: An Anthology of Texts and Pictures*, çev. Sadık Can Perinçek, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1958.
- RODINSON, Maxime, *Hazreti Muhammed*, çev. Atilla Tokatlı, Gün Yayınları, İstanbul, 1968.
- ROUX, Jean-Paul, *Türklerin Tarihi*, çev. Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, Lale Akarslan Özcan, 3. basım, Kabalcı Yayınları, İstanbul, Temmuz 2007.
- RÜŞENİ, *Din Yok Milliyet Var*, 1926, s.121 (Elyazması daktilo metin, Atatürk Kütüphanesi, Çankaya Arşivi, no 2).
- SADİ, Kerim, *Muhammed ve İslamiyet*, İnsaniyet Kütüphanesi, Berksoy Basımevi, İstanbul, 1948.
- SENA, Cemil, *Hazreti Muhammed'in Felsefesi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
- TANSU, Samih Nafiz, *Tarihde Orta Zamanlar II*, Çığır Kitabevi, İstanbul, 1945.
- Tarih I-II*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1932.
- Tarih I-II-III-IV*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2014.
- THOMSON, George, *İlk Filozoflar -Eski Yunan Toplumu Üstüne İncelemeler-*, çev. Mehmet H. Doğan, Payel Yayınevi, İstanbul, Mayıs 1988.

TONGA, Aydın, *Emevîler -Kabile Gücünden Din Önderliğine Yükselişin Öyküsü-*, 1. basım, Doğu Kitabevi, İstanbul, Eylül 2013.

Türk Tarihinin Ana Hatları / Kemalist Yönetiminin Resmî Tarih Tezi, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2014.

TURNER, Bryan S., *Marx ve Oryantalizmin Sonu*, çev. H. Çağatay keskinok, 2. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ocak 2001.

UNAT, Yavuz, *Tarih Boyunca Türklerde Gökbilim*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Eylül 2008.

ÜLGER, İbrahim, *İbni Haldun Işığın Kaynağı Doğu-4*, 1. basım, Berfin Yayınları, İstanbul, Mayıs 2004.

ÜLKEN, H. Ziya, Samir Amin, Hasan Aydın, Sadık Usta, *Doğu Uygarlığı - Yükselişinin Tarihsel Nedenleri*, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 2009.

Makale

ATATÜRK, Mustafa Kemal, "Gençlik ve Eğitim Konusunda Düşünceler (1930)", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, sayı 16, Mayıs 1998.

GÜNALTAY, Şemsettin, "Atatürk'e Ait İki Hatıra", *Ülkü*, c.9, sayı 100, 16 Kasım 1945.

KOPPERS, Wilhelm, "Urtürkentum und Urindogermanentum", *Belleten*, c.V, sayı 20, Ekim 1941.

PERİNÇEK, Doğu, "Hz. Muhammed Silahlı Peygamberin Medeniyet Devrimi", *Bilim ve Ütopya*, sayı 141, Mart 2006.

PERİNÇEK, Doğu, "Marx'ın Övdüğü 'Muhammed'in Evlâtları' Kimlerdi", *Aydınlık*, 2 Şubat 2019.

PERİNÇEK, Doğu, "Yeryüzü Hükümdarlığının Sırları: Şahnâme", *Bilim ve Ütopya*, sayı 190, Nisan 2010.

DİZİN

12 İmam, 55.

1908 Devrimi, 54, 84, 85.

A

Abbasi, 20, 48, 49, 52.

Abdülmelik bin Mervan, 56.

Âdem, 19, 94.

Afrika, 103, - Birliği, 104.

Akdeniz, 56.

Akhenaton (Amenofis), 24, 26, 27.

Alevî, 57, 92-94, -ler, 90, 92.

Ali Kuşçu, 39.

Allah-kral, 28.

Alman, 41, 46, 54.

Almanya, 90, 103.

Alparslan, 81.

Altınordu, 20, 48, 54, 59.

Ammon-Ra, 29.

Anadolu, 60.

Arabistan, 49, 56, 63, 74, 75, 77, 78.

Arap, 22, 27, 47, 64, 68, 69, 74, 78, 81,

-lar, 27, 29, 46, 74, 77, - yarıma-

dası, 23, 35-38, 64, 74.

Asiye (Firavun'un karısı), 44.

Asya, 38, 47, 52, 81.

Âşık Veysel, 93.

Aten (Aton), 17, 24-26.

Atina, 20, 22, 53, 97, 100.

Atlantik, 13, 40, 48, 106.

Atlas Okyanusu, 47.

Atlı Çoban, 60-62.

August Bebel, 46, 47.

Avrasya, 49, 106.

Avrupa, 37, 38, 40, 46, - aydınlan-
ması, 44, 47, -lilar, 62, 83.

Avustralya, 103.

B

Ba'l, 29.

Babil, 29, 79.

Balkanlar, 87.

Batı, 13, 18, 21, 38-40, 44, 46, 48,
85, - Asya, 78, 79, 87, 91-95, 106, -
Avrupa, 22, 40, -lı, 40, 53, 77, 87.

Bedevi, 36, 47, 55, 63, 74, 81, -ler, 38.

Bedir Savaşı, 37, 74.

Beni Haşimin, 71.

Beşar Esat, 93.

Bilâl, 27.

Bilge Kağan, 27, 30, 52, 81.

Birinci Meşrutiyet, 46, 54, 84.
Birunî, 39.
Bizans, 56, 60.
Budist, 104, -lik, 14.
Bumin Kağan, 52.

C

Caetani, 47, 77.
Cahiliye dönemi, 19.
Cahiz, 39.
Cami, 44.
Camuka, 51.
Cehennem, 27, 32.
Cemil Sena, 37.
Cengiz, 20, 52, 53, 81, -liler, 20.
Cengiz Han, 51
Cennet, 27, 101.
Charles Darwin, 39, 40.
Claude Cahen, 60.

Ç

Çerkez, 94.
Çin, 13, 14, 20, 22, 38, 39, 48, 49, 52-
54, 56, 63, 81, 90, 91, 94, 103.

D

Dicle, 22, 26.
Doğu, 40, 41, 44, 45, 81, - Akdeniz,
104, -lular, 40, 44.
Dokuz Ogurlar, 62.
Dokuz Oğuzlar, 62.

E

Ebu Ubeyde, 72.
Ebussuud Efendi, 44.
Efendi-kul, 22, 23, 29, 35, 83, 89.
Ege, 30, 104.
El Cabir, 39.

El Cezerî, 39.

El Kindî (Mütenebbî), 39, 44, 45.

El Kufî, 39.

Emevî, 20, 48, 49, 52, 55, 56, -ler, 38,
55, 56.

Enuma Eliş (Yaratılış İlahisi), 29.

Er Razî, 39.

Erdebil Kızılbaş Tekkesi, 57.

Ernst Bloch, 47.

Euhemeros, 30.

F

Farabî, 39.

Fatih Sultan Mehmet, 83.

Fenike, 56, -liler, 29.

Feodalizm, 37, 56, 72, 90.

Ferganî, 39.

Feridüddin Attar, 44.

Fernand Grenard, 47.

Fethullah Gülen, 88.

Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ),
87, 88, 106.

Fırat, 22, 26, 104, 106.

Filistin, 28, 79.

Firavun, 17, 24, 26, 28, 44.

Firdevsî, 31, 39, 44, 45, 99.

Fransa, 103.

Fransız, 54, 64, - Devrimi, 86, - İh-
tilali, 70.

Franz Oppenheimer, 35.

Friedrich Engels, 37, 46.

G

Gagauzlar, 63.

Gazneli, 54, -ler, 59, 62.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel, 40,
46.

Giuseppe Garibaldi, 54.

Goethe Johann Wolfgang von, 14,
40, 41, 44-46.
Gotthold Ephraim Lessing, 40, 46.
Gök Tanrı, 61.
Gök Tengri, 29, 62, 63.
Göktürk, 20, 30, 52, 54, -ler, 51, 59,
61.
Graham Fuller, 88.
Güney Afrika, 13, 48.
Güney Türkler, 62.

H

Habeşistan, 47.
Haçlı Seferleri, 13, 48, 104.
Hafız, 44, 45.
Halid bin Yezid, 56.
Halife, 56, -ler, 55 -lik, 56, 101.
Hariciler, 52.
Harizmî, 39.
Hasan Yalçın, 97.
Hazar, 54, 59, - Türkleri, 63, 64.
Hristiyan, 33, 46, 47, 92, 93, 104,
-lar, 28, 90-92, -lık, 14, 22, 23, 27,
28, 63, 79, 83.
Hikmet Kıvılcımlı, 53.
Hindistan, 22, 90, 103.
Hinduluk, 14
Hint, 14, 20, 40, - Okyanusu, 47,
uygarlığı, 39.
Hun, 20, 52, 54, -lar, 51, 59, 61.
Hülefai Raşidin, 71.
Hz. Ali, 52, 55, 57, 71, 72, 93.
Hz. Ayşe, 44.
Hz. Davud, 69.
Hz. Ebubekir, 72.
Hz. Fatma, 44.
Hz. Hasan, 45.
Hz. Hatice, 44.

Hız. Hüseyin, 45.
Hz. İbrahim, 67.
Hz. İsa, 30, 68.
Hz. Meryem, 44.
Hz. Musa, 27, 28, 68.
Hz. Osman, 55.
Hz. Ömer, 72.

I

Irak, 49, 88, 90-95, 103, 105, 106.
İŞİD (DEAŞ), 89, 92, 106.

İ

İbn El Heysem, 39.
İbn Rüşd, 39.
İbn Sina, 39, 47.
İbn Tufeyl, 39, 44.
İbni Haldun, 13, 19, 22, 30, 31, 36,
37, 39, 79, 99.
İbn-ül Esir, 64.
İbrani, 69, 73, -ler, 28.
İdlib, 92.
İhvan-ı Safa, 39.
İkinci Cihan Savaşı, 87.
İlah, 24, 26, 29, 30, 63, 78.
İngiliz, 54.
İngiltere, 103.
İran, 20, 49, 54, 57, 60, 63, 81, 90-94,
103, 106, -lılar, 64.
İslâm, 13, 14, 21-23, 31-33, 35, 36, 38-
41, 44-48, 53, 55-57, 59, 64, 65,
67, 69, 71-74, 77, 79, 80, 83, 84, 87-
91, 97-99, 101, aydınlanması,
47, -cı, 83, 84, 88-90, - devrimi,
56, 76, - şeriatı, 33, - uygarlığı,
37, 38, 52, 101, - Ülkeleri Konfe-
ransı, 104.
İslâmiyet, 13-15, 19, 23, 27, 33, 35-38,

47, 48, 59-65, 67, 70, 73-80, 83,
84.
İsmail Hami Danişmend, 64.
İspanya, 38.
İstanbul, 56, 57, 93.
İstiklâl Savaşı, 54, 105, 106.
İşçi Partisi, 97, 105.
İtalyan, 77, - birliği, 54.
İzmir, 98.

J

Japonya, 103.
Jean-Paul Roux, 64.
Johann Gottfried Herder, 40, 46.

K

Kabile toplumu, 18-20, 22, 24, 33,
36, 51, 54, 62, 73, 74, 77, 78, 90.
Kamu hukuku, 18.
Kapitalizm, 23, 40, 83, 85, 89.
Karadeniz, 59.
Karahanlı, 20, 54, -lar, 59, 62, 63.
Karl Marx, 14, 46.
Kaşgarlı Mahmut, 39.
Katar, 92.
Kâtip Çelebi, 39.
Kays, 44.
Kemalist Devrim, 54, 61, 68, 69, 75,
76, 79, 85-89, 93, 102.
Kerkük, 92, 94.
Kınalı Ali Efendi, 39.
Kıpçak/Kumanlar, 63.
Kıptî, 27, -lik, 27.
Kırım Tatar Hanlıkları, 59.
Kızılbaş, 57, 94.
Kızıldeniz, 47.
Koptça, 27.
Kordoba, 38.

Körfez Emirlikleri, 49, 92.
Kureyş kabilesi, 47.
Kuzey Amerika, 52, 62.
Kuzey Türkler, 62.
Kürdistan, 88, 105, 106.
Kyrene Okulu, 30.

L

Laik, 86, 90-92, -ler, 20, -lik, 84, 88,
90-92, 94, 95, 97, 100-102, 104.
Latin Amerika, 13, 103.
Leon Cahun, 64.
Lincoln, 54.
Ludwig van Beethoven, 40, 46.
Lübnan, 92, 94.

M

Maarrî, 39.
Madımak, 45.
Mahmut Esat Bozkurt, 54, 75.
Maxime Rodinson, 53.
Mazlum Milletler, 81, 85.
Medenî Hukuk, 18.
Medeniyet, 15, 17-22, 33, 35, 36, 38,
39, 44-49, 51-56, 59, 60, 62-65,
74, 77-79, 83, 84, 89, 93, - devri-
mi, 13, 35, 36, 39-41, 45-48, 55,
80, 81, 90, 98, 99, 106, - devrim-
ciliği, 14, 15, 54, kuruculuğu,
35, 47, 51-55, 77, 83.
Medine, 56, 74, 76, -liler, 71.
Mekke, 44, 55, 74, 76, 77, -liler, 71.
Menghin, 60.
Mete (Mo Du, Modu), 52, 53, 81.
Mevlana Celaleddin Rumî, 44.
Mezopotamya, 20, 22, 47, - uygarlığı,
54.
Mısır, 17, 20, 24-29, 53, 54, 75, 78, 79,

-lılar, 63, 78, 79, - uygarlığı, 78.
Millî Demokratik Devrim, 80, 81,
84, 91, 93, 103.
Millî Güvenlik Kurulu, 105.
Muâviye bin Ebu Süfyan, 55-57, 93.
Muhammed İkbâl, 14.
Musevi, 33, 63, 92, -lik, 14, 22, 23,
27, 63.
Mustafa Kemal Atatürk, 28, 47, 54,
55, 67-75, 77-81, 84, 85, 92, 95,
103, 105.
Mutezile, 45, 46.
Müslüman, 14, 27, 45, 52, 55, 63, 65,
91, 103, 104, -lar, 28, 76, 91, -lık,
28, 63, 71, 72, 104.

N
Nasruddin Et Tusî, 39.
Nerşahi, 64.
Nil, 22, 26.
Nizamülmülk, 60.
Nubia, 25.

O
Oliver Cromwell, 54.
On Ogurlar, 62.
On Oklar, 62.
On Uygunlar, 62.
Orta Asya, 20, 21, 60, 64, 87, 88, 90,
- Türk medeniyeti, 51, - uygarlı-
ğı, 53.
Ortaçağ, 13, 39, 45, 46, 48, 84-86,
100-102, 104.
Ortadoğu, 24, 38, 40, 59, 90.
Osman Gazi, 81.
Osman Karatay, 64.
Osmanlı, 20, 39, 40, 48, 54, 57, 83,
84, -lar, 59.

Otto von Bismarck, 54.

Otuz Ogurlar, 62.

Otuz Tatarlar, 62.

Ö

Ömer Hayyam, 39.

Öntürkler, 60.

P

Pasifik Okyanusu, 87.

Pir Sultan Abdal, 57, 93.

PKK, 92, 105, 106.

R

Ravendi, 39.

Roma, 18, 20, 22, 23, 52, 53, 97, 100,
101, - uygarlığı, 38, 54.

Rönesans, 20, 39.

Rus, 49, 81.

Rusya, 13, 48, 49, 90-94, 106.

Rüşenî Bey (Barkur), 69, 75.

S

Safevî, 57.

Sakalar (İskitler), 59.

Samih Nafiz Tansu, 74, 76.

Samir Amin, 23, 37.

Sarı Irmak, 22.

Schmidt, 60.

Sekiz Edizler, 62.

Selçuklu, 20, 48, 54, 60, 63, -lar, 59,
62.

Semavi dinler, 63.

Seyfettin Aziz, 63.

Silahlı Peygamber, 39, 51, 53.

Sir-i Derya Oğuzları, 59.

Sumer, 22, 24, 29, 53, 60, 61, 79, -ler,
38, 61, 63, 81.

Suriye, 25, 47, 49, 56, 90, 92-95, 103, 106.

Suudi Arabistan, 49, 91, 92.

Sünnî, 57, 65, 91-93, -ler, 90, 92, -lik, 91, 92, 94.

Ş

Şah İsmail, 49, 57, 93.

Şam, 56

Şamanizm, 61

Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), 103.

Şemseddin Günaltay, 70.

Şeriat, 23, 45, 84, 85, 100, 101, -cı, 87, 88, -çılık, 88.

T

Taberî, 64.

Tanju, 61.

TBMM, 85.

Tengri Kağan, 27, 30.

Timur, 52, 54, lu, 20, -lular, 48, 59.

Tufeylî, 39.

Tûs, 45.

Türk, 21, 22, 36, 38, 49, 51-54, 56, 57, 61, 63-65, 81, 84, 88, 94, 95, 103, 104, -cü, 20, - devrimi, 85, - ka-
bileleri, 63, - kavimi, 63, 64, -ler, 21, 29, 40, 44, 52, 59-65, 83, 84, -
milleti, 95, 103, 105, - Ordusu, 87, 104, - uygarlığı, 38, 99.

Türk Silahlı Kuvvetleri, 105, 106.

Türkiye, 24, 46, 47, 49, 53, 63, 84, 85, 87-95, 102-106.

U

Uhud Muharebesi, 70.

Uluğ Bey, 39.

Urallar, 60.

Uygur, 20, 48, -lar, 19, 59, - Türkü, 63.

Ü

Üç Oklar, 62.

Ümmet toplumu, 19.

V

Vatan Partisi, 92, 105.

Velid bin Abdülmelik, 56.

Viyana Okulu, 60.

W

Washington, 54.

Wilhelm Barthold, 64.

Wolfgang Amadeus Mozart, 40, 46.

Y

Yahova (Yahveh), 28.

Yalova, 71.

Yaşar Nuri Öztürk, 102.

Yavuz Sultan Selim, 49, 57, 93.

Yemen, 74, 103.

Yeni Dünya Düzeni, 87.

Yeşil Kuşak Projesi, 87.

Yuda, 28.

Yunan, 23, 29, 30, 38, 40, 54.

Yunus Emre, 15.

Yusuf Has Hacıp, 39, 60.

Z

Zevs, 29.

Hız. Muhammed'in Medeniyet Devrimi, bu kitapta bir iman konusu olarak değil, tarih konusu olarak inceleniyor. Gerçeklik, her imana göre farklı farklı değildir, evrenseldir. Hız. Muhammed, "Bilim Çin'de bile olsa gidip bulunuz" derken, aslında aradığı bilimin iman olmadığını da söylemiş oluyor. O'nun Büyük Medeniyet Devrimciliğini, Goethe'den Marx'a kadar insanlığın bütün hakikat çevreleri selamlamıştır. Hız. Muhammed'i arıyorsanız, kendisini bütün insanlığa kabul ettirdiği yerde bulabilirsiniz. İşte elinizdeki kitap, evrensel ve bilimsel olan Hız. Muhammed'i gündeme getiriyor.

Bu kitapta ileri sürülen görüşler, hakikat aşkıyla saptanmıştır. Hakikat aşkı, her zaman vicdan ve cesaret ister. Hız. Muhammed'in elindeki kılıç, O'nu diğer peygamberlerden üstün kılmıştır. Çünkü bütün medeniyetler, kılıçla kurulmuştur.

Okuyucularımıza önerimiz, bu kitabı hakikat ışığında değerlendirmeleridir.

Doğu Perinçek, Medeniyet Devrimcisi Hız. Muhammed'i aşağıdaki başlıklarla inceliyor:

- Din ve Medeniyet
- Hız. Muhammed'in Medeniyet Devrimi
- Silahlı Peygamber
- Türklerin İslâmiyete Geçişı
- Atatürk ve Hız. Muhammed
- Medeniyet Kuruculuğundan Medeniyet Köstekçiliğine
- İslâmın Tarihselliği

ARAŞTIRMA-İNCELEME

ISBN 978-605-69217-9-7

₺ 18